065 Nya Upplagan

I detta nummer

Ingen kommer undan politiken
Hellstorm hits London
Människor som har haft fel: Gertrud Jönsson
En drottning vid staffliet
Minnesdagar ur ”Icke-Historien”
Space Contoller
Jag lägger minnena på hög

Chefredaktör:
Lars Yngve

Ekonomichef:
Maria Yngve

Redaktion:
Eric Ericson
H.C. Ericson
Thomas Millroth
Tord Johnsson

Creative director:
Marcus Gärde

Art direction:
Böfüms

Illustration:
Jan Stenmark
Lars Sjunnesson
Malin Biller
Lisa Ewald
Daniel Lennéer

Boz Boorer
Hans Appelqvist
Frida Hyvönen
Markus Krunegård
Noam Chomsky

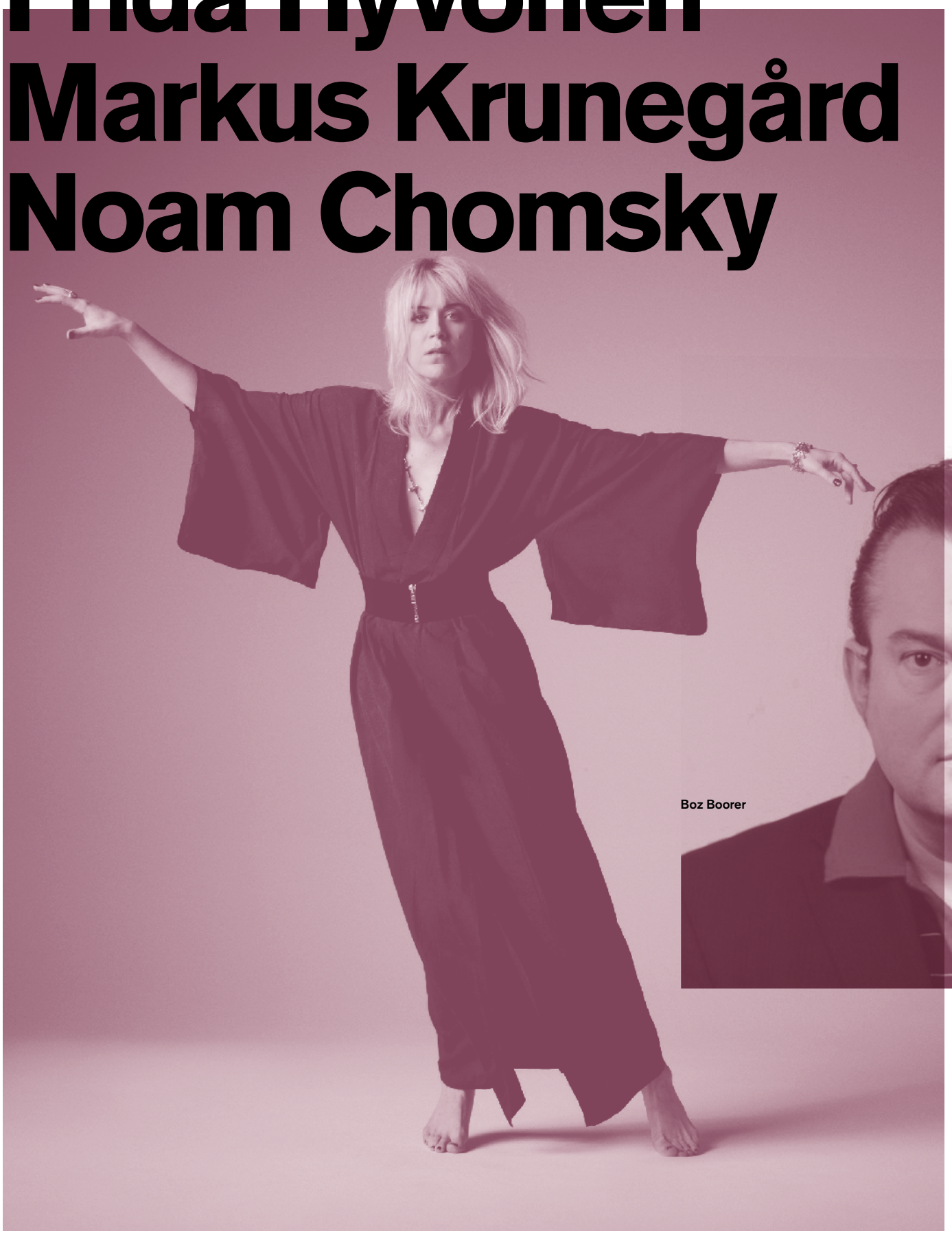

Frida Hyvönen

Sofia Rapp Johansson

Noam Chomsky

Marcus Krunegård

Boz Boorer

Medverkande:
Jonas Hallberg
Jonas Jonasson
C-J Charpentier
Jessica Andersson
Fredrik Hellström
Gittan Jönsson
Björn Wallde
Jerker Kaj
Jerry Prütz
Pidde Andersson, m fl…

065 Nya Upplagan

Prenumerera på Nya Upplagan och få tidningen hemskickad varje månad för endast 400 kr.

Besökte nyligen en god vän som köpt ett ”drömhus” centralt på landet, vilket i detta fall innebär ett kursiverat brädskjul långt ut på en åker som har ett intilliggande sädesfält med sädesfältsmönster tillkomna av ufot till granne och dennes vingliga natträder med sin skördetröska.

Ingen el och inget indraget vatten. Stora hål i tak och väggar sörjer dock för god ventilation i kåken. Hans granne (ufot) med champinjonformat huvud, såg ut att ha tio tusen timmars terapi bakom sig innan han rymde från något ställe med höga murar. Iklädd bruna jerseybyxor med resårlinning och skinnpaj välkomnade han min vän med en dunk hembränt. Grannens välfungerande sidbena, glansiga hår och snedlugg från 80-talet fick mig att misstänka att ett mångårigt missbruk av hårprodukten Asymol Stimulus låg bakom hans look. Men det skulle visa sig att min misstanke var ogrundad och att han använde sig av en klick Bregott.

Min kompis kallar själv huset för ”det lilla huset på prärien”. En mer korrekt beskrivning vore dock ”huset som Gud glömde!” Vitklädda män med stora sprutor på ryggen hade enligt honom varit där tidigare och spolat gift långt upp på väggarna, och om inget annat så fick åtminstone tapeterna en behandling som de sent kommer att glömma. Kaffet han serverade hade en tunn blåtonad hinna och en besk ton av miljöfarligt insektsmedel. Skadedjuren däremot tycktes inte ha tagit notis om att giftet var giftigt, och det skulle inte ha förvånat mig om de små snabbfotade vidrigheterna hade överlevt ett skott från granatgeväret Carl Gustaf.

Ingenting är så surt som en sur åker, och den råa, fuktiga och kalla väderleken gjorde att vi fick värma oss genom att kedjeäta glass. När vi satt där och skrattade åt minnen och underhållande felbedömningar vi gjort i livet – alltså, den typen av saker som man normalt sett inte talar om i nyktert tillstånd – så for dörren upp, och in stövlade, bokstavligen, grannen som korsat åkern med sina leriga stövlar. Han stirrade med vild blick och en 1/2 sekunds obehaglig tystnad uppstod.

Jag var beredd på att bli uppbeamad som Scotty?

För dem som inte klampat runt med stövlar på en sur leråker kan jag berätta att sulan byggs på av lera för varje kliv vilket gör att det till sist blir svårt att gå, inte bara rakt utan överhuvudtaget!

Det skulle dock visa sig att hans ärende var odramatiskt; vi blev medbjudna att äta hans hemmagjorda pizza. Jag tvekade eftersom han inte tvättat eller spritat sina fingrar vilket syntes på naglarnas sorgkanter och den nikotingula, nästan självlysande, randen mellan hans pek- och lågfinger. Men kylan gjorde oss lätta att övertala. Och inte skulle vi väl sitta och riskera att drabbas av blåskatarr i vår ensamhet? Jag gillar när det är enkelt och okonstlat så vi hängde på. Ugnen var igång när vi kom in och det doftade, till min stora förvåning, riktigt gott. Men tiden går ju även i de regioner där den tycks ha stått still i flera decennier.

Efter maten drog vi oss tillbaka. Väl hemma hos min kompis gick vi på upptäcktsfärd i källaren och tittade i en massa kartonger som förra ägaren lämnat. Min kompis krafsade runt i en låda och tog upp ett provrör, vände sig mot det med gråten i halsen och sade: ”Pappa!”.

Detta var en av de få gånger där jag var tyst en stund eftersom jag insåg att detta var ett sådant ögonblick där mitt sinne för en odödlig oneliner hade varit förödande för vår vänskap. Jag teg och bet i en av mina knogar. Och, till min stora förvåning, började jag improvisera med resonerande förnuft kring mina grundläggande kunskaper i kemi. Eftersom det inte vore lämpligt att dela med mig av vad jag kan när det gäller att antända knallgas och sätta fyr på en fjärt, fick jag på ett mera trovärdigt vis ljuga ihop en historia, sedermera omtalad som ”provrörsincidenten”, om täckglas och flytande bubblor under ett mikroskop, och avsluta det hela med påståendet att det faktiskt är hans ursprung som gör att han gärna provar sig fram i livet.

Så småningom blev det dags att knyta sig. Jag fick ta kökssoffan, och täcket var av den tjocka gamla sorten som är lika tungt som en sovande ko. Jag låg med andra ord stadigt i sängen och kände dessutom en svag doft av lavendel och malkulor vilket fick mig att tänka på min mormor som alltid stoppade om mig rejält med filt och täcke som var förankrat mellan madrasserna så att jag låg insvept som en kåldolme. Bara huvudet stack ut. Jag somnade och drömde om en tickande väggpendyl och intorkat socker i botten på en blåblommig kaffekopp.

Besöket botade mig för en lång tid framöver från den idyllmani som jag dagligen överöses med i media.

Lars Yngve

RS distribution

Chefredaktör, ansvarig utgivare:
Lars Yngve
lars@nyaupplagan.se
Mobil: 0733-86 76 66

Ekonomichef:
Maria Yngve – lagledare
maria@nyaupplagan.se

Art director:
Marcus Gärde
marcus@nyaupplagan.se

Redaktion:
Eric Ericson
H.C. Ericson
Thomas Millroth
thomas@nyaupplagan.se
Tord Johnsson
tord@nyaupplagan.se

Illustration:
Eric Ericson
Henrik Franklin
Olle Ljungström
Robin Olsson
robin@fraktion.com
Patrik Evereus
Lisa Ewald
Markus Backlund
Johan Wanloo
Nils Lind

För annonsering, ring: 0733-86 76 66

Lars Yngve

Maria Yngve

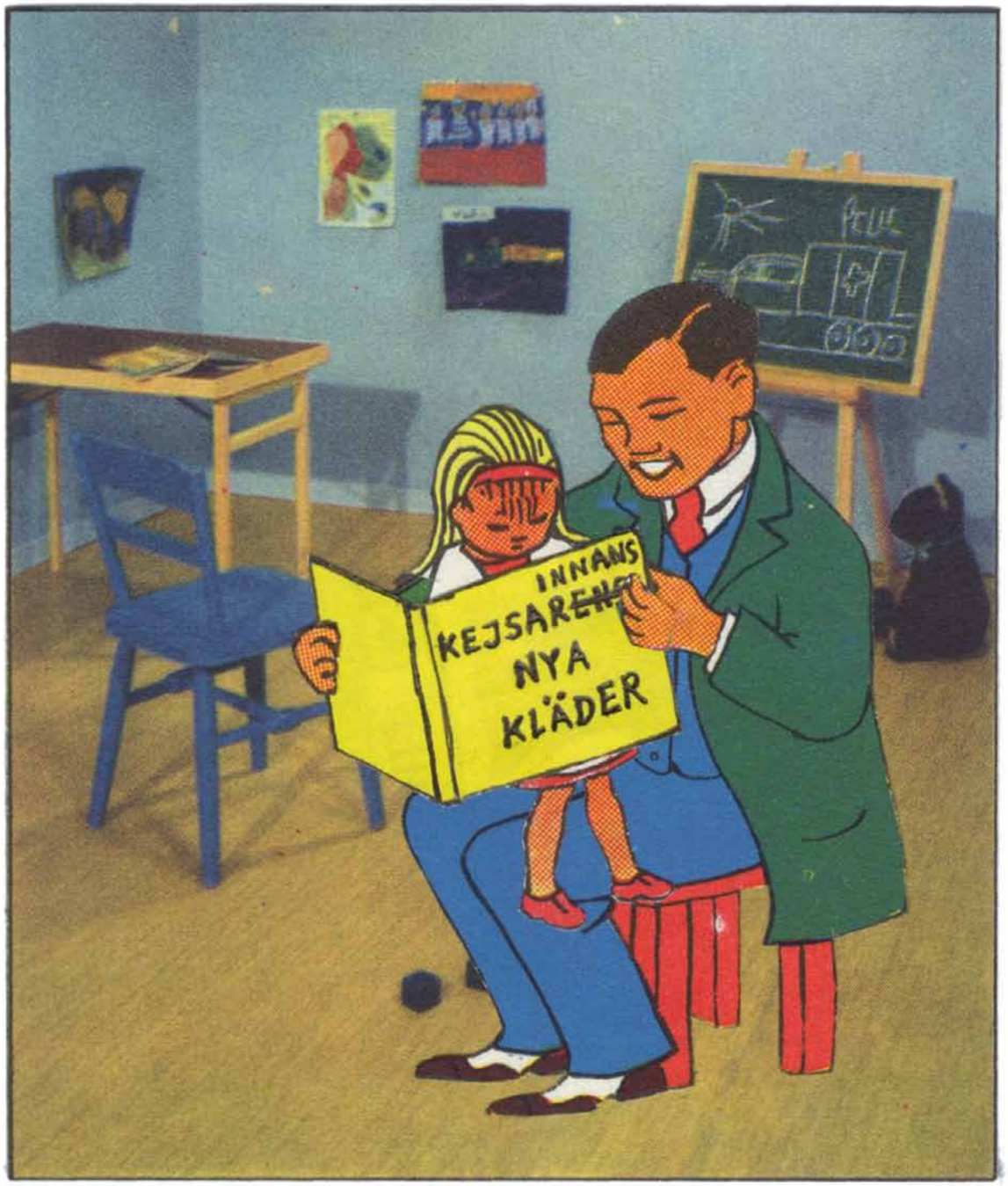

För att hon skulle kunna identifiera sig, men också för min egen skull.

Illustration av Jan Stenmark

Intervju	**Markus Krunegård**	**6**
	The Boz	**8**
	Hans Appelqvist	**10**
	Frida Hyvönen	**12**
	Jayhawks	**14**
Krönika	**Snåla inte med kakorna**	**15**
	Goddag barn	**15**
	Ansikte mot ansikte	**16**
	Bönbilen	**16**
	Space Controller	**17**
	Ingen kommer undan politiken	**18**
	HellStorm hits London	**19**
	Människor som har haft fel: Gertrud Jönsson	**20**
	Minnesdagar ur ”Icke-Historien”	**21**
	Arkiv B: Alabama’s Ghost	**22**
	Månadens Klassiker	**23**
	En drottning vid staffliet	**24**
	Jag lägger minnena på hög	**25**
	Förlåtelse	**25**
Recensioner	**Film**	**25**
	Böcker	**28**
	Skivor	**31**
Humor	**Serier m.m.**	**38**

Markus Krunegård

Markus Krunegård har varit verksam som musiker ett bra tag och de senaste åren har hans solokarriär gått hur bra som helst. Tidigare var han sångare i bandet Laakso och han har samarbetat med många kända artister, däribland Annika Norlin-Säkert (låten Det kommer bara leda till nåt ont) och Andreas Kleerup. Han har släppt tre framgångsrika album och en ep som soloartist och i slutet av mars är det dags för ett fjärde – betitlat Mänsklig värme.

Jag träffar Markus en vardagsmorgon på ett kafé i Södermalms hippaste kvarter. Espressomaskinen slamrar men i rummet där vi sätter oss för att genomföra intervjun så är det dödstyst. Alla bord är upptagna men där sitter folk med sina laptops och tystnaden blir påtaglig. Markus skrattar och mumlar att det inte är så bekvämt att prata om sitt osläppta album när det känns som att alla lyssnar. Vi konstaterar snabbt att just det kafét kanske inte är det optimala stället för en intervju, men jag börjar ändå ställa mina frågor.

Det är ju roligare att turnera i USA och Skövde än bara Skövde om man säger så.

Hur väcktes din vilja att bli artist?

Egentligen ville jag bli hockeyproffs, säger Markus. Men min tränare tyckte inte att jag var så bra på det, så jag gav upp den grejen. Jag tyckte om att spela piano men gillade inte att göra läxor, så jag började skriva egna låtar istället. Jag trivs bra med det, man kan liksom ta en öl innan jobbet om man vill. Det passar mig att få välja själv.

Markus berättar att han tycker att det är ganska enkelt att skriva texter och beskriver hur den processen kan se ut.

Först måste man hitta ett ämne och när man har det så är det lätt att fylla i rebusen, tycker jag. Det får gärna vara något fånigt eller förbjudet ämne, så att det blir roligare att skriva. Ibland börjar det med att jag hittar ett rim som jag hajar till på och så flyter det bara på av sig självt. Andra gånger så får jag hålla på att pilla massor i texten innan jag känner mig nöjd. Men det krävs ju tid också, för att skriva låtar. Man måste kunna sitta still och ta sig tiden att göra det och det kan ju bli svårt om man till exempel är mitt i en turné. Men jag hade gjort det här oavsett hur det togs emot, eftersom jag gillar det så mycket. Om folk gillar min musik så ser jag det bara som en bonus.

Inspirationen kan komma från allt möjligt, menar Markus, och den kommer när man minst anar det.

Jag kan se en film, läsa en bok, en kompis säger något så smart eller så kanske jag snubblar på gatan och så inspirerar det mig. Jag är 32 och kan kosta på mig att titta tillbaka lite och ta inspiration från något som har hänt. Man har ju hunnit göra ganska mycket som man vet att man inte ska göra om. Har jag gjort en reggaelåt om Trelleborg så vet jag att jag inte ska göra det igen. Det blir lättare ju fler regler man har, och ju mer man gör desto fler regler blir det så att säga.

Jag vill aldrig upprepa mig. Nu när jag är 32 så har jag en mängd av saker som jag inte vill göra, musikmässigt. Det gör det lättare.

Just nu är inspirationen dock inte på topp, eftersom den nya skivan som bäst håller på att mixas och det går åt mycket tid till det. Markus säger att han är urblåst på allt annat för tillfället, men att han vet att det kommer kännas skönt när skivan är klar. I vanliga fall, när han har tid att lyssna på annan musik än sin egen, så blir det väldigt blandat.

På senaste tiden har jag lyssnat på Cloud control, War on drugs, Zombie-skivan förra året, Yelle, Maria Minerva och mycket annat. Jag har hela tiden någon låt som jag gillar extra mycket och lyssnar på om och om igen. Men jag lyssnar aldrig på texterna egentligen. Om låten är tillräckligt bra och verkligen fastnar – då kan det hända att jag lyssnar på texten.

Markus skrattar till och tystnaden sänker sig över det ljusa kaférummet medan vi båda tar några klunkar kaffe. Folk smattrar på sina laptop-tangentbord.

Inspelningen av nya skivan

Jag skyndar mig att ställa nästa fråga, nämligen hur inspelningsprocessen av den nya skivan har sett ut.

Den har varit lite annorlunda jämfört med tidigare gånger. Jag är trött på datarock och alliansenrock och reklamjingelrock, liksom, och ville gå tillbaka till det traditionella sättet att spela in. Tidigare har det varit så att vi har spelat in en sak i taget och sedan mixat ihop allt. Alltså rösten separat, gitarrerna för sig och så vidare. Nu körde vi på det gamla hederliga sättet att vi spelade in alla instrument plus sången samtidigt. Jag har jobbat med kompisar som musiker på nya skivan och det har förstås gjort det extra roligt. Det har varit riktigt härligt och så blir det ju mer färdigt direkt när man spelar in på det sättet, så man kunde höra ungefär hur resultatet av inspelningen blev direkt.

Det kan bli innehållslöst till slut att göra sologrejer hela tiden, menar Markus, och påpekar att delad glädje är mer än dubbel.

Nu är själva inspelningen värd att minnas också, precis som turnéerna brukar vara. Jag vet inte om de här musikerna kommer ha tid att turnera eftersom de är upptagna med sina egna projekt, men det har varit otroligt kul att spela in med dem.

Variation förnöjer

2008 slog Markus rekord eftersom han hade spelat tre år i rad med tre olika band på Hultsfredsfestivalen. Det är uppenbart att han gillar att variera sig. Nu släpper han sitt fjärde soloalbum och jag frågar om det sedan är dags för något nytt igen.

Jag gillar variation, men det är ingen målsättning att göra olika saker. Det handlar egentligen om att jag har svårt att göra saker som jag redan har gjort och då blir det ofta nya projekt. Saker får inte gå för bra liksom, och så är det skönt att slippa åka runt med samma skiva eller projekt i tre år.

Man träffar mycket folk också, när man varierar sig som jag har gjort. Det blir så innehållslöst att sitta själv. I och för sig så är det alltid något som ska göras, bråka kärleksfullt med formgivare om ett omslag eller så. Markus skrattar igen.

Den helande musiken

I en av låtarna på nya albumet (som alltså släpps i slutet av mars), Askan är den bästa jorden, så beskrivs musiken nästan som en sorts helande kraft. Jag frågar Markus hur viktig musiken han själv lyssnat på har varit för honom.

Jag vet inte, musiken har så klart alltid varit viktig för mig. När det gäller min egen musik så tycker jag det är roligt att göra. Men jag vet inte, det är stressande också om jag inte kommer på något, då bråkar jag med mig själv.

Markus berättar att han ville börja med musik för att han hade en äldre kusin i Tornedalen som spelade gitarr och sjöng, som han ville imponera på. Han skrev låtar och skickade kasettband till kusinen.

Han gillade hårdrock så då gjorde jag också det! Haha. Men när jag var liten så lyssnade jag väl på mammas skivor. Arja Saijonmaa och sådant. Min första egna skiva var en Phil Collins-platta och någon Inner circle. Sedan har influenserna varierat genom åren, det har varit en resa och jag har lyssnat på allt möjligt, alltifrån Stone Roses till Bob Marley.

Dina låtar innehåller ofta en blandning av humor och allvar. Har du några knep för att lyckas med det?

Det är väl inte riktigt medvetet. Men det är en tunn linje där, för att det inte ska bli fånigt. Så länge målet inte är att skriva en rolig text så brukar det bli bra. Saker kommer till, jag kommer på dråpliga vardagshändelser och så blandas det med den djupaste sorgen. Och egentligen blir sorgen också rolig till slut. Tragikomisk, på något vis. Jag gillar att rimma, det tycker jag är jätteroligt och rimmar jämt. Det är viktigt för mig att rytmen blir bra och om en låt inte rimmar så blir den bara intellekt på något sätt.

Det blir sällan särskilt bra, tycker jag.

Ackorden och melodin brukar komma först och sedan kommer texten. Så småningom utkristalliseras en låt, så beskriver Markus att låtarna växer fram.

Man måste ju skriva en refräng, så där måste jag upprepa mig även om jag inte gillar det. Haha. Men när man sätter ord på sådana här saker så låter man korkad. Det handlar ju mycket om intuition och det går inte riktigt att beskriva.

Från början tänkte Markus ändå inte bli musiker, utan arkitekt.

Jag hoppade av arkitektskolan men har hela tiden haft någon slags tanke om att jag ju alltid kan börja igen. Det lär inte hända. Men jag tycker egentligen att musik och arkitektur är ganska lika varandra. Man har något som inte är färdigt och en anledning, en logik. Musiken är mer direkt, det är skillnaden. Det tar längre tid från planering till färdigt resultat när man ska bygga ett hus än när man ska göra en skiva. Men min uppfattning är att alla skådisar och författare jag träffar egentligen vill vara musiker. Jag vet inte varför, det är väl mycket mer direkt och ger snabbare respons. Bekräftelsen kommer på en gång.

Under våren 2011 så bildade Markus en duo med Adam Olenius från Shout out louds. De kallar sig Serenades och var i USA på turné i slutet av året.

Det var otroligt roligt och folk var verkligen nyfikna på oss och på svensk musik. Det verkar finnas en tilltro till musik från Sverige. Senast jag var iväg utomlands på det sättet var 2006 med Laakso så det var ett tag sedan. Det är ju roligare att turnera i USA och Skövde än bara Skövde om man säger så.

Rebelliska gitarrer

Gitarrerna tar stor plats i Markus musik. Det kan tyckas självklart att använda gitarrer i popmusik, något man gjort i alla tider. Men så är inte riktigt fallet längre, hur konstigt det än kan låta.

Jag reagerade på det på P3 Guld-galan senast. Det har liksom blivit rebelliskt att spela gitarr. Det har gått massa år nu utan att folk har en enda gitarr på sin skiva. Det kändes lite omvänt, att vara rebellisk genom att spela gitarr i popmusik. Men kul också! Jag gillar gitarrer.

På frågan om vad som är roligast med att kunna leva på sin musik (vilket i sig förstås är ytterst ovanligt i dagens nedladdningsklimat), så svarar Markus direkt:

Att få göra det man vill. Det är en enorm frihet att slippa göra det man inte vill. Man brukar ju känna på söndagen om man gillar det man gör eller inte, om man trivs med sitt jobb. Och jag slipper helt klart söndagsångest. Jag har inte sett det som ett jobb riktigt heller, men det är klart. Jag har en hyra att betala. Men jag tar det som det kommer, det är nog bäst.

Jessica Johansson

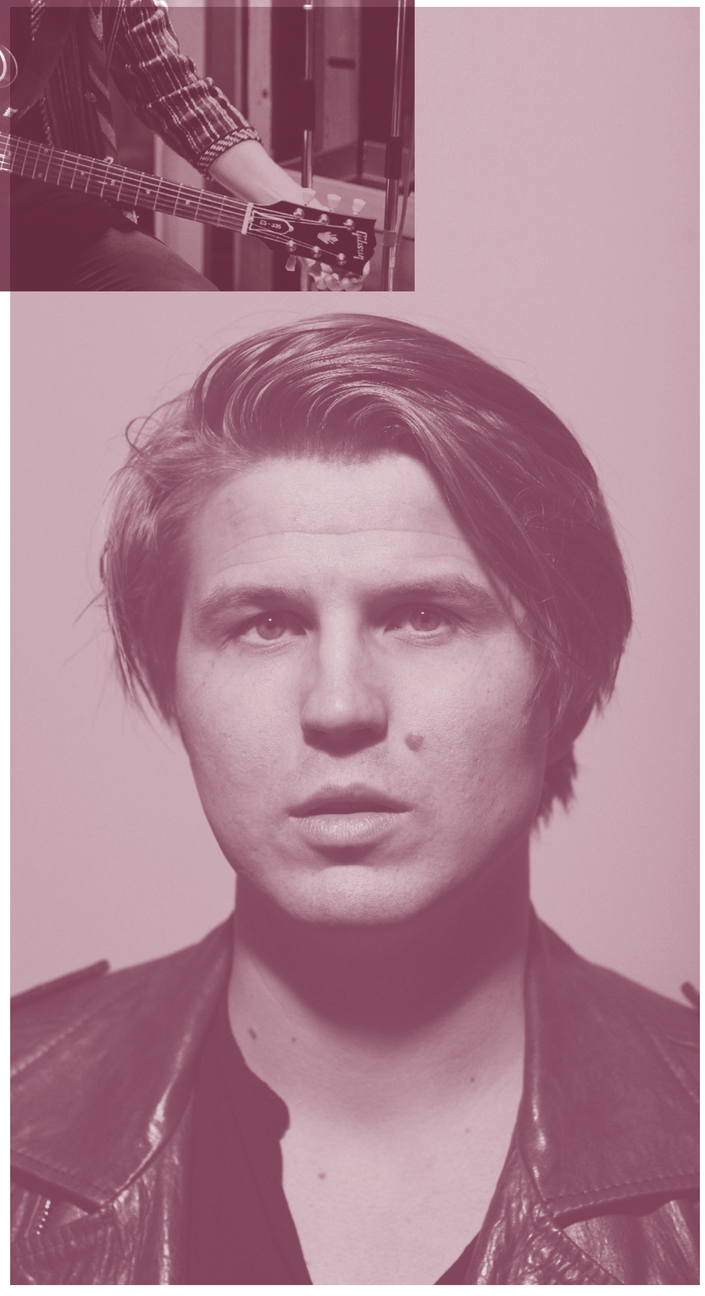

The Boz

Boz Boorer är i det närmaste en legend på rockabilly-scenen. Han har spelat med bland andra Polecats, Boz and the Bozmen, Ronnie Dawson, The Delta, John Barn, Blubbery Hellbellies, Adam Ant, David Bowie (gjorde för övrigt en hårdsvängande cover på "John, I'm only dancing", med Polecats) Joan Armatrading, Edwyn Collins, Jools Holland och Jet Black Machine, men har även turnerat i Japan med tjejrockabillybandet The Shillelagh Sisters.

1991 klev han in i Morrisseys band som musikalisk ledare och sedermera även låtskrivare. Idag driver han även den egna inspelningsstudion "House of Boz Recording Studio", och är en ivrig skivsamlare, särskilt av rockabillygrejer förstås.

"Den första spelningen jag gjorde med Morrissey var på en stadion i Dublin, och när vi blev inklappade för extranummer så halkade jag och föll handlöst på blommorna."

Vilken var den första skiva du köpte?
"I'm a Believer" med The Monkees. Jag hade planerat att köpa "Tie Me Kangaroo Down Sport" med Rolf Harris, men när jag väl fem år gammal stod i skivaffären och valde så kändes Rolf Harris lite omodern, så därför föll valet föll på The Monkees.

Var det Monkees som fick dig att drömma om ett eget band?
Nej det var "Electric Warrior" med T. Rex.

Har du någonsin fantiserat och önskat att du var ung på 50-talet?
Ung på 50-talet, skojar du? Naturligtvis, ofta! Med den musiken, kläderna och gitarrerna…
Rena drömmen…

Om möjligt, vilka artister skulle du ha försökt att spela gitarr med då?
Jag älskar alla de stora gitarristerna Hank Garland, Cliff Gallup, Scotty Moore, och jag skulle ha älskat att ha haft Johnny Burnette eller Gene Vincent som sångare i mitt band.

Vad fick dig att börja spela rockabilly istället för punk, som ju låg närmare till hands i slutet av 70-talet?
Vår trummis hade en bror som var en Teddy Boy och hade många fantastiska skivor med obskyra holländska återutgivningar från 70-talet som vi förälskade oss i, och vi gillade även Crazy Cavan. Men faktum är att vid ett tillfälle så var det nog jämnt skägg mellan punk och rockabilly i vår repertoar.

Vilken typ av musik brukar du lyssna på när du inte jobbar?
All sorts musik, men jag faller alltid tillbaka på 70-talspunk, hick rockabilly och glamrock. Jag har alltid älskat Jerry Lee Lewis Live At Starclub Hamburg, (piano-punk). Har du den? Jag har faktiskt en promopress där låttitlarna står i fel ordning. Det var en riktig raritet under många år, och jag är ett stort Jerry Lee-fan, hans arrogans har ju inga gränser!

Din första egna singel var "Rockabilly Guy" 1979, och du har varit musikstilen trogen genom åren. Sneglade du aldrig åt en synt, ens på 80-talet?
Vi använde en Fairlight på "Jeepster" 1981!

Tittade punkarna snett på dig när du valde rockabilly?
Inte det minsta, vi var jämbördiga och respekterade varandra.

Vad tycker du om Yngwie Malmsteens gitarrteknik?
Jag har ingen aning. Allt jag vet är att han spelar en Strata med en konstig tandad greppbräda!

Vilka gitarrister har påverkat dig mest?
Från första början Mark Bolan, Scotty Moore, Cliff Gallup.

Hur träffades du och Morrissey?
Tack vare Cathal Smith, som är Chase Smash i Madness. Vi var ett gäng som var på semester tillsammans och så ringde han och berättade att vi skulle gå ut och äta lunch tillsammans med Morrissey.

Började ni diskutera rockabilly på en gång?
Nej, T. Rex.

Var Morrissey ett fan av Polects?
Det har jag aldrig frågat honom om, men det tror jag inte.

Är det mycket humor i studion när ni spelar in ett nytt Morrissey-album?
Vi har väldigt roligt, men att spela in ett nytt album skulle jag nog kanske inte vilja påstå har så mycket med humor att göra. Det är en arbetsam process att göra en skiva, men visst har vi kul under tiden!

Ett riktigt djärvt grepp vore att göra en Sigue Sigue Sputnik?
Haha, jag tror inte att det skulle vara så stor efterfrågan på ett elektroniskt album av Boz Boorer, men det är en rolig idé och vore säkerligen kul att genomföra.

Du och Morrissey kunde ju göra det tillsammans under namnet Boz och Moz, låter lite som ett pojkband!
Boz och Moz – ett pojkband?
Njae… jag tror inte att det hade blivit helt lyckat.

Vilka album med Morrissey sticker ut som dina personliga favoriter och varför?
Jag gillar oftast det senaste albumet eftersom det alltid är det som jag har färskast i mitt huvud, men den skiva som jag alltid återvänder till är Vauxhall and I, så det får bli den.

Morrisseys konserter är ju lite av ett blomsterarrangemang. Har du någonsin varit rädd för att halka på blommorna som kastas upp på scen?
Den första spelningen jag gjorde med Morrissey var på en stadion i Dublin, och när vi blev inklappade för extranummer så halkade jag och föll handlöst på blommorna. En liknande händelse inträffade också i Nya Zeeland, jag tror till och med att man kan se det på You Tube.

Vad tycker du om dagens musikscen?
Den är så skiftande och jag tror helt ärligt att det är hälsosamt, det finns en hel del kommande bra unga band.

Alla dessa tävlingar likt Idol?
Jag förstår inte alla dessa doku-såpor och tävlingar som är skapade enbart för att folk ska titta och rösta på. Det har ju ingenting med kvalitet eller kreativitet att göra, det är marknadsanpassad nöjesfabrik för en slö publik.

Nytt album med Morrisey på gång?
Ja det är full fart med låtskrivandet just nu.

Några nya låtar du kan avslöja titlarna på?
Naturligtvis beror det på vilka låtar Morrissey väljer att spela in, men Scandinavia, Trouble Is My Middle Name och The Kid's a Looker, finns på You Tube redan.

Kan vi förvänta oss en råare och mer avskalad rockabillystil som på Kill Uncle någon gång i framtiden?
Nej, faktiskt inte. Man ska naturligtvis aldrig säga aldrig, men vi har utvecklats åt ett annat håll, gått vidare och vår musik har numera en dragning åt mer renodlad pop/rock istället.

Lars Yngve

Hans Appelqvist

Det var december och jag drack inte kaffe på Inkonst i Malmö för de serverade bara öl. Någon som hette Emil spisade obskyr svängmusik och jag betraktade förväntansfullt scenen. Den såg trevlig ut. Två filmdukar, en mikrofon och en märklig hårdrocksgitarr. Ute på vänstersidan stod någon slags handgjord träläda med oklar funktion. Längre bak på scenen stod ett podium med apparatur och kabblage, under det låg Hans Appelqvist och förberedde sig. Han såg mer ut som en uppfinnare än en musiker då. Jag skulle snart få se en fantastisk releasespelning av den nya skivan ”Sjunga slutet nu”. Två månader senare har Hans Appelqvists film ”Sjunga slutet nu” premiär på Göteborgs internationella filmfestival och ytterligare en vecka efter det sitter han mittemot mig på en lunchrestaurang i Malmö för att reda ut det här med filmen och skivan med samma namn.

Låt mig börja med något som kanske är en skröna, det sägs att du i Höör på 90-talet sysslade med att spela in filmmusik och filmrepliker på kassetter.

Ja det stämmer. Jag spelade in de svenska filmerna som gick som matinéer på eftermiddagerna och sedan tittade jag på dem med papper och penna och anteckade när det var bra musik eller om det var någon replik som jag ville spara, sen tog jag fram kassettbandspelaren och spelade in de partierna.

Varför?

Det var en faschination för det gamla. Jag har en fallenhet för det patinerade. Jag är en nostalgisk person. Jag har alltid varit intresserad av det språket, och det svartvita som blir som ett filter man ser igenom. Guilty pleasure var det lite också, för det var på eftermiddagarna när man egentligen ska jobba. Man skulle egentligen inte titta på film, det hade jag liksom i ryggraden. Då fanns det ingen tanke på att göra en skiva som jag kunde få bekräftelse för utan det var väldigt lustfyllt helt enkelt. Jag njöt i fulla drag.

Så kan man säga att ditt musik- och filmintresse kom samtidigt?

Nej, musiken kom tidigare. I tidiga tonåren. När jag var 15 år började jag genom min bror lyssna på alternativ musik. Mycket indiepop och brittisk shoegazing. Ride var ett band jag lyssnade på och blev helt tagen av. Men filmintresset kom senare, det var när jag började göra musik på egen hand, innan hade jag spelat i band.

Och det tänker jag att man gjorde förr. Man undvek att prata om döden och skapade sagor om den istället.

Du har ett ansett skivbolag och spelar på fina ställen som musiker. Var det som att börja från början nu när du gjorde en film?

Ja så har jag upplevt det, verkligen. Men jag har lärt mig någonting. Till exempel att jag har saknat en producent. Det har jag fattat att man har väldigt stor hjälp av - att någon har bra kontakter och gör allt det där tråkiga.

Filmen visades på Göteborg Filmfestival. Hur har det gått?

Ja, det är den enda officiella visningen. Jag har skickat runt den till festivaler och är fortfarande hoppfull om att den ska visas på fler festivaler i Europa och även i resten av världen.

Filmen - och kanske också den nya skivan med samma namn - handlar om döden, men på ett gammeldags sätt, där döden är skrämmande. Var det ett syfte?

Nej, det var inget syfte. Det är såhär den har blivit. Den är väldigt personlig tror jag, men jag har ändå svårt att förklara och försvara de konstnärliga valen såhär i efterhand. Det handlar mest om min mormor. Det att det handlar om en liten pojke och en äldre kvinna. Men det är en saga, en sublimering av att man ska dö. Att man ser någon som är gammal som bara försvinner. Men verbalt har jag svårt att stå för de valen. Men jag håller med om att det är på ett gammeldags sätt. Eller att döden mystifieras kanske man kan säga? Och det tänker jag att man gjorde förr. Man undvek att prata om döden och skapade sagor om den istället.

Hur ska man förstå kopplingen mellan skivan och filmen?

Det finns ett stämningsmässigt släktskap. De är gjorda under samma period och många av spåren är ambitionen att musiken ska funka som filmmusik. Men det är ett projekt som växt fram under väldigt lång tid. 2008 började jag skissa på ett manus.

Vad skulle du säga att du har för ambitionsnivå?

Jag har tänkt hela tiden att ambitionsnivån skulle vara väldigt låg på skivan. Men när jag väl satt mig med det kändes det viktigare att få den bra. Man kan förklara det med att det är fyra års ansträngning som är kondenserad till den skivan, på så vis är den ambitiös. Men det är inte så att jag svettades och inte sov i två månader när jag gjorde den. Det är svårt att definiera ambition. När man pratar - i konstsammanhang - om att ”någonting var jobbigt att göra”, vad betyder det? Det är svårt att svara på.

Det finns låtar som heter ”Ägg” och ”Sperma”, är det en födselsymbolik i kontrast till det här med döden?

Ja det är det. Det är flera av låtarna som har korresponderande titlar: det är ”ägg och sperma”, årstiderna, ”ur himlen” och ”ur havsdjupen” och ”slutligen ur svart mot vitt” och ”ur vitt mot svart”. De korresponderar mot varandra, och det är inte bara titlarna utan de har musikaliskt tematiska kopplingar också. De har samma ackordrunda eller tema.

Vad är ambitionen med det?

Det är en förhoppning att skapa bågar över hela skivan. Att man ska höra när man lyssnar på den att det finns ett sammanhang. Och det gör det ju bevisligen med musikaliska konkreta kopplingar. Min ambition är alltid att skapa världar som är sig själv nog. Och det är ju ett försök att göra det. Att dra bågar - skapa röda trådar - mellan låtar.

Mycket popmusik har ett tydligt yttre: man har en särskild skjorta som passar till en särskild gitarr. Du har alltid konstiga kläder och en märklig gitarr. Menar du att ditt vaga yttre har ett tydligt inre?

Det är väldigt viktigt för mig att det är oförutsägbart och originellt. Om det kommer fram någon efter en konsert och säger att han var väldigt osäker, att han hade en känsla av att vad som helst skulle kunna hända hela tiden, då har jag lyckats.

Om ”sjunga slutet nu” hade varit en roman hade den klassats som magisk realism kanske. Men i film och musik så saknas den genreindelningen. Är det ett problem?

Nej. Eller kommersiellt är det ett problem att hamna mellan stolarna och inte kunna bli definierad. För det är mycket lättare om man kan vara självklar i ett sammanhang. Nu upplever jag att det inte finns något självklart forum där jag passar in.

Hur har din musik beskrivits genom åren?

Electronica var det väl i början. För att det var lite rytmiskt och att metoden var samplingsorienterat och beatorienterat. Men det blev jag glad för i recensionerna nu, att det var någon som nämnde Lynch och Murakami. Jag vet inte om Murakami beskrivs så, men det tycker jag att det är: magisk realism.

Om David Lynch och Haruki Murakami är förebilder inom film och litteratur, vilka är då dina musikaliska förebilder?

Sonic Youth. De känns så relevanta. Det finns en dualism i deras musik, som är väldigt noiseig och svår och introvert och konstnärlig men samtidigt väldigt enkel och kommunikativ och upplyftande och vacker. Det tänker jag ofta på när jag komponerar, att hålla en balans där mellan. Det ska få vara fint, men då måste det balanseras av något mörkt.

Du tänker mycket på musiken innan du skapar den?

Ja det gör jag. Jag tänker mycket mer än jag gör musik. Det är också då den är som vackrast, musiken, innan man börjar göra den. Man tänker sig något ljud som kan förhålla sig till något annat. Eller man blandar någon musikalisk upplevelse man haft och tänker om man skulle kombinera det ljudet med ett miljöljud kanske. Idén om musiken är vackrare än själva musiken i slutändan.

Jerker Kaj

”Om det kommer fram någon efter en konsert och säger att han var väldigt osäker, att han hade en känsla av att vad som helst skulle kunna hända hela tiden, då har jag lyckats.”

Hans Appelqvist.

Frida Hyvönen

För själen...
Det är lätt att se framför sig hur en Frida Hyvönen, sittande framför sitt stormande piano i sin våning i Paris, svänger med håret och gungar fram och tillbaka på sin pianopall. Den 18 April släpper hon ett nytt alster, To the Soul, där hon fortsätter undersökandet av sakernas tillstånd. En farmoders bortgång, någon annans semesterbilder på internet, en måne som drar undan havet och blottar en snäckas sega vandring över en sten. Ett danspalats där ingen längre dansar, händer som förflyttas likt stafettpinnar mellan generationer, och något till synes så vardagligt som att plocka äpplen - allt detta besjungs av en röst som flyter mellan mörker och ljus så lätt som om dessa vore tätt förbundna istället för motsatser.

”Den första gången jag kom dit satt Benny och spelade en av mina låtar på sin flygel. Det var en vacker isbrytare.”

Du bor ju numera i Paris, sitter du uppe på en vindsvåning, fryser, längtar till Sverige och dricker vin om dagarna?
Andra våningen, temperatur normal, längtar till våren - som faktiskt tycks smygpremiära idag - och dricker vin om kvällarna.
Smälter du väl in i omgivningen eller är det lite: ”möss-jö, fransbröd”, över din dialekt?
Min dialekt är fruktansvärd och jag smälter inte in för fem centimes.
Har du piano i lägenheten?
Ja, ett upright Yamaha.
Är det lyhört?
Det är mycket lyhört.
Har någon granne haft synpunkter på ditt spelande?
Vår förra granne under oss var gubben DeGallo, han var hemma jämt och låg i rummet under rummet där mitt piano står. Portvakterskan sa alltid åt mig att jag måste tänka på gubben DeGallo, måste spela tystare, lägga en matta under pianot, sluta hamra, spela vackrare.Jag nickade alltid och sa ja, det ska jag göra. Men det gjorde jag inte. En dag var gubben borta. Ett ungt par har nu flyttat in. En av dem spelar cello.
Cello, ett fängslande instrument. Vad är det bästa med Paris?
Det är stort och livligt och ljusflimrande. Brötigt och elegant på samma gång.
På vilket vis har Paris, tycker du, påverkat ditt låtskrivande?
Jag kan inte komma på att det har påverkat speciellt alls…
Nåväl, tänker du på Ted Gärdestad varje gång du ser Eiffeltornet?
Absolut inte! Det har aldrig hänt. Senast jag såg Eiffeltornet var i morse när jag var uppe på en höjd i Belleville. Det såg ovanligt kort och knubbigt ut idag, jag blev förvånad. Helt ihoptryckt.
Är kommande skiva instrumentalt sparsmakad som dina tidigare?
Nej, det är fler olika instrument på den här skivan.
Har du provat att orkestrera dina låtar med stort band?
Jag spelade Oh Shanghai med radiosymfonikerna en gång, det var Hans Ek som arrat.
Hur kändes och hördes det?
Mycket ovant. Alltså, mina låtar är spelbara i nästan vilken instrumentering som helst, de är så text- och melodibaserade.
Du har spelat in i Benny Anderssons studio, träffades ni någonting och
diskuterade pianoteknik och ABBA-musik?
Vi har träffats en del, han ger ju ut min nya skiva. Den första gången jag kom dit satt Benny och spelade en av mina låtar på sin flygel. Det var en vacker isbrytare.

Lars Yngve

**”...Beautiful my darling you are beautiful my girl
and you shall wait with settling down, and
always know that even when you´re eighty years like me
you´ll never feel older than seventeen
at least I never did, at least I never did.**

**Grandfather´s been dominant but kind
and we made it from scratch,
the boys all turned out fine,
but of course I wish I´d had a girl
of course I wish I´d had a girl.
Have another cookie now,
it´s your turn to deal now,
so shuffle the cards.”**

"Farmor" från nya albumet To the Soul

Jayhawks

Jayhawks är tillbaka. Countryrockens no depressionkungar har återvänt med sin första skiva på åtta år.

Verket ifråga bär titeln Mockingbird Time, och är deras högsta listklättrare någonsin på USA-listan. Det är också första skivan på sexton år som medgrundaren Mark Olson medverkar på.

Det var i mitten på åttiotalet bandet albumdebuterade med sitt självbetitlade album.

Tillsammans med Son Volt, Wilco och Bottlerockets drog de igång en våg av alternative country som fick benämningen No Depression.

De började som en lokal angelägenhet mitt i Minnesotas svenskbygder, gick vidare till att bli kritikerfavoriter och fanbärare för den countryrockorienterade no depressionrörelsen, vilket i sin tur fick skivbolagen att vädra kommersiell morgonluft. Men nyhetens behag försvann gradvis när grungen började krypa ut från underjorden i skarven till millenieskiftet. Ungefär i samma veva lämnade frontmannen Mark Olson vännerna för en lika produktiv som spretig solokarriär. Få trodde då att sångaren någonsin skulle återvända till bandet, men i slutet på förra året kom trots allt Mockingbird Time, gruppens första livstecken med parhästarna Olson och medgrundaren Gary Louris i laguppställningen på hela sexton år.

Fast på sätt och vis har jag alltid trott att jag skulle bli en del av bandet igen, kommenterar frontmannen. Men i mitten på nittiotalet startade jag ett nytt liv. Jag var utbränd både andligen och mentalt, så istället för att bara sitta och rulla tummarna gjorde jag något åt det.

Därefter berättar Mark att han började umgås med de andra i bandet igen redan 2001. Det gick inte att hålla sig ifrån det längre, som han själv uttrycker saken. Samtidigt fanns det ingen uträknad bakomliggande plan, det var bara något han var tvungen att göra igen.

Men att vara en del av ett rockband kräver sin man. Det är därför många band inte överlever mer än fem, tio år. Man måste lära sig att leva i en speciell miljö på daglig basis. Alla gillar att ha roligt och partaja, men sådant leverne kör slut på en. Jag var en del av folkscenen ett tag och då kunde jag göra sex spelningar i veckan.

Det går inte i rockvärlden eftersom den är så intensiv. Därför måste man lära sig att ta hand om sig själv.

Sedan berättar Mark att de fem senaste åren varit ”väldigt intressanta”. Fem turnéer och fyra album med lika många konstellationer har avverkats, inklusive soloskivan Many Colored Kite, ett projekt med nämnda bandpartnern Gary Louris samt den nu aktuella Jayhawkscomebacken, och än är han inte utmattad.

Men innan du åkte ut med Jayhawks den här gången hade du inte turnerat med dem sedan 1995. Kändes inte det lite märkligt?

Jag vet inte om märkligt är rätta ordet i det här sammanhanget. Däremot bröt jag armen en gång, och det kändes märkligt. Fast bortsett från det, tanken när vi började en gång i tiden var bara att skriva sånger. Om vi kunde göra något lika bra som Dylan eller Byrds, och få till något som levde kvar skulle vi vara nöjda. Min syster sade till mig för ett tag sedan att det var toppen att jag kunnat leva på musiken i tjugo år, och det har hon rätt i. För ingen

Jag vet inte om märkligt är rätta ordet i det här sammanhanget. Däremot bröt jag armen en gång, och det kändes märkligt.

Nej, det är lustigt hur sådant där fungerar. När man arbetar hårt med någonting bygger man upp styrkan och uthålligheten istället. I mitt fall hänger en del av det här samman med att själva spelandet får mig att må bättre.

har sagt till folk att komma på våra konserter, de har bara dykt upp för att de gillat vår musik.

Just människors kärlek till Jayhawks musik har för övrigt varit helt avgörande för bandets vilja att fortsätta dra ut på sin återförening. Men Mark erkänner också att bandet har en fördel jämfört med nya band som tar sina första stapplande karriärsteg idag eftersom folk köpte skivor i en betydligt större omfattning förr.

Vad det handlar om idag är en sorts brist på bildning. Utan en skivaffär i en liten stad försvinner gemenskapen. De hundra som kanske köpte ett bands plattor tidigare försvinner snabbt när de inte har någonstans att mötas längre. Så ur den synpunkten har vi ett försprång jämfört med de som kommer fram idag.

På tal om det. Hur skulle du bäst beskriva er nya skiva?

Den fångar essensen av bandet. Vi har hållit fast vid harmonierna, de elektriska gitarrerna och trumljudet, och alltihopa har ett sound som vi förmodligen hade haft om jag fortsatt med bandet på nittiotalet istället för att hoppa av.

Ni blev tidigt utnämnda till frontfigurer för no depressionrörelsen. Hur ser du på det idag? Var det något bra eller dåligt?

Well, vi kunde i alla fall inte göra något åt det, och det var bra att vi blev erkända. Vi, Wilco och Son Volt blev omtalade för att våra skivbolag pushade ut oss i rampljuset, och det var definitivt ljusare där. Men det var inget mystiskt med det. Vi trodde inte vi skulle bli bättre än Beatles, Dylan och Byrds, men vi var tvungna att försöka.

Är det lika roligt att hålla på med det här som när ni började då?

Nej, naturligtvis inte. Jag hade väldigt, väldigt roligt i början. Idag är det annorlunda. Förr tänkte jag aldrig på kvalitetsnivån på min prestation, det handlade mest om att ha kul då. Nu är det det enda som gäller. Idag är jag nöjd om jag gör en bra show och levererar musikaliskt. Tidigare insåg jag inte hur viktigt det är att alla spelar riktigt bra.

Peter Eliasson

SNÅLA INTE MED KAKORNA

Där står jag med kontoutdraget i handen en vecka efter studiebidraget kommit.

Saldo: 27 kronor. Men det är ju klart man passar på att köpa de där byxorna, de där drinkarna i fredags... Bara för att man kunde. Och vips, så har man bränt 1000 spänn. Så står jag där igen och undrar hurfan jag ska klara mig på tjugosju kronor de närmsta tre veckorna.

I ren protest går jag mot ICA för att köpa ett Marabou, nu kan det ändå inte bli värre. Så går jag förbi en Faktum-försäljare. Ni vet, de hemlösas tidning? Där står han. En man i 40års åldern med grått och slitet hår som säkert brukade vara tjockt och brunt en gång i tiden, en blick som han inte riktigt kan fästa, ett tafatt leende och ett par gympaskor som borde bytats ut för flera månader (om inte år) sen. Och där går jag med min varma höstjacka, nya byxor och deppar över att jag har shoppat för mycket och måste snåla resten av månaden. Vad hände där? Jag skäms nästan när jag går ut från affären med mitt marabou. Men jag fiskar upp en tia från fickan och ger till honom.

- Jag hade velat köpa tidningen av dig, men är man en slösare så finns det inte så mycket att göra.

Hans leende blir om möjligt ännu större.

- Det var fint gjort av dig. Nu får jag iallafall en cheesburgare till middag!

Både mina föräldrar och vänner har sagt till mig att jag måste hålla bättre i mina pengar. Och jag avundas verkligen de människor som månad efter månad lyckas lägga undan hälften och ändå ha hur roligt som helst på vägen. Men jag kan bara inte. Det är ju NU jag lever, vem vet vad jag gör om sex månader? Jag kanske inte ens existerar då. Varför ska jag då gå omkring och lägga undan pengar för en oviss framtid istället för att ta för mig av allt som livet har att erbjuda och köpa precis det jag känner för? Att leva i nuet är lycka, oavsett hur mycket pengar man har undansparat. Jag tror att ens ekonomi speglar väldigt mycket hur man är som person. Jag vet inte vilket fack jag placeras i, men jag vet att jag ständigt är hungrig på livet. Det går inte ett fotsteg eller andetag utan att jag känner efter, doftar och lyssnar. Lever i nuet helt enkelt.

Ni anar inte vilken befrielse det är att kunna njuta av allt. Det låter säkert skitlöjligt, speciellt för de som låter dagarna gå utan att leva. Alla vet ju att nuet aldrig kommer igen, så varför skulle jag slösa bort dag efter dag utan att uppskatta allt i vardagen? Om du öppnar ögonen kommer du se att glädje finns överallt. Men det är bara du själv som kan se den. Så gör dig själv en tjänst och öppna ögonen, njut av det du ser, känn efter med hjärtat. Och köp den där jävla kakan om du vill det.

Claudia Cavalli

GODDAG, BARN,

Idag ska vi tala om något som kallas “ordspråk”. Det är en sorts listig levnadsvisdom, som har komprimerats i en kort sentens, ofta förnumstig och snusförnuftig.

Ni kanske kommer ihåg att förr i världen bodde vi alla på landet och sysslade allihop med jordbruk . Så därför handlade ofta ordspråken om gödsel eller pigor eller hö eller drängar.

Sen fanns det också allmänna ordspråk av typen 'Som man bäddar får man ligga' (översättning: Skyll dig själv, din dumme klantskalle!). Eller det käcka ordspråket 'Trägen vinner' (dvs.: Bara om du biter dig fast som en fasting kan du vinna).

Nu kanske du har invändningar – och det får du gärna ha, det är meningen! Du säger kanske: “Store mästare, det finns dock ordspråk som strider mot varann – vilket ska man lyda då?

Då svarar jag: Vilka tänker du på nu?

Jo, t ex 'Ensam är stark' står i motsats till 'Enade vi stå, söndrade vi falla'. Och 'Man ska inte ropa hej förrän man har kommit över bäcken' är totalt försiktigt jämfört med 'Djärvt vågat är hälften vunnet'.

Vart vill jag då komma? Jag vill komma till poängen. Vilken poäng?

Förr levde vi i vårt breda land med jordbruk och traktor. Nu lever vi med ordbruk och dator. Därför bör våra ordspråk anpassas till vår nya tid. Eljest blir förvirringen total.

Jag har några förslag:

'Den som anonymt kommenterar något på nätet, kan bli världsberömd före kvällen.'

'Ett mail om dagen håller ordning på magen.'

'Man ska inte ropa save förrän man har kommit över bäcken.'

'Bättre en Iphone i handen än hela världslitteraturen på biblioteket.'

'Hellre ständigt kolla mobilens screen än möta blicken från bekanta.'

'Twittrar den ene, så bloggar den andra. (Poänglöst ordspråk).'

'Det kan vara så att just i denna sekund messar någon något livsviktigt till dig.'

'Den illa bloggar, den illa far.'

'Så är låten från livets cittra: Blogga, maila, twittra.'

Ja, så kan man hålla på. Själv tycker jag att det mest lyckade ordspråket från vår bondetid är: 'Man märker inte kon förrän båset är tomt'. Jag tror att det är oöversättligt. Nästa gång kommer jag att ägna tre helsidor till att analysera det.

Fånga dagen! Knip!

Jonas Hallberg

ANSIKTE MOT ANSIKTE

I februari stod levandet still.
Fåglarna flög inte gärna och själen
skavde mot landskapet så som en båt
skaver mot bryggan den ligger
förtöjd vid.

Träden stod vända med ryggen hitåt.
Snödjupet mättes av döda strån.
Fotspåren åldrades ute på skaren.
Under en presenning tynade språket.

Sedan Thomas Tranströmer tog emot Nobelpriset i fjor har poesin fått en allt större svensk publik. Dikter och metaforer ger livet flera dimensioner och det mångtydiga stimulerar till egna reflexioner. Pocketutgåvan av Tranströmers Samlade dikter 1954 – 1996 hamnade på bästsäljarlistan! Vi blir kanske lite klokare trots marknadens hårdnande grepp över kulturen. Dikten ovan kommer från samlingen Den halvfärdiga himlen.

Jag känner igen mig… orden gör MIN verklighet tydligare. I februari känns det som om vintern aldrig kommer att ta slut. Vemodet, kylan och mörkret är del av vår nordiska identitet. Våra känsloliv följer naturens rörelser och årstidernas växlingar liksom lydiga robotar. Nu ligger vi låga och övergivna under våra snötäcken och framme i april, maj kommer vi att kvittra ikapp med starарna som efterlängtade kommer tillbaka till oss.

– Till oss? Till oss som är kvar, som orkade vandra hela vägen denna vinter. Jag har nyss förlorat två män som var mig mycket kära. De gled bort i snöyran för att inte ens vända sig om. Jag är ensammare nu. Snaran dras åt. Ansikte mot ansikte med vissheten om det Obönhörliga. Att begravningar blir de tillfällen där man träffar gamla vänner nu förtiden vill jag inte acceptera. Måste göra fler fester. Måste läsa fler dikter, måste träffa mina barnbarn mer. För att genom dem få syn på framtidens skimmer. Livet går vidare ja, men vilken väg tar det, livet?

Kanske den frågan skulle ställas till hela Europas folk.

Det är en hård tid för Europa. Det grekiska ödesdramat skakar oss grundligt. Allt är ekonomi idag. Respekten för människovärdet sjunker däremot. Tänk om den ekonomiska krisen som sprider panik i Grekland övergår i något annat och än värre, en kupp där några generaler efter gammalt mönster bestämmer sig för att sätta stopp för gatukravallerna, sätta punkt för begreppet demokrati – som från början föddes i Grekland…

Och Egypten – varför skulle revolutionen lyckas utan bakslag och motstånd? De som har makten vill ju aldrig i världshistorien släppa ifrån sig sina privilegier. Militären mot folket. Vi sitter i publiken och bevittnar detta drama.

Jag satt nyligen i publiken på Brechtsteater, Berliner Ensemble, som framförde ett program med sånger av kompositören Hanns Eisler. Vilka bra låtar! Texter så skarpa och orädda som i ”Banken Lied”, den handlar om bankernas girighet. Det fanns en självklar analys av klassamhället på krisens 20-och 30-tal. Jag blev starkt gripen.

Saknar idag den politiska medvetenheten som fanns i min ungdom. Varför har vi blivit så rädda att säga som det är? Varför vågar vi så sällan stå ansikte mot ansikte med sanningen – att några tjänar på andras elände?

På Vårsalongen i Stockholm häromdagen såg jag bland mängden glada amatörers måleri ett verk som stack ut, en formren skulptur av tre ihopsatta metallglänsande klot i stegrande storlek på golvet. Titeln: Den ekonomiska bubblan. Fyndigt och enkelt.

För många år sedan var jag inbjuden till Grönland för att vara med i nordisk kulturfestival. Det var före allt prat om klimatkris. Alltid ute i sista minuten sprang jag genom Kastrups olika terminaler med min långa rulle med målningar under ena armen och resväskan i den andra, hörde mitt namn ropas ut i högtalaren, man efterlyste mig. Svetten rann av ångest och ansträngning, men jag hann. Jag propsade på att följa med ut och se när man stuvade in rullen i planets ”mage”. Och det blev en märklig resa mot kontinenten av is. Vi mellanlandade på en ödslig militärflygplats i Nuuk och därifrån fick vi ta oss till den sydliga staden Julianehåb med helikopter. Rullen fick med annat bagage stuvas in i underredet.

Att vistas några veckor på Grönland är att stå ansikte mot ansikte med landskapets storhet och majestät. Här var vi på marginalen av det möjliga. Här kan människan egentligen inte överleva. Inte heller några träd, men färggranna sommarblommor och rabarber. Och glaciärer, vi såg hur stora bitar av inlandsisen brakade hundratals meter nerför dånande vattenfall i havet. Dessa enorma isbitar blev till isberg som seglade vidare i det blåbärsblå havet, skimrande i solen som de vackraste skulpturer. Inte talade man om klimatet då! Inte hördes något om att isen smälte eller att isbjörnarnas isflak blev allt mindre! Men nu sägs glaciärerna smälta allt fortare med allt vad det innebär.

Hur kan allt ha hänt eller blivit uppenbart bara på femton år?

Plötsligt befinner jag mig i den egyptiska öknen.

På en jeepsafari i väglöst land. Otroliga bergformationer stiger upp ur sanden så långt ögat når. Silvervitglänsande som om de vore isberg. Jag känner min litenhet och hänförelse liksom jag gjorde på Grönland. Naturens egna skapelser långt bortom samhälle och mänsklig påverkan väcker förundran. Här var havsbotten för 100 miljoner år sen, de vita bergen innehåller snäckskal och fossiler. Här fanns valar…

Livet är ännu fullt av oupptäckta underverk.

En tur till öknen och februaris presenning öppnas.

Gittan Jönsson

BÖNBILEN

Det var i april när kvällarna börjar bli riktigt ljusa och fåglarna kvittrar högljutt till långt efter kvällsmaten. Det vanliga gänget hade samlats ute på gatan framför radhusen för att spela brännboll. Min storebror hade tidigare fått in en fullträff med racketen som skickade bollen långt över Stjärnhusen och alla väntade nu på en ny likadan träff. Då avbröts spelet av att det tutade från en lastbil som ville komma fram på gatan. Vi visste det inte då men det var det första vi såg av Bönbilen. Vi samlade ihop grejorna och flyttade oss mot trottoarkanten i en demonstrativt långsam takt. Lastbilen körde förbi men fortsatte inte nedför gatan utan svängde in mot kanten och bromsade med ett gnisslande. Motorn stängdes av och två män hoppade ut. En av dom plockade fram ett paket John Silver och tände en cigarett som han satte mellan läpparna.

”Hej ungar, vad har ni för er?” frågade han medan röken silades ut mellan tänderna.

”Spelar brännboll ser du väl”, sa Håkan, som var tolv och bodde tvärs över gatan från oss. ”Så fort ni har åkt er väg ska vi fortsätta”, lade han till och flinade. Håkan brukade vara lite fräck till sättet och han var en naturlig ledare för gänget.

”Jaså, på så sätt”, sa mannen. ”Tja, vi ska inte bli långvariga, vi bara undrar om nån av er är intresserad av att tjäna lite pengar.” Han drog ett djupt bloss på cigaretten och tittade på oss med ett leende. ”Men om ni hellre vill spela brännboll så för all del… ”, sa han och började gå mot förarhytten.

”Klart vi är intresserade!”, sa Håkan snabbt och skrattade. Vi flyttade oss alla lite närmare de båda männen.

Den andre mannen gick bort till flaket, hakade loss två rep fästa i presenningen som täckte flaket och vek undan det. Flaket var fullt av trälådor, staplade på varann, ca 7-8 dm långa, kanske 4 dm breda och 3 dm höga. Han hoppade upp och sköt fram en av lådorna mot kanten nedanför vilken vi stod i en halvcirkel. Han tog fram en kofot som han stack in under locket och bände till. Med ett knakande gav locket med sig och mannen lyfte av det. Lådan var fylld till brädden med gröna brytbönor.

”För varje låda ni rensar tjänar ni 10 spänn”, sa den rökande mannen. ”Hur många vill du ha?” frågade han och tittade skarpt på Håkan. Håkan kunde inte motstå denna utmaning: ”Två, till att börja med!”, sa han snabbt.

”OK”, sa mannen med cigaretten, ”då går du in och hämtar din mamma eller pappa. Vi måste skriva avtal med din målsman, ser du”. Han viftade med ett pappersark. ”Alla som vill tjäna lite kosing gör likadant!”

Nu gick det undan. Jag och min storebror sprang in till mor som hade sett alltihop genom köksfönstret som vette mot gatan. Mor och alla syskonen följde med ut. Mor började genast att höra sig för med bönmännen om detaljerna. Det var tio kronor lådan som gällde. Arbetet bestod av att alla bönor i lådan skulle rensas, dvs befrias från stjälken vid ena spetsen samt den fibersträng som löpte från spetsen längs hela bönans sida. Bönbilen skulle komma tillbaka nästa kväll och hämta samma låda, nu fylld med färdigrensade bönor.

Efter ca tio minuters förhandlande hade det bestämts att mina två äldsta syskon skulle ta en låda var och syskon tre (storebror med den perfekta racketträffen) och fyra, i åldersordning, skulle dela på en låda. Jag och min lillasyster, dvs syskon nr fem och sex, ansågs för små och fick inte ta någon låda. Jag blev naturligtvis väldigt upprörd och spelade ut hela mitt känsloregister där på gatan för att få en egen låda. De tio kronorna var mycket lockande. Efter en stund av detta pinsamma tjat gav mor med sig. Mot bättre vetande, skulle det visa sig senare.

Brännbollen var nu glömd. De båda männen hjälpte till att bära in de tunga lådorna till var och en. Jag skred genast till verket men upptäckte snart att det var svårare än jag trodde. Vi började med att hälla ut alla orensade bönor i en jättestor hög på golvet.

Jag fick en kniv, inte alltför vass, av mor som visade mig hur man skulle gå till väga. Knepet var att först skära av stjälken, men inte helt och hållet eftersom den satt fast i fibersträngen. Man skulle sedan hålla i den mellan kniven och tummen, medan man försiktigt drog av hela fibern i ett enda grepp. Därefter skulle jag lägga den färdigrensade bönan i den tomma trälådan. Och sedan vidare till nästa böna. På fabriken kunde man sedan lätt öppna bönskidan från sidan och pilla ut de små gröna bönorna.

Efter en halvtimme var botten fortfarande inte täckt. Jag hämtade lillasyster och övertalade henne att dela lådan med mig. Hon skulle få fyra av de tio kronorna om hon lovade att inte tala om det för mor eller far. Timme efter timme satt vi och det gick oändligt långsamt. Det blev mörkt och läggdags. Jag vet inte hur länge vi höll på men det sista jag minns av lådan är att den var inte ens fylld till en fjärdedel. Nästa morgon vaknade jag i min säng och trälådan stod bredvid, nästan full med rensade bönor. Jag måste ha somnat över lådan. Jag har aldrig fått reda på vem som rensade färdigt men jag misstänker mamma.

Bönbilen kom och hämtade lådorna nästa kväll och kom tillbaka veckan därpå för en ny runda. Mina fyra äldre syskon fortsatte med sina lådor, men själv tackade jag nej. Detta fortsatte i några veckor en bit in på sommaren. Senare köptes Bongs upp av Blå Band i Halmstad och Bönbilen kom aldrig tillbaka.

Detta ganska märkliga arbetsmarknadssociala experiment kommer jag att tänka på ibland när jag läser i tidningarna om den höga ungdomsarbetslösheten i dagens Sverige. Ungomarna söker jobb men det finns helt enkelt inga att få. Jag tänker stilla för mig själv: varför finns det inga Bönbilar idag?

Bo Åkerström

Jan-E. Zanderson

Space Controller

Vad är rimligt? Det är en fråga man kan ställa sig när det gäller musik, både rent allmänt och för vissa verk och utgåvor i synnerhet. Blir något ”bra” bara för att många tycker om det? Får musiken sin egentliga kontext först i efterhand, mer väldefinierad ju längre tid som lider?

”… har han spelat in de ljud som finns på en tomkassett, förstärkt och förvrängt dem och utgett dem – på kassett.”

Blir musik mer innovativ om komponisten gör något ingen annan gjort tidigare, oavsett resultat?

En gång i urtiden var DIY-kulturens signum kassettbandet. Det blev liksom inte samma grej med brända cdr:er, för att inte tala om begränsande myspace- och motsvarande sidor – för att inte tala om ett renodlat affärssystem som Spotify fjärran kreativtet och musikens själ. Kassettbandets järnoxida påminnelse om alltets förgängelse, entropin som med tiden minskade frekvensomfånget på tejpen. Kassettbandet som också blev den givna budbäraren när musiksmak skulle delas, blandbandet med tipsen på de underbara låtarna, blandbandet som dokumentationen av Kaj Kindvalls senaste tips, med ett finger på paustangenten.

Idag kan du gå till Kjell & Co (bland andra) och köpa en liten kassettbandspelare som med hjälp av en usb-tåt och programvara överför bandets innehåll till, förvisso lågupplösta, men mp3:or. (Visst måste det finnas en lossless-version därute i Asien?) Du kan bevara dina gamla kassetter som dokumenterade utbudet i radioprogrammet Nattkräm en gång i tiden eller de i ungdomligt oförstånd köpta, färdiginspelade kassetterna med Human League eller Sparks. Eller DIY-generationens första stapplande steg och utgåvor.

Att idag tro att det finns små skivbolag som utger kassettband med musik är ingen vantro. I Köpenhamn finns Space Controller Records (www.spacecontroller.dk) som både utger kassetter och cd, och som har anor som kollektiv sedan 1993. Här handlar det om både estetik och ett oppfinnarjockande som gör mig intresserad. Jakob Brandt-Pedersen är en i det kollektiv som är Space Controller och hans utgåvor är spännande. På ”Slightly Below The Noisefloor” har han spelat in de ljud som finns på en tomkassett, förstärkt och förvrängt dem och utgett dem – på kassett. Det tudelade verket som är resultatet tangerar det tysta universum där t.ex. Francisco Lopez befinner sig.

Under namnet Loopy Day plockar Jakob fram elgitarren och på kassetten ”One Giant Loop For Mankind” får han mitt sinne att snurra när han i grunden har en trummaskin över vilken han draperar gitarrloop efter gitarrloop så att allt blir ett musikaliskt kaleidoskop.

Men det finns även cd på utgivningslistan (men inga rullband – än!). Än en gång under namnet Loopy Day blir det gitarr på ”Glade”, men här är det stillsamma drones som även de effektivt skapar ett mentalt horisontalläge, försjunkande i, tror jag han vill, ett naturligt tillstånd i naturen. Under eget namn finns ”Sitting Out” som är noisebaserad flerlagersmusik där Jakob strävar efter att försätta oss i ett tillstånd där vi lämnar, något, oss själva? och lyckas även med dessa (enligt honom upp till femtio) lager musik få mig att hamna i ett annat tillstånd under lyssnandet än före och efter. Sista exemplet (alla finnas att köpa på hemsidan + några till) är ”Binary Landscapes” från 2010 som är den andra skivan där han använder sin egen uppfinning, ett ritplatteinstrument kopplat till en dator och där ritandet skapar musiken, tonhöjd, styrka etc., där jag givetvis gör kopplingen till legendariske tonsättaren Iannis Xenakis’ försök med att rita sina partitur, göra dem arkitektoniska, jäm-föra byggnaders och musiks konkreta strukturer. Den här dubbelcd:n har definitivt en egen uppkoppling till den elektro-akustiska musikens pionjärer, framför allt på Ircam i Paris.

I nästa nummer räknar jag med att skriva om skiv-bolagets senaste skiva, den med Natur 2 som är en ”orkester för oförstärkta, obearbetade naturobjekt”.

Jan-Erik Zandersson

Thomas Millroth

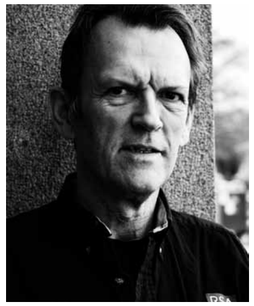

Ingen kommer undan politiken

Det finns många sånger som inte hörs hemma hos mig, men som ändå finns där. Som ett slags aforismer jag minns men inte varifrån. Rätt vad det är dyker de upp och träffar mitt i prick.

De senaste dagarna har Marie Bergmans gamla ”Ingen kommer undan politiken” surrat i mina öron. Jag har aldrig ägt den skivan, bara hört den ibland. Den rösten glömmer jag inte. Och texten sitter som ett slags klisterrester. Ungefär som bilden av Olof Palmes sneda pälsmössa.

”Ingen kommer undan politiken” är en sång som hört av sig och flyttat sig bakåt i tiden. Precis som jag själv flyttat mig bakåt i tiden.

Anledningen är alla samtal som följt på Johan von Sydows film ”Konstnären som försvann”. Den handlar om en av medlemmarna i konstnärsgruppen Björnligan i Göteborg, Nils Olof Bonnier. På hemväg från en skolresa med Valands konstskola i maj 1969 försvann han en ödesdiger natt från Finlandsfärjan. I filmen frågas utan svar. Vad hände?

Det är det alla samtal på Facebook och på sta´n har handlat om.

Blev han puttad överbord?

Det kan vi lämna därhän i den här krönikan. Men jag tror inte på självmord. Jag träffade aldrig Nils Olof Bonnier, däremot umgicks jag en hel del med en annan av medlemmarna i Björnligan på den tiden. Eller före detta Björnligan för med Bonniers död kollapsade gruppen. Senare har jag lärt känna andra konstnärer i gruppen.

Anders Bergh var lika speciell på den tiden som Nils Olof Bonnier. Känslig, sensitiv. Tidigt undersökte han den fotografiska bilden med en serie egenartade bilder utan riktigt fokus. På samma gång medvetet ointressanta och fascinerande. Han gjorde en märklig artists´ book med upplåsbara gurkor i. Och sina målningar knöt han an till Ed Ruscha. Exteriörer och litet snedvinklade interiörer. Ett slags miljöer i upplösning. Glättade ytor över en rasande civilisation. Rasande, alltså både söndrig och aggressiv. Det var genom Bergh jag först hörde tankar om hur Bonnier omkommit. Det tyngde honom, det sköt ut honom ur ett konstnärskap som hade allt framför sig. Efter en lång, alldeles för lång, frånvaro från konstlivet avled Bergh för några år sedan.

Tyvärr skymtar han bara förbi som en skugga i ”Konstnären som försvann”.

Den där berättelsen om vad som hände i hytten på Finlandsfärjan, hur några stalinistiska, klasskampsinriktade skolkamrater hade pressat och angripit Nils Olof Bonnier. Hans konst var obegriplig, hans utställningar var rövslickeri. Den berättelsen tror jag malde i många av Björnligisternas huvuden. Och gör det ännu.

Det finns också något djupt tragiskt i denna politiska intolerans, en självöverskattning i klasskampens namn. Men Bonnier kom ju från göteborgsk arbetarklass. Jag känner så väl igen mig i honom. Han var två år äldre än jag, således bara 24 år då han avled. Samma törst efter konst, gallerier, böcker, texter, förståelse och samma misstänksamhet mot förstöpta former. I min stockholmska förort var jag övertygad om en sak: den sociala omgivningen skulle icke få konstituera mitt jag. Det var viktigt. Kan tänka att Bonnier reflekterade över samma. Det gällde att söka efter allt det som de sociala hindren stått i vägen för. Och detta gjorde Bonniers i rasande tempo, han slukade allt, rörde sig snabbt; han hade sex utställningar på två år, bland annat på Moderna Museet. Det där tempot och raseriet känner jag igen.

Och där sitter arbetarpojken bland kamraterna utsatt för hårda angrepp med klasskampsförtecken. Anklagad. Han börjar gråta. Vilka socialgrupper kom häcklarna från? De som lekte revolution på båten. Kulturrevolutions rosenkindade medelklassgarde i lånade blåbyxor. I det här fallet var det inte bara löjligt, det slutade i katastrof.

Och jag försöker stirra på den där intoleransen eller övertygelsen, vad man nu vill kalla det. Oreflekterade fördomar till viss del.

Kanske.

Nog får jag den tanken, när konstnären Ingrid Olsson, som var en av besökarna i den ödesdigra hytten förvandlad till folkdomstol, när hon berättar att hon också angreps och kallades för hora. Hora. Denna sexism. Misogyni. Det fanns så klart. I den militanta svarta rörelsen i USA, till exempel, riktade Le Roi Jones (Amiri Baraka) sitt raseri mot kvinnorna. I diktform fanns uppmaningen att våldta vita kvinnor. Det är en eländig form av rasism. Av politik. Jag ifrågasätter inte raseriet men jag sätter röd bock för sexismen. Inget blir bättre av fördomar och omedvetande.

Det fanns då. Det fanns en tradition av både rasism och sexism i angreppen på motståndaren. Jag gillade det där respektlösa sättet att angripa på. Det var på något vis medeltida. Men under åren har till exempel rasismen i Lars Hillersbergs teckningar kritiserats. Visst är hans karikatyrer av den slemme utrikesministern Henry Kissinger burna inte bara av vrede över USA-imperialismen men också av antisemitism. För att inte döma i onödan bläddrar jag igenom gamla nummer av den fantastiska tidningen Puss; en sådan som jag skulle önska idag, men det är väl bara en sentimental tanke. Dock behövs en respektlös pruttkudde på maktens tron. Jag hajar till inför sista sidan i n:r 16 från 1970, en kommentar om den nytillträdde amerikanske ambassadören Jerome Holland. Det var honom FNL-aktivister kastade ägg på. Det var ju inget i jämförelse med bombningarna i Vietnam. Värre var att han kallades för House Nigger på grund av sin hudfärg. Och i Puss är sidan svart, förutom ett par löjligt runda himlande ögon och vita krumma läppar som i en minstrelshow; anletsdragen syns inte för att han svart. Dold av natten vid ankomsten för att undkomma militanta FNL-sympatisörer, som bildtexten vet att berätta. Det är obehagligt att se i dag.

Bra satir är ett skarpt vapen, dålig satir är bara en lek med fördomar.

Så blint kan politiskt raseri bli. Så grumligt kan kritiskt tänkande vara. Så kort kan avståndet mellan övertygelse och fördomar vara; det sistnämnda är också antecknat med tanke på vad som hände Nils Olof Bonnier där i hytten på Finlandsfärjan i maj 1969.

”Ingen kommer undan politiken”. Det är en bra låt med en tyvärr litet bortglömd sångerska. Den skulle lika mycket kunna handla om alla dem som trodde sig stå på ”rätt” sida och tog sig rättigheter på grund av det.

Jag slår upp mittuppslaget i Puss och tröstar mig med en böljande hallucinatorisk framtidssyn. Nakna kåta människor, dansande poliser, bankerna har fått sitt och går upp i rök, folket gläder sig åt göka i stugorna. En uppmuntrande idyll, som ju inte slog in.

Glöm nu inte det där med politiken.

Puss på er!!

Thomas Millroth

”Den där berättelsen om vad som hände i hytten på Finlandsfärjan, hur några stalinistiska, klasskampsinriktade skolkamrater hade pressat och angripit Nils Olof Bonnier. Hans konst var obegriplig, hans utställningar var rövslickeri.”

Fredrik Hellström

Hellstorm hits London

Redaktörn! Här kommer storyn om hur jag utan att fångas av det allomfattande CCTV-nätet ändå lyckats sänka London, hur jag genom rena mullvadsverksamheten placerade en trojansk häst i hjärtat av världsstaden utan att MI6 syntes till. Vad som finns kvar av Imperiet destabiliseras as we speak. Det är ute med dem. Jag skall förklara!

Jag var nyligen kallad till möte i de gamla kolonierna. ”It´s just after lunch, you can get in and out on the same day”, skrev Britten. Snabb affär alltså, Heathrow, tunnelbana, Golden Square, tunnelbana till terminal 5, swosch, hemma igen. Modernt. Nu.

Men, det tar emot att blåsa in och ut ur London som en verrückt biznizman som hoppat över medicinen. Det är ju dessutom, har jag fått lära mig av några britter just, George Monbiot, James Lovelock och Mark Lynas mest, liktydigt med att hacka ihjäl en slumpmässigt utvald sahara-afrikan att flyga härs och tvärs på det viset.

Så, jag bestämde mig för att klimatkompensera genom att helt enkelt stanna kvar. Det måste ju räknas som miljöpolitiskt rätt att se sig om en smula när man ändå medverkat till att bränna fossilt bränsle motsvarande mängder av manårsarbetskraft.

Dessutom ger det ju chans till en stunds walkabouting i det nutida centrumet för den spännande disciplinen psychogeography (läs Ian Sinclair, Will Self), en chans att vara en situationalist för en dag. Vattentätt. Masterplan. Winning!

Trojansk häst? undrar du nu. Ja, inte visste jag att en dags gallivanting skulle få mig att ge mig på engelsmännen i smyg. Jag ska förklara.

Väl framme vaknade jag till slut till av högoktanigt cowboykaffe, på Saville row av alla ställen. Medan arabernas kamel gjorde sig påmind genom lätt förvirring, själen kan som bekant inte resa fortare än en strosande kamel, och skräddarproffsen runtomkring läste sina Economists gjorde jag innan jag gick till mötet med britterna på Golden square en observation. Det var något som saknades, en tydlig distinktion mot scenen hemmavid nuförtiden. Nämligen: smarta telefoner överallt men inte en enda korsordliknande svart display. Inte ett enda Wordfeud i sikte! Märkligt!

Med möte ur vägen gäller i London museer. En situationalilst promenerar så jag strosade iväg till Royal Academy of the arts för att se David Hockney.

Besked i kön: tre timmars väntetid för att kanske få köpa biljetter! Bugger. Så, jag gick till National Gallery som kör Da Vinci. Han ritar också bra. Besked i kön: Tre timmars kö för att kanske få köpa biljetter till en annan dag! Bollocks.

Jag kände mig en smula ikke-sedd, faktiskt. Som skandinav betraktar jag London som en gammal koloni och tycker man borde kunna förvänta sig lite special treatment. Vikingaättlingar borde ha fri lejd till the Adoration of the Magi. Men det ville ingen ansvarig riktigt hålla med om. Bönner!

Men man får ikke nedslås. Om nu alla männskor siktar på hitsen så får jag väl göra lite tvärtom, tänkte jag och gick på de olika banksen i den bitande kölden med kurs mot Tate Britain, där hängde några sköna Turners och skräpade. Jag tog en lov på Natural History, dinsoaurier! Några statyer på V & A när man ändå är i krokarna. Kulturpoängen bara rasade in och låt mig inom parentes säga att det är fritt eller frivilligt inträde på museerna. Adelsohn. Notera!

Jag stolpade vidare in på Tate Modern, såg en hög solrosfrön av den där just nu berömde kinesen och tog sen psychogeografiskt Harry Potterbron tillbaka över floden igen.

Det märkliga: under alla dessa strapatser, inte en enda korsordliknande svart display! Inte en!

Trött efter allt marscherande tog jag bussen ut till Chiswick, av alla ställen, för att dra en wurst och en ale med en polare. På bussen satt jag och funderade på sakernas tillstånd, särskilt på det faktum att jag inte på hela tiden sett en enda Wordfeudmatch spelas. Nog har folk smartphones i högsta hugg. Men det föreföll mig som att de märkligt nog användes till att prata i. Min telefon brummade till, Wordfeud såklart. Jag ligger inte under med mer än 150 poäng mot den förstfödde. Bra jobbat. Fan.

Och då slår det mig. Hämnden för Da Vinci, Hockney och min bortglömda status som härskare över öarna ligger och lurar precis framför näsan på mig! Om jag lär alla jag känner Wordfeud kommer en addiction av värsta sort förlama landet. Betalt för gammal ost.

Och ingen kommer märka att det var jag som gav den första fixen och satte London ivägen för en smygande chock. Jag går under radarn, infiltrerar och degenerar subtilt.

Jag instruerade och inviterade alla jag känner DIREKT. Så farsoten är igångkickad. Den trojanska hästen inpuffad med vikingakraft men i smyg. Smartphonekorsordplågan har slått rot på öarna. Winning!

Fredrik Hellström

”Hämnden för Da Vinci, Hockney och min bortglömda status som härskare över öarna ligger och lurar precis framför näsan på mig! Om jag lär alla jag känner Wordfeud kommer en addiction av värsta sort förlama landet.”

Kalle Lind

Människor som har haft fel: Gertrud Jönsson

I böckerna ”Människor det varit synd om” (2009) och ”Människor som gått till överdrift” (2010) har Kalle Lind samlat reflektioner kring människor i och strax utanför offentligheten. I och med ”Människor som har haft fel” (2011) fullbordar han en trilogi och räknar kallt med att han nu fått med det mesta som finns att säga om mänskligheten. Boken och texterna rekommenderas särskilt till felfria. Vi andra kan råka känna igen oss. Denna gång: Gertrud Jönsson och den engelska walesiskan.

Gertrud Jönsson var en före detta lantbrevbärare från Olofström som på sin fritid läst ohälsosamt mycket Svensk Damtidning. Detta gjorde att hon kunde ställa upp i 1986 års omgång av ”Kvitt eller dubbelt” – för säsongen kallat ”48 000-kronorsfrågan” – i ämnet Bernadotte och vimsa sig rakt in i svenska folkets hjärtan. Där fick hon för all del inte stanna särskilt länge eftersom folkminnet är kort och det snart dök upp nån ny kufisk typ att kollektivt omfamna, men i någon veckas tid var hon namnet på allas läppar.

Hon var inte den första teveprofil som skapades genom ”Kvitt eller dubbelt”. Det första programmet – då under namnet ”10 000-kronorsfrågan” – sändes redan den 12 januari 1957. Det blev, inte minst i kraft av den obefintliga konkurrensen, en megasuccé. De tävlande, som ställde upp i sina specialkategorier, blev en efter en svenska folkhjältar och förärades smeknamn som annars skulle fått dem att skicka in mobbningsanmälningar till DO: Lill-Påven, Uncas, Loket, Fölet, Hajen, Historiske Boman.

”Frågar du en walesare så är han hellre en psoriasisberiden barnätare med ändtarmscancer än en engelsman.”

1986 blåste SVT nytt liv i ”Kvitt eller dubbelt, enligt principen att det som var bra för farfar måste vara bra för barnbarnen. För att göra det lite mer spännande hade man kallat in en programledare med det häpnadsväckande namnet Bi Puranen.

Gertrud Jönsson pratade bred blekingska och varje lördag dök upp i ny folkdräkt och som framstod som bedårande ohipp när hon gång efter gång snurrade in hörlurarna i glasögonen. Hon var en sån där jordnära människa som i tidningarna bekymrade sig över att det eviga lördagsflackandet till Stockholm gjorde att hon missade tevegudstjänsten. Henne ville svenska folket omedelbart ta i famn, nypa i rosenkinderna och rufsa lite lätt under hårkluten. Hon var något så folkkärt som ett Bysnille. Kungalängderna kunde hon på sina fem, att sätta på sig hörlurar utan att automatiskt tappa glasögonen var svårare.

Lördagen den 8 november 1986 går så Gertruds final av stapeln på Cirkus i Stockholm. Hon ska svara på tio frågor om Bernadottarna och gå ifrån studion fyrtioåttatusen kronor rikare. Redan på förhand har hon annonserat att hon tänker köpa en färgteve för eventuella vinstpengar. Det är en modest önskan i svenska folkets ögon: 1986 var paret Jönsson antagligen de enda i i-världen som fortfarande hade svartvit tevemottagare.

Alla ville att Gertrud Jönsson skulle klara sig. Kungahuset ville det, vilket bevisades av Expressens löpsedel ”KUNGEN HÅLLER TUMMARNA”. Svenska folket ville det, för det hade kvällspressen bestämt åt dem. Bi Puranen och hennes domare Bo Rehnberg ville det, för annars var de rädda att bli lynchade. Ändå får Gertrud Jönsson tio makalöst svåra frågor, var och en av typen ”nämn fyra manliga Bernadottar som fått fira sin nittioårsdag”, där hon efter nittio sekunders betänketid förväntas svara rätt på åtta.

Hon klarar sju och en halv. På uppmaningen ”ge oss två Bernadottar som gifte sig med borgerliga personer födda i England” naglar hon bara en[1]. Det andra delsvaret – prins Bertil, gift med Lilian Craig – missar hon och går på kuppen miste om att kunna se helgmålsringningen i fyrfärg.

Sändningen slutar trots allt i dur – även om man kan höra att ackordet klingar något falskt. Gertrud Jönsson får åtskilliga klappar på axlarna och på huvudet och dessutom är kungliga slottet gentila nog att skänka henne en affisch av Karl XIV Johan. Efteråt skickade prins Bertil själv ett telegram, för all del med något försmädlig biton: ”Gratulerar i alla fall. Synd att du glömde bort mig”. Och några dagar senare fick Gertrud Jönsson en alldeles äkta färgteve av tidningen Aftonbladet.

Slutet gott, allting gott.

Bortsett från det faktum att frågan som Gertrud Jönsson stöp på faktiskt var åt fanders. Prinsessan Lilian var för all del borgerlig, det vill säga ickekunglig. Och prins Bertil gifte sig visserligen med henne till slut, efter att i trettio år ha hållit henne dold på Rivieran för att inte gå miste om arvet. Men inte fan är prinsessan Lilian från England. Hon är från Wales. Frågar du en walesare så är han hellre en psoriasisberiden barnätare med ändtarmscancer än en engelsman.

Så frågan är vem som hade mest fel: Gertrud Jönsson eller Kvitt eller dubbelt-redaktionen. Eller de som en gång döpte Bi Puranen.

[1]Margaretha, kungens äldsta syster som gängade den brittiske affärsmannen John Ambler. Med typiskt kunglig logik gick hon därigenom miste om titeln kunglig prinsessa, men fick behålla titeln Prinsessan Margaretha, fru Ambler. För mannen på gatan måste skillnaden varit något diffus.

N. Chomsky

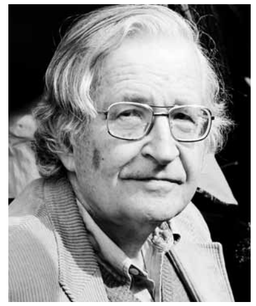

Noam Chomsky är professor emeritus i lingvistik och filosofi vid Massachusetts Institute of Technology i Cambridge, Mass. Hans senaste bok Gaza in Crisis är skriven tillsammans med Ilan Pappe.

Översättning: Lotta Askaner Bergström

Minnesdagar ur ”Icke-Historien”

George Orwell myntade den användbara termen ”ickeperson” för de varelser som förnekas personskap på grund av att de inte följer den statliga doktrinen. Vi kan lägga till termen ”icke-historia” för att beskriva ickepersonernas öde, som förpassats från historieskrivningen av ungefär samma anledning.

Att ickepersonerna har en ickehistoria kan vi se när minnesdagar ska firas. Viktiga minnesdagar firas för det mesta högtidligt, när så krävs; till exempel dagen för attacken på Pearl Harbor. Vissa firas inte alls. Vi kan lära oss mycket om oss själva genom att befria dessa händelser från ickehistorien.

Förra månaden hedrade vi inte minnet av något som hade stor betydelse för mänskligheten: det är 50 år sedan president Kennedy tog beslut om en direkt invasion av Sydvietnam. Invasionen skulle snart bli den mest extrema våldsyttringen sedan andra världskriget.

Kennedy beordrade det amerikanska flygvapnet att bomba Sydvietnam (i februari 1962 hade flera hundra flyguppdrag utförts); han godkände att grödor förstördes av kemiska stridsmedel för att svälta ut den rebelliska befolkningen och göra dem underdåniga; han initierade de planer som ledde till att miljontals bybor drevs in i städernas slum och regelrätta koncentrationsläger som kallades ”strategiska byar”. Där skulle de kämpa hårt för sin överlevnad. Efter Laos bombades Kambodjas landsbygd. Dessa bombningar var mer omfattande än de allierades bombningar i Stilla oceanen under andra världskriget.

1970 gav USA:s nationella säkerhetsrådgivare Henry Kissinger order om ”en massiv bombningskampanj i Kambodja. Allt som flyger på allt som rör sig”, en order om folkmord vars like man inte ofta ser i historieskrivningen.

I Laos och Kambodja var krigen ”hemliga”, vilket innebar att rapporteringen var knapphändig. Fortfarande vet allmänheten, och även den utbildade eliten, väldigt lite om vad som hände. Däremot kan de rabbla utantill varje reellt eller påstått brott som USA:s officiella fiender har begått.

Det var ännu ett kapitel i ickehistoriens överfulla hävder.

Om tre år kanske vi firar – eller inte – ännu en händelse som är väldigt aktuell i vår tid: 900-årsjubileet av Magna Charta.

Magna Charta är grunden till det som historikern Margaret E. McGuiness hyllar som ”en unik amerikansk typ av legalism: bara de som kunde bevisas vara skyldiga i en rättvis rättegång under hela rättsmaskineriets beskydd, skulle bestraffas”, när hon skrev om Nürnbergrättegångarna.

I Magna Charta står det att ”ingen fri man” ska berövas sina rättigheter ”om inte hans lagenliga jämlikar enligt lag dömer honom enligt landets lag.” Senare utvidgades innebörden till att innefatta alla människor. Lagen färdades till andra sidan Atlanten och skrevs in i den amerikanska konstitutionen och Rättighetsförklaringen där det står att ingen ”person” kan berövas sina rättigheter utan en laglig process och en skyndsam rättegång.

Nu menade förstås inte grundarna att termen ”person” skulle gälla alla personer. Amerikas urbefolkning var inte personer. Inte slavarna heller. Kvinnor var knappast personer. Men låt oss hålla oss till grundtanken att man förmodas vara oskyldig, den som har upphört att gälla i ickehistorien.

Ytterligare ett steg mot att underminera de grundläggande principerna i Magna Charta togs då president Obama godkände lagen National Defense Authorization Act. NDAA formaliserar Bush och Obamas förfarande med militär bevakning på obestämd tid, utan rättegång.

En sådan behandling är nu obligatorisk när det gäller dem som är anklagade för att ha hjälpt fienden i ”kriget mot terrorn”, och valfri om de anklagade är amerikanska medborgare.

Vi ser verkningarna av principen i det första Guantanamofall som kom till rättegång under Obamas presidentperiod: Omar Khadr, en före detta barnsoldat som anklagas för det avskyvärda brottet att ha försökt försvara sin afghanska by när den attackerades av amerikanska styrkor. Khadr tillfångatogs när han var femton år och hölls fängslad i åtta år i Bagram i Afghanistan och i Guantanamo. Sedan åtalades han inför en militärdomstol i oktober 2010 där han fick välja mellan att neka till brottet och då vara kvar i Guantanamo för alltid, och att erkänna sig skyldig och bara behöva stanna kvar i ytterligare åtta år. Khadr valde det senare alternativet.

Det finns många fler exempel som illustrerar begreppet ”terrorist”. Ett är Nelson Mandela som inte ströks från terroristlistan förrän 2008. Ett annat är Saddam Hussein. 1982 togs Irak bort från terroristlistan för att Reagan och hans regering skulle kunna bistå Hussein när han hade invaderat Iran.

Anklagelserna är nyckfulla, utan granskning eller ansvar, och ofta ett resultat av politiska mål; Mandela fanns med på terroristlistan för att rättfärdiga Reagans stöd till apartheidstatens brott när de försvarade sig mot en av världens ”mer ökända terroristgrupper”: Mandelas African National Congress.

Det är lika bra att förpassa det till ickehistorien.

”Nu menade förstås inte grundarna att termen ’person’ skulle gälla alla personer. Amerikas urbefolkning var inte personer. Inte slavarna heller. ”

”skyddas” från den inhemska gerillan som de frivilligt stödde, vilket den amerikanska ledningen var mycket medveten om.

Ansträngningarna från officiellt håll för att rättfärdiga attackerna var skrala och för det mesta osanna.

Ett typiskt exempel var presidentens passionerade tal till branschorganisationen American Newspaper Publishers Association den 27 april 1961 där han varnade för att ”vi är motarbetade av en ensidig och hänsynslös världsomspännande konspiration som främst använder sig av hemliga medel för att utöka sitt inflytelseområde.” I FN sa Kennedy den 25 september 1961 att om denna konspiration lyckas i i sitt uppsåt i Laos och Vietnam, ”kommer portarna att öppnas på vid gavel.”

De kortsiktiga effekterna rapporterades av den högt respekterade specialisten på Indokina och militärhistorikern Bernard Fall – ingen duva, men han brydde sig om folket i plågade nationer.

I början av 1965 uppskattade han att ungefär 66 000 sydvietnameser hade dödats mellan 1957 och 1961, och ytterligare 89 000 mellan 1961 och april 1965. De flesta var offer för USA:s lydregim eller ”det oerhörda trycket av amerikanska vapen, napalm, bombflygplan och kräkgaser.”

Besluten höljdes i dunkel, precis som de fruktansvärda konsekvenserna som fortfarande är kännbara. Jag ska bara nämna ett exempel: ”Scorched Earth” av Fred Wilcox, som är den första vetenskapliga undersökningen av de skrämmande och pågående effekterna av kemisk krigföring mot vietnameserna, gavs ut för några månader sedan. Boken kommer för modligen att bli en av icke-historiens verk. Kärnan i historia är det som hände. Kärnan i icke-historia är att ta bort det som hände.

1967 hade protesterna mot illdåden i Sydvietnam vuxit avsevärt. Hundratusentals amerikanska soldater härjade runt i Sydvietnam och tätbefolkade områden bombades intensivt. Invasionen hade utökats till övriga Indokina.

Kriget hade fått så fruktansvärda konsekvenser att Bernard Fall förutspådde att ”Vietnam som kulturellt och historiskt begrepp … hotas av undergång … landsbygden dör bokstavligen under attackerna från det största militära maskineriet som någonsin släppts lös på ett så litet område.”

Åtta förödande år senare tog kriget slut. Den allmänna opinionen i USA var delad. Det fanns de som tyckte att kriget hade utkämpats för en ”god sak” som hade kunnat vinnas om man hade satsat mer, och, i den andra änden, de som kritiserade kriget och sa att det var ”ett misstag” som kostat alldeles för mycket.

Senare bombades också avsides belägna bondesamhällen i norra Laos. Bombningsattackerna där var så kraftiga att offren levde i grottor i flera år och fick

Noam Chomsky © 2012
Distribuerad av The New York Times Syndicate

Arkiv B: Alabama's Ghost

Arkiv B går ner sig i ett alldeles särskilt träsk i den kinematografiska historien: psykedelisk film. Detta paraplybegrepp inrymmer såväl utflippad undergroundfilm som snaskig exploitation nödtorftigt förklädd till skrämselpropaganda, men de bör antingen 1) innehålla hallucinogena droger, 2) skildra deras effekter visuellt eller åtminstone 3) ge anledning till kraftig misstanke om att filmens upphovsmän gått på syra.

Tillåt mig så presentera Fredric Hobbs, som i åtminstone en cinematografisk freak-out bockade av punkt 1 och 3 med guldstjärna i kanten: Alabama's Ghost från 1970.

Under andra halvan av 60-talet blev det uppenbart att något nytt var å färde bland ungdomarna. Istället för att nöja sig med att gå i fädrens spår för framtids segrar, blev de den första (men förhoppningsvis inte den sista) generationen som ville logga ut från modernitetens och rationalismens räta spår. De ville blicka inåt och utåt med nya ögon och inte lita på någon över 30. Och säga vad man vill om LSD, men nog kom det lägligt – pastor Leary höll nattvard, beatniks blev hippies och den unga musiken exploderade i en förvriden krevad av färger. Somliga försökte uppriktigt återge psykedeliska erfarenheter och surrealistiska insikter utan kommersiella hänsyn, som tidiga Pink Floyd. Andra tycktes mest vilja vältra sig i delirium, absurdism och utflippad konstighet för sakens egen skull, som The Unfolding. Andra åter nöjde sig med att lägga sig i den nu förskjutna mittfåran genom att krydda sin trallvänliga tonårspop med några droppar syra, som Lemon Pipers eller tidiga Status Quo.

Detsamma gäller förstås även filmen, vilket äntligen för oss till ämnet.

Fredric Hobbs filmer är svåra att bli klok på. De har monster, vampyrer, spöken och galna vetenskapsmän, men de har för mycket av dem, och är för allmänt bisarra och överdrivna, för att det inte ska vara en tanke bakom. De ser alldeles för dyra ut för att vara vanliga publikfriande b-filmer, men är inte på långt när tillräckligt konstnärliga och svåra för att vara avantgarde. Så vad är meningen? Jag vill tro att han helt enkelt tyckte om att göra filmer om muterade mördarfår och dödsknark. Han var en av bisarrofilmens obesjungna hjältar, och hans kanske förnämsta orgie i konstighet avhandlar vi i Arkiv B idag: Alabama's Ghost. En film så bräddfylld av utflippad coolhet att man tänker sig att den är GJORD för framtidens kultpublik. Ett så psykedeliskt skräckfyrverkeri att man förväntar sig att få höra Devil Doll på ljudspåret snarare än funkiga flöjtsolon och Turk Murphys stompiga tradjazz.

Låt mig förtydliga.

Alabama, en hipp svart städare, finner kvarlåtenskapen efter magikern Den Store Carter i en hemlig källare. Han återuppfinner sig själv som den karismatiske Alabama, King of the Cosmos – en hipp, groovy trollkarl för den psykedeliska generationen, i en svid som får honom att se ut som en korsning mellan Afrika Bambaataa och Napoleon – varpå en Andrew Loog Oldham-typ med kråsskjorta slår klorna i honom och yttrar de magiska, förlösande orden (och min sorg är gränslös över att jag inte kan förvänta mig få höra dem idag): "Surrealism is in! Surrealism is where it's at!".

Nu far de tillsammans land och rike kring i Alabamas bisarra bil, som ser ut som en mumifierad Batmobile, eller som om någon klätt en japansk bosozoku-bil i hud. Överallt hälsas de av kvinnor i väst och kortkort, som utför pulserande danser till andra rangens hippiemusik. Kort sagt: Pandoras ask står på vid gavel och stjärnstatusen är ett faktum.

Dock — Alabamas törst efter berömmelse tycks också bli hans förbannelse, ty gudarnas vrede börjar drabba denne funkige Prometheus. Inte nog med att Den Store Carters förorättade spöke anfäktar honom med vampyrer och bombastiska förbannelser, mot vilka inte ens en extatisk voodoo-seans hjälper — hans manager visar sig dessutom vara styrd av en Dr Strangelove-liknande nazistvampyr med rullstol och storhetsvansinne, i vars källare, under ett igenvuxet slott, det råder en sällsynt hög koncentration av depravering och ondska. Hippievampyrer i svarta strutar serveras bokstavligen skrikande kvinnor på löpande band, under det att en av Hitlers främsta vetenskapskvinnor står i begrepp att införa drogen Deadly Zeta genom Alabamas näsa, vilket ska göra honom till en katalysator som kan förslava hela mänskligheten genom sin röst. Målet: andlöst vacker förstörelse, sinnligt lustfyllt kaos och gränslösa mängder aptitretande blod. Det är den typen av människa vi talar om. Den parodiskt über-onda, som blivit möjlig först efter årtionden av serietidningsskurkar.

Som upptakt till detta diaboliska klimax samlas tusen sinom tusen ungdomar till en gigantisk orgiastisk gratis-bauta-happening som får Woodstock att likna en syjunta, lockade av utsikten att få se Alabama trolla bort en elefant (detta var före hemvideons tid). Där har emellertid Alabama på outgrundliga vägar blivit utbytt mot en exakt porträttlik robot, som med glädje och bravur skjuter ihjäl de motorcykelvampyrer som av okänd avledning invaderar stället – ja, även jag började uppleva logiken som något haltande vid det här laget.

Alabama's Ghost är inte rätt ställe att eftersöka djup karaktärsteckning eller psykologiskt drama. Men den är en springbrunn av bisarreri och en mycket visuell film, som skulle passa bra projicerad på en vägg under en hallucinogen fest (tänker någon hålla en sådan, så underrätta gärna mig). Det frossas i detaljer, klädedräkter, stämningar och expressiva vinklar. En spindelväv blir psykedelisk, en skräpig, öde hamn blir sublimt vacker i disig morgonrodnad och köttigt blooddrypande vampyrkvinnor sträcker girigt sina gapande käftar mot kameran i snedtrippad närbild. Det är blaxploitation och skräcklichéer med glimten i ögat, skruvat 180 grader och spetsat med syra, väglett av mantrat: Surrealism is in! Surrealism is where it's at!

Robert Huselius

Månadens klassiker

Att få fransk och italiensk stil att mötas med ikonoklasten Jean-Fery Rebel i mitten av rondellen har varit något Ricercar Consort under Philippe Pierlot turnerat med under förra året och nu finns cd:n här, "Apothéoses" (Mirare), vilket är precis vad det här handlar om, François Couperins till minne av Corelli å ena sidan och Lully å den andra; Rebel bjuder på en renodlad tombeau till minne av Lully och de få styrkorna under Pierlots vana hand får de tre att anta formen av rena karaktärsstycken, ännu en utgivningspärla.

Cembalo. Utan kärleksfullt underhåll och med mikrofoner okänsligt placerade nära mekaniken tenderar de att låta som symaskiner, men med rätt uttolkare och med just kärleksfullheten i högsätet är knäppandet från en cembalos strängar smått suggererande, även utan Bach i partituret. Holländska skivbolaget Brilliant Classics fjärmar sig allt mer från återutgivningslådorna och de kompletta utgåvorna av Mozart/Beethoven/fyll-själv-i-komponist och levererar varje månad allt mer originalmaterial av både hög kaliber och ibland av tonsättare vars verk inte sett dagsljus sedan de skrevs, än mindre ens uppförda. Simone Stella bjuder på Dietrich Buxtehudes (mest i Lübeck, men också i både Helsingör och Helsingborg som organist) cembaloverk över fyra cd och konkurrerar väl med Lars Ulrik Mortensens utgåva, kanske försiktigare än den mer vettvillige dansken, en välljudande Ruckers-cembalo ren bonus, glädjande att Buxtehude-sektionen i skivkatalogen börja bli smått välmatad. Det är dock inte fallet med Johann Wilhelm Hässler (1747–1822) som Michele Benuzzi valt cembalomusik av på sin cd, musik som man tidigare trott var från Wilhelm Friedemann Bachs hand och där barocken tar slut, men utan att musiken har något som helst trötthetstecken över sig, tvärtom märks det att Hässler var en turnerande artist, inte främmande för varken piano eller orgel heller, musiken här tagen med stilla ro, smått romantisk och inbjudande.

Vi kan fortsätta med tre Brilliant-utgåvor till. Nordic Affekt har varit på Island och spelat in musik för flöjt och stråkar av Carl Friedrich Abel, en på sin tid framstående gambist, dryckesbroder och sedermera kompis med Johann Christian Bach i London där de organiserade konserter. Den föreliggande skivan är en bladning av sonater och konserter avrundad med hans första symfoni, en icke alls gran diost hållen sak. Det här är raka tolkningar av sinnrik men kanske inte snillrik musik, ett välgjort hantverk av både Abel och ensemblen. Mer okänd torde Bernardo Pasquini vara, tror bara jag hört klavermusik av honom tidigare, här två tämligen storslagna och inbjudande kantater för veckan före påsk skrivna för arbetsgivaren Borgheses kapell, vi är här hundra år före Abel, Pasquini har gjort sig känd som just framstående tangentsmekare på cembalo och orgel i Rom, men avslutar karriären hos prinsen, de här två kantanterna är nästan oratorier, effektfullt effektfyllda och med stundtals sällsamt vackra stråk som man inte glömmer i första taget. Mer okänd, i alla fall för mig, var (och är) Francesco Maria Zuccari (1694–1788), italienare som rörde sig både i Assisi och Rom, här är det tal om cellosonater framförda av Renato Criscuolo och Mvsica Perdvta (*sic*!). Dessa världspremiärer, sex sonater som förvisso inte är i närheten av att beröra Bachs mantel, men de är virtuosa, tämligen förståndigt turnerade möjlighetshorisonter på cellon med diskret generalbas. För den äventyrlige.

Äventyrligt på ett sätt, eftersom det sena femtonhundratalets spännande polyfona britt, Peter Philips, inte har haft genomslag i körkonkurrensen, kanske för att han var en katolik i ett land av protestanter och därmed mestadels var i exil i Italien och Belgien, men Sarum Consort, nu vana uttolkare, gör honom rättvisa i "Cantiones Sacrae Quinis et Octonibus Vocibus" från 1612/3 (Naxos), med skarp konkurrens från The Tudor Consort på samma etikett! Från ungefär samma tid är färska cd:n "Ack, Libertas!" (Footprint) med dikter av storskojaren och tillika framstående skalden Lars Wivallius sammankopplade med musik från tiden, ett på ett sätt grundlöst hopkok, men en beredning som fungerar, om man bortser från att detta är en rätt tillagad idag och inte då. Flitiga Ensemble Mare Balticum ackompanjerar Martin Bagge och lutenisten Mikael Paulsson i denna tämligen stiliga pastisch.

Familjen Bach ska ha sitt, om man bortser från The Hässler Connection ovan. Vi börjar med barnen. Ensemble Amarillis doppar tårna i vatten spillt av Telemann, Bach, Händel och andra sedan tidigare, nu Johann Christian Bach på skivan med den lakoniska titeln "A Music Party" (Agogique), men det är inte ett plattvändande partaj av mer modernt slag utan företrädesvis kvintetter som måste anses vara något av JC:s forte, med ett spänstigt utnyttjande av en liten besättning och en cembalo som lever ett eget liv i noterna. Amarillis och deras högfrekventa skivutgivande är en välgärning, det handlar här om framstående musikskapande, på ännu ett skivbolag bland alla dessa små som växer upp som svampar ur skivpressarna. Vidare till Carl Philipp Emanuel och "Erwacht zum neuen Leben" (Brilliant) med oden och sånger, mäktiga i sin litenhet förmedlade av basen Julian Redlin ackompanjerad av Jörn Boysen på en stillsam cembalo. Det är en blandning mellan högt och lågt, dryckessånger och religiösa, men rappt avklarat, så den enda smolken måhända att det finns hela 25 minuter kvar på cd:n att fylla med fler sånger.

Så. Dags för Fader Bach och två tämligen enastående skivor. Först Andreas Scholls senaste som består av kantater och utdrag därur, Basels kammarorkester ackompanjerar. Jag vet för en gångs skull inte riktigt var jag ska börja, för det här är så innerligt sjunget av Andreas, förvisso också en cd att sätta i händerna på countertenorskeptikerna, men framför allt ett mästerverk till Bach och de höga makternas ära, med lätthet och någon form av devot känsla (tempi av långsam karaktär!) som får en sorts musikalisk hängivenhet och vällust att sättas i svängning, kanske skapad av att han alltid sjungit Bach, alltid påstått sig vara otillräcklig i Bachs ögon.

Året börjar onekligen bra för oss som inte får nog av Bach och denne en av Händels främste tillskyndare på operatiljorna på senare år framstår som en född Bach-interpret. Rekommenderas våldsamt. Jag kan inte heller låta bli att rekommendera amerikanen Findlay Cockrell som som pensionär nu har en uttalad karriär som strålande pianist, krönande ett helt liv i musikens tjänst som företrädesvis pedagog men också pianist sedan mitten av femtiotalet. Hans "The Well Tempered Steinway" (Phoenix Classical) är ett litet under, för dels har han stämt om pianot till något som skulle kunna ha hörts på Bachs senare tid, han har tagit preludierna från det vältempererade klaveret men ändrat ordningen på dem efter fjärdedelar och lagt till/pepprat anrättningen med fler småstycken. Resultatet är en mäkta spännande skiva där den mest inbitne Bach-kan-inte-spelas-på-piano-förespråkare måste ge sig, både för det finurliga anslaget och för Cockrells genuina musikalitet, det här är smått unikt Bach-spel och av en lång intervju i Fanfare förstärks intrycket av en man som är både kunnig, idérik, barnslig, rolig och en fantastisk berättare (vem skulle inte vilja bjuda hem honom och hans sällskap på middag en lördagkväll?) – och det är nog berättarrösten som får Bach att låta unik på den här skivan. Och det finns mer av Cockrell på skiva: Grieg, en samling karaktärsstycken från 1900-talet och så en med orkestermusik av Morton Gould.

Som avslutning tar vi månadens dammiga skivor, den här gången från Phono Suecias (ägda av Stim) innersta lager, ur serien Modern Classics som var en fortsättning på den på cd musikhistoriskt dokumenterande Musica Sveciæ-serien, men nu med uteslutande 1900-talsmusik, allt från Sveriges Radios arkiv, allt live. Sex nedslag: 1) Skivan med musik av John Fernström är ovanligt representativ med tre godsaker, särskilt den genomarbetade sjätte symfonin där Mikko Franck är energisk på podiet framför Sveriges Radios Symfoniorkester (PSCD 706). 2) Fernström återfinns också på "Svenska kvintetter (PSCD 708) där jag finner störst nöje i Edvin Kallstenius på samma gång moderna och historiskt tyngda klarinettkvintett från 1930. 3) Den allt mer hos kritikerna växande Gösta Nystroem (äntligen!) är uteslutande presenterad med havsverk (PSCD 709), både tredje symfonin "Sinfonia del Mare" och "Sånger vid havet", i alla dessa charmanta Charlotte Hellekants passande mezzo. 4) Moses Pergament var både en verserad kritiker och en tonsättare som bevarade sitt judiska arv, men på PSCD 711 finns två verk från brytningstid, hans violinsonat och hans första, duellerande stråkkvartett, med Lysellkvartetten i sitt esse. 5) Ture Rangström-porträttet spänner över flera uttryck, från den symfoniska dikten "Havet sjunger" med sina enkla medel till partitan för violin och orkester Bernt Lysell speglar det neoklassicistiska uttrycket väl (PSCD 712). 6) Bredd finns också verkligen i Dag Wirén-cd:n, där bevisligen det inte kan finnas någon tveksamhet om de djup han lodar i tredje symfonin eller de färger som står mot horisonten i Mats Lidströms tolkning av cellokonserten från 1936 (PSCD 716).

Jan-Erik Zandersson
Äldre spalter finns på nyaupplagan.se

C-J Charpentier

En drottning vid staffliet

2012 är Dronning Margrethe II:s år i Danmark, där man på olika sätt firar och högtidlighåller hennes fyra decennier som landets statschef. Ty även om många – i synnerhet från Radikale Venstre – ifågasätter monarkin och vill införa republik så åtnjuter dronningen som person stor popularitet. I ett land där åtta av tio vill bevara statsskicket, enligt den senaste opinionsundersökningen.

Landskap til tabte sagn – ungefär landskap och förlorade berättelser, 1976-1978

Foto: O. Vaering

Foto: C-J Charpentier

I Danmark lyfter man ofta fram Margrethes intresse för konst, litteratur, teater och musik, något som konstmuseet Arken tar fasta på med utställningen Färgens själ – en omfattande presentation av regenten som bildkonstnär.

Margrethe har alltid haft ett särskilt förhållande till penseln och färgen, och när hon i sent sextiotal läste Tolkien inspirerade texten henne till en serie akvareller – bilder som senare fick illustrera den danska utgåvan av Sagan om ringen.

Med landskapssviten kom den natur som fascinerat henne sedan barnsben att bli ett centralt motiv. Men det är en natur där skönheten också rymmer något stort och skrämmande, ofta gestaltad i kalla blå toner. Här finns inga människor utan blott en mystisk och påträngande ödslighet, som mycket väl kunde bilda fonden för en spökhistoria. På ett sätt som tveklöst för tanken till svensken John Bauers trollskogar.

Efter landskapen följde så en rad charmiga och delvis abstrakta akryler på duk, där motiven visar impressionistiska utsikter från södra Frankrike – nästan som pasteller i lätt kubistisk dräkt.

Det senaste året har dock fokus förändrats och lett till en bildflora som helt kretsar kring storformatiga benknotor, något hon själv ser sprunget ur de fynd hon borstade fram ur jorden när hon som ung studerade arkeologi.

Fast formerna är inte exakta anatomiska avbildningar utan bearbetningar – en sorts grotesker med mycket ljusrött mot ständigt gula bakgrunder. Här ligger det nära till hands att referera till Francis Bacon, även om bilderna inte återger människor utan just objekt.

Vid sidan av detta rena måleri har Margrethe också skapat ett stort antal fantasifulla och sprakande collage på temat sagornas värld, och i dem finns människor klippta ur kataloger och tidskrifter. Collage som dessutom använts som teaterdekor i uppsättningar av HC Andersens verk.

Naturen dominerar, och här ligger hennes styrka som konstnär. Med inspiration från de klassiska danska målarna C W Eckersberg (1783-1853) och L A Ring (1854-1933).

– Jag önskar att jag kunde måla som de, kom det med ett leende. Från en regent som sade sig vara mer spänd än någonsin inför sin första stora separatutställning – och konfrontationen med konstkritiker från en handfull europeiska media. För egen del kan jag till fullo förstå hennes fascination för de något provokativa och kraftfulla benknotorna men jag är inte begeistrad, känner ingen dallring i nervsystemet; ingen smocka från Francis Bacon – utan blott något platt. Frågorna haglade givetvis över regenten, och särskilt ett svar etsar sig fast.

– För mig är konsten ingen tillflykt från mitt arbete som drottning, utan ett sätt att ladda batterierna och få kraft. Det är ett viktigt påpekande från en – minst sagt – betydelsefull kvinna, som vid mycket mogen ålder visar upp sitt inre liv med hundratrettiofem personliga vittnesbörd som alla på olika sätt handlar om lusten att skapa. Och experimentera med nya uttryck.

C-J Charpentier

JAG LÄGGER MINNENA PÅ HÖG

Minnet är kort. Kort som ett korthus. Högt som ett höghus. Jag lägger minnesbilderna som semesterkort på hög, tills de bildar en skyskrapa, lika stadig som World Trade Centers siamesiska tvilling-höghus. Här i Thailand händer lite, lite väl mycket ibland. Jag träffar fler människor och vänner, vänner från förr och nyblivna bekanta som kanske är vänner i morgon. Tempot är långsamt, men rotationen som en 78-varvare (för er lite yngre är detta en så kallad grammofonspelare, som man spelade ”stenkakor” på (dessa kunde man inte äta, utan bara spela musik ifrån). De gick snabbare än efterföljaren; vinylskivan, som gick på, antingen 45 varv (Ep, singel) eller 33 varv (Lp). Detta var till och med innan cd-skivan!. Jag säger som Arja Saijonmaa: ”Jag vill tacka livet” (”Pom ow khap kun khap co chivit”, på Thai)!

Jag sitter på Koh Chang (217 kvkm, hälften av storleken av Bornholm, men om man plattade ut den; förmodligen större än Gotland) och tittar på mitt hem på andra sidan floden. Vattnet rinner fram och tillbaks. Antingen, vid ebb, då vattnet kommer från vattenfallet i bergen; ut. Eller, vid flod, då vattnet rinner in. Det är som med pengar, ibland är det ebb i kassan, ibland, dock mer sällan; flod. Jag tittar på mangofrukterna som dinglar från sitt träd, på krabborna som går sin gilla snedgång och tänker på alla som har besökt oss på ”Jonas Jonassons”, denna säsong. Alla, ingen nämnd ingen glömd, har gett oss så mycket. Att ha skoj är ett mycket bra sätt att fördriva tiden på. På tal om skoj, så hade vi releaseparty på caféet, här i Thailand. Vi tittade på alla videorna vi har gjort, lyssnade på nya skivan och alla de gamla. Det blev en blöt kväll, lika blöt som morgondagen kommer att bli (det kommer tydligen 40 mm regn), det börjar visst redan nu! Nu har jag flyttat in under tak. Torrskodd utan skor, sitter jag och tittar på ett, för tillfället i varje fall, stilla regn. Min nya tatuering kliar (motiv hemligt), jag har nyinköpta friterade kycklingfötter (mums!) och tittar på mina två katter. Har jag berättat om dem? När vi skaffade dem, så hade vår granne, ja, har fortfarande, på andra sidan gatan en katt vid namn Hitler. Det ska tilläggas att han kommer från Österrike och har bott större delen av sitt liv i Sydafrika, grannen, alltså inte katten. Så när vi då skaffade katt, så ville vi få lite politisk balans: Vi döpte honom till Olof Palme, Olof ”Kokos” Palme. Han har stor näsa och är bra på att klättra. Nu har vi skaffat en till; han heter Josef Stalin. Han är liten och tjock, men än så länge snäll.

Nu har jag snart öppnat alla minnesluckorna och himmelens portar likaså. Nu väntar vi bara på alla glada svenskar som ska fira sportlov på Koh Chang. Vill ni ha en kopp kaffe, en bir, ett gott skratt eller en tatuering, titta in hos ”Jonas Jonassons”, dina vänner i Thailand.

Tjock dee, Mr B!

Jonas ”Som nam na”
(”som man bäddar får man ligga”)
Jonasson

FÖRLÅTELSE

Visst finns det handlingar så fruktansvärt vidriga att man skäms över att vara människa – eller gärningar man inte förstår hur någon med ett hjärta kan utföra – ända måste jag lära mej förlåta.

Förlåtelsen botar.

Jag behöver aldrig acceptera att bli slagen eller kränkt, aldrig tillåta att någon är dum emot mej, men har det nu hänt måste jag förlåta det, för annars tuschar den här ilskan som jag känner och bär med mej – och kommer svärta ner resten av hela mitt liv. Det kommer påverka alla mina glada stunder som till slut bara blir färre och färre eftersom hatet, och ilskan tar över.

Visst har vi stora hjärtan men vi får inte plats med hur mycket som helst i dem, och har hatet väl börjat förkovra sej där tar det över och det ljusa, fina vi en gång hade, förkrymps och nästan försvinner.

Den här ilskan fortplantar sej vilket i sin tur leder till att jag kommer göra mej själv mera illa än den personen som en gång skadat mej. Jag måste förlåta.

Jag måste förlåta och släppa dessa människor och deras gärningar – jag måste lära mej det annars gör jag med mej själv en riktig björntjänst.

Att förlåta är svårt.

Att hata är lätt – det är lätt att lägga skulden till allt mitt lidande och elände på någon annan – då slipper jag ju ta ansvar själv. Men ratten över mitt liv håller jag i. Det är jag som styr, gasar och väljer dagsrutten. Och jag kan välja att styra hårt och hetsigt med ett par hatande händer. Hopbitna käkar och fientligt blick, eller också låter jag min ena hand vila mjukt om ratten medan jag håller den andra utanför bilfönstret – flygande sådär som man gjorde när man var barn – då man låtsades att handen var en fågel eller Batman som seglade i vinden. Jag var oftast Batman… Han var liksom coolare än sparvarna som pickar potatismos nere på torget tyckte jag.

Så tänker jag styra mitt liv – med avslappnande barmhärtiga händer, jag tänker förlåta människor – för jag förtjänar ett bra liv framöver. Jag vill ha det bästa och tänker ge mej själv det – det är jag fan värd!

Sofia Rapp Johansson

FILMRECENSION

0 1 2 3 4 5

Text: Pidde Andersson

Avalon

För närvarande ter sig Johannes Brosts karriär tämligen bisarr. Snacka om att medverka i ytterligheter. Han är med i Den Sämsta Svenska Filmen Någonsin Sean Banan – inuti Seanafrika, och i den väldigt, väldigt smala arthousefilmen Avalon.

Avalon är en mytisk ö som förekommer i Arthursagan. Om den funnits i verkligheten är svårt att säga, troligen inte, men kung Arthur ska ha begravts där.

Filmer som heter Avalon finns det en hel drös av. År 2001 var jag på en gigantisk, superflott fest i en lyxvilla i Cannes, där man firade en japansk film med titeln. Den filmen såg jag aldrig, men jag blev full ändå.

Regissören Axel Petersén långfilmsdebuterar med ännu en Avalon. Om den har något med sagoön att göra har jag inte den blekaste aning om. Finns här någon dold (eller uppenbar) symbolik jag inte uppfattade? Ingen aning.

I vilket fall, Avalon är namnet på en ny nattklubb som Janne (Brost) ska öppna i Båstad. Janne har tidigare gått med fotboja efter att ha åkt dit för skumma fastighetsaffärer. Nu verkar han mest dra runt med mer eller mindre likaledes skumma lyxlirare i medelåldern - eller övre medelåldern. De lever för att festa. Men Brost mår inte så bra.

Finansieringen av Avalon verkar lika skum som umgänget. Janne gör affärer med en som heter Klas, men jag blir inte riktigt klok på hans funktion. Leonore Ekstrand spelar en som heter Jackie (läser jag mig till). Jag förstod aldrig om hon är Jannes fru eller sambo, men jag läser mig till att hon är hans syster. Nästan inga rollfigurer är namngivna i dialogen, men när eftertexterna rullar konstaterar jag att de har namn - vilket gör att det blir svårt att avgöra vilka de är och vilka de spelas av. Janne har även en dotter, som vid ett tillfälle röker en feting i sällskap med både far och faster - den senare tar ett bloss även hon.

Den synnerligen bedagade Janne tar med Jackie på en biltur i en cabbe, lyssnar på Eldkvarn och spinner loss utanför en gård vars tak håller på att läggas av en inhyrd balt. Vem som äger gården framgår inte, men den verkar vara Jannes - eller Klas'. Janne råkar backa på en byggnadsställning som välter. Jävla osis, eftersom balten befann sig på den. Han dimper i backen och dör.

Istället för att ringa efter en ambulans, ringer Janne Klas, som anländer, skrattar till - och kontaktar två golfare (?!) som anländer. Golfarna stoppar liket i bagageluckan och beger sig av. Men de här två snubbarna - golfarna - gör visst också affärer med Janne, det verkar som om de sålt in en soffgrupp till nattklubben, eller vad det nu var. De vill ha en jävla massa pengar av Janne - och nu ännu mer eftersom de tagit hand om liket.

På den där gården dyker plötsligt baltens flickvän upp. Janne vågar inte säga att killen är död och låter tösen - balt även hon - bo på gården. Janne går dit och bjuder på vetelängd! Några bin utgör ett litet problem.

Tjejen kommer på att killen är död. Först hotar hon Janne med en lie, han erkänner, och sedan travar hon iväg rätt in i skogen (?!). Janne följer så småningom efter.

Jackie och Janne är på vernissage. En gallerist med stor näsa vill ha en tavla Jackie äger - men den finns visst hemma hos någon annan. Av någon anledning bryter sig Janne och Jackie in hos de som har tavlan. Det är mitt i natten. Men de blir upptäckta! De bråkar med paret. Fast paret som bor där ringer inte polisen, de låter dem gå med den skitfula tavlan. Tydligen var mannen Jackies före detta make.

Janne ställer sig på dansgolvet i den ännu inte öppnade nattklubben och dansar till Roxy Musics låt. Nästan hela låten. Symboliserar den någonting? Dessa överåriga och bedagade lyxlirares tomma liv? Visst, Bryan Ferry sjunger om att festen är slut, men vaffan ...

Det är tennisveckan i Båstad och trots allt strul öppnar Avalon. Det vackra folket är där. Carl Johan De Geer (som jag trodde spelade sig själv, men som visst gestaltar en som heter Leif) håller en monolog om Göran Persson för Janne, men Janne - som snortat kokain - är frånvarande och ser sig nervöst omkring. Han måste få tag på stålar. Snabbt.

Precis som Inuti Seanafrika slutar filmen med en båtfärd. ”Du gamla du fria” spelas.

Johannes Brost är mycket bra i AVALON. Han är direkt lysande. Det är guldbaggevarning här. Men han - och Leonore Ekstrand och till en viss del filmfotot - är väl det enda som är bra här. AVALON är en film som gick in i ena ögat och ut genom det andra. Eller genom röven, vad vet jag. För det här är precis lika tomt och meningslöst som rollfigurernas liv. Jag kan förstås inte undgå att notera att ett flertal kritiker tyckt att detta är lysande - men det säger nog mer om dem än om filmen.

Väldigt mycket i AVALON är ologiskt. Ingenting förklaras. Många scener är lösryckta, en del scener och händelser verkar inte alls passa ihop. Men Petersén, som även skrivit manus, kommer förstås undan med det här, eftersom det här är konst. Eftersom det är konst behöver man ju inte förklara. Man kan göra lite som man vill utan att målgruppen - de som gillar konstfilm - klagar. Jag själv har väl egentligen ingenting emot konstfilm, även om jag föredrar annat finns det flera arty filmer jag gillar. Men jag gillar inte när det är dumt. En hel del scener i AVALON är bra eller roliga - som tavelstölden - men som helhet är detta mest dumt. Och jag sitter och funderar på om här finns en massa symbolik jag inte fattar. Om jag är korkad som inte fattar det. (Varför travade den där baltbruden rätt in i skogen? Vad betyder båtfärden? Varför har Klas bar överkropp?)

Det får mig att tänka på när en kritiker i sin recension av mitt och Mikael Tomasics första serialbum ”In Memoriam” analyserade innehållet och hittade djupa saker jag inte skänkt en tanke på när jag skrev manuset. Därför stoppade jag medvetet in en del konstiga obegripligheter i vårt nästa album ”Giallo” - enbart för att kicka igång analytikerna.

Alla rollfigurer i AVALON är förresten osympatiska kräk.

FILMRECENSION

Text: Pidde Andersson

Shoo bre

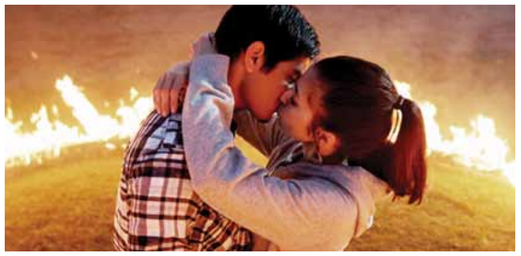

Jag ogillar uttrycket politiskt korrekt, i synnerhet nu, då det missbrukas av så många suspekta element i samhället, men Shoo bre är verkligen så politiskt korrekt den kan bli. Jag har ingen aning om hur nära boken den här filmatiseringen ligger, men här har man verkligen försökt få med allt som är viktigt och angeläget.

Spelplatsen är en gymnasieskola i en Stockholmsförort, samt några av de inblandades hem. Berättarröst är Elias, en kille från något land i mellanöstern (jag tror inte det nämns varifrån han kommer). Hans familj är kristen, han bor med sin ensamstående mor och lillebror, storebrodern sitter i fängelse. Fast även Elias är småkriminell och hänger med två andra invandrarkillar han planerar stötar med ”för att kunna köpa kebab”.

Oscar är från Latinamerika, men har aldrig varit där. Hans hemförhållanden är bättre och han är redaktör för skoltidningen. Han är lovande som journalist.

Skolans favoritlärare var inte behörig och har tvingats sluta. Ersättare är den unga, nyutbildade, söta Kristina som genast blir impopulär. Ungarna vill ha den gamle läraren tillbaka!

Så. Nu är det meningen att det ska bli lite handling och intriger och grejor.

Filmen börjar exakt likadant som Sean Banan-filmen: vi får se en jakt och Elias’ berättarröst säger ”Hur fan hamnade jag här?” - och så följer händelserna som ledde till jakten.

Elias har något slags flickvän han tydligen inte gillar. Han är kär i en tös vars namn jag inte uppfattade, men det lät som Zündapp. Fast hon är muslim, så förhållandet blir problematiskt. Lite Romeo och Julia. De måste träffas i smyg. De gillar att ligga på toppen av en skidlift och Elias pratar om ufon. En gång på en brygga knuffar hon ner Elias i vattnet! Men så får Elias i uppdrag att köra en lastbil full med whisky till ett krematorium (?!). Vilket han gör tillsammans med sina polare. Elias och hans polare avslutar varje mening med ”mannen” och lägger ofta till ”jalla” och ”shoo” (och de kallar varandra ofta för ”din idiot”). Men de klantar sig när de ska köra bilen!

Kristina tog jobbet i förorten som en utmaning. Hon är inte bara lärare utan även konstnär - så hon tror att hon har mycket att tillföra eleverna. Oscar blir betuttad i henne! Han vill intervjua henne för skoltidningen och gör detta hemma i hennes pittoreska lägenhet en kväll. Hon bjuder på vin (Palazzo, 49 spänn på Bolaget). Hon tappar sitt glas och när hon och Oscar ska plocka upp skärvorna kysser han henne! Oj. Sedan upptäcker han att han missat sista tåget hem. ”Du kan sova över här,” säger hon. ”Ja, på soffan, alltså.” Men inte fan sover han på soffan, han lägger sig ovanpå henne. Utan kläder. Senare i sängen säger han ”Du är så fin, får jag fotografera dig?” och så gör han det - och hon plåtar honom. Och de plåtar varandra tillsammans.

Han lovar att radera bilderna, men det gör han inte. Detta kommer förstås att leda till elände.

Och, ja, det går väl åt helvete för alla inblandade i den här historien. Även för dem som gjort filmen.

Snacka om magplask. Shoo bre är en fantastiskt amatörmässig film. Allting är undermåligt. Filmfoto, ljud (som är burkigt), regi. Skådespeleriet är riktigt, riktigt ruttet - liksom dialog. Och manus. Det här känns som Bullens Brevfilm. Gjord på ett manus hämtat från Postis (Sydsvenskans avdelning för insändare från ungar under sjutton). Men har slängt in alla ingredienser man tror krävs för att göra en engagerande ungdomsfilm som målgruppen känner igen sig i. Men man har inte lyckats bygga en fungerande historia kring elementen och alla rollfigurer är stereotyper.

Lisa Werlinder spelar Kristina och hon är uppenbarligen en riktig skådespelerska, men den här Kristina känns som hämtad ur en svensk 70-talsfilm. Hennes sätt att vara, hennes hem, hennes allt. Hon får mig att tänka på Ewa Fröling i gamla filmer. Eller Lena Nyman.

Oscar är en fullkomligt hopplös figur. Han är inte trovärdig någonstans. Stor komik uppstår när han blir arg eftersom Kristina inte vill fortsätta att träffa honom (”Du är ju så ung”). Då knycker han en flaska Bacardi från sin morsa, som han sedan halsar på gatan utanför Kristinas lägenhet. I regn. Och motljus. När han tömt flaskan krossar han den och går upp till Kristina. Hon öppnar dörren och vill inte släppa in honom, men då trillar han omkull. Han har blivit alkoholförgiftad och hamnar på intensiven!

I en smäktande romantisk scen står Elias och Zündapp ensamma på en gräsplan mitt i natten. Då tar han fram en bensindunk (hade han den med sig?) och häller ut innehållet i en ring runt de två. Han tänder på och så kysser de varandra, omgärdade av flammorna. Åååh!

Filmens bovar är rätt fantastiska. Lustiga typer. Vid ett par tillfällen träffas de och gör upp sina planer på en vanlig pub med vanliga gäster närvarande. Vid ett tillfälle träffas de på en märklig svartklubb.

Ja, herregud. Jag skrattade skitmycket när jag såg den här filmen. Inkompetensen är bedövande. En del tänker kanske att det här kommer att gå hem hos ungdomar som känner igen sig - men ska vi verkligen underskatta ungdomarna så pass? Kommer de inte att märka hur taskigt allting är? Shoo bre saknar dock sångnummer. Filmen hade blivit ännu mer bäng om de plötsligt brustit ut i sång och dans.

Jag konstaterar att slutet är väldigt ologiskt och att berättarrösten egentligen är omöjlig. Men på något sätt passar detta perfekt tillsammans med allt flängt som föregår detta slut.

Isdraken

Svensk film är full av klichéer. Det spelar ingen roll vilken genre det handlar om, man måste slänga in socialrealism och helst även lite misär. Vill man vara rebell här, gör man något som En gång i Phuket.

Isdraken bygger på en bok jag aldrig hört talas om. Jag har sällan hört talas om alla dessa svenska barn- och ungdomsböcker som filmatiseras, än mindre läst dem. Därför är det kul att konstatera att filmen är överraskande bra. Eller åtminstone klart okej.

Fast det börjar förstås med misär. Elvaårige Mik bor med sin supande hårdrockare till farsa i Stockholm. Storebrodern är kriminell och hamnar i fängelse för ett rån. Och lille Mik skickas upp till sin faster, som bor i en liten by i Norrland. Mik hatar förstås sin tillvaro där uppe, och det är ju självklart, vem fan vill bo i en liten håla i snöigaste Norrland?

Men så blir han kompis med Pi; en tjej som är adopterad från Asien och klär sig som en mangafigur. Hon och hennes två killkompisar utgör byns gangstagäng. De är duktiga på att lura till sig pengar och de håller på att bygga en farkost; Isdraken, som de ska åka runt på isarna i.

Socialnämnden utgör filmens bad guys. De kommer och plockar Mik för att placera honom i fosterhem, men i den nya familjen behandlas han som slav, så han rymmer. Och väl tillbaka i hålan, slår sig byborna samman för att Mik ska få bo kvar.

Isdraken som regisserats av Martin Högdal, är lite märklig på så sätt att den känns som en gammal svensk barnfilm från 1930- eller 40-talen. Frisk luft och natur är lösningen på allt! Alla hjälps åt! Problembarn tycker genast att det är roligare att fiska än spela datorspel! Men detta blandas upp med en modernare estetik; bitvis har man filmat detta som en musikvideo. Det förekommer både hårdrock och en märklig kung fu-scen (Pi vill flytta till Bangkok och gå på en ninjaskola).

Hasse Alfredson har en mystisk roll alldeles i början av filmen, där han sitter i rullstol och håller ett anförande om valar. Senare ersätts han av en högtalare ur vilken samma anförande upprepas. Var Hasse en illusion? Ett spöke? Jag inte fatta. Och det förekommer en del andra obegripligheter, lösa trådar och scener som inte följs upp. Vid ett tillfälle går Mik och Pi till ett spöklikt hus alla är rädda för. Det ser ut som en kåk ur Motorsågsmassakern. De går in och därinne hänger det massor av döda duvor från taket. I ett rum sitter en otäck tant med otäcka ögon. Barnen blir rädda och springer ut igen. Vem var tanten? Ingen aning. Hon nämns aldrig igen.

Flickan som spelar Pi bor i Malmö. Under filmens gång bryter hon alltmer på skånska. Det låter rätt roligt. Hon börjar norrländskt.

Mik gillar zombiefilmer och i början av filmen tittar han och brorsan på en skräckfilm. Vi får se två sekunder av denna. Det visar sig vara ”Alienscenen” ur Sex, Lögner och Videovåld! Och ja: vi får se Micke Beckman sprejas med blod. Jupp! Beckman på stor duk! I samma film som Hasse Alfredson!

Isdraken är allt annat än helgjuten, den är lite konstig och slarvig, men väldigt trevlig och sympatisk. Till och med lite rolig. Trots alla klyschor.

This Means War

En gång i tiden var actionkomedier filmer som var roliga - och innehöll action. Idag kan det innebära ungefär ... vad som helst. This Means War försöker kombinera actionpackad agentfilm med romantisk komedi. Och man satsar så mycket på det sistnämnda, att man glömmer bort actiondelen. Å andra sidan glömmer man även bort romantiken och komiken.

Och då hör det till saken att det här hade kunnat bli riktigt bra.

Chris Pine och Tom Hardy är CIA-agenterna FDR och Tuck. De är även bästa vänner. Till på köpet verkar de väldigt omogna och obildade. Man undrar hur de här två kunde gå och bli agenter med fälttjänst. De är duktiga på att skjuta och slåss, men det är väl allt. Charmlösa är de också.

FDR och Tuck är på jakt efter en tysk superbov som spelas av Til Schweiger. Storyn börjar i Hongkong, där CIA-agenterna drabbar samman med tysken och dennes gäng. Skottlossning, helikoptrar, fall från höga höjder - men inget blod. Det här är förstås en PG-13-film.

Tysken kommer undan, FDR och Tuck får bannor av sin chef och får skrivbordstjänst och de kommer på att de måste skaffa sig varsin flickvän. Tuck beger sig ut på nätet för att hitta en, medan FDR ragar live. Och på grund av diverse omständigheter lyckas de få tag på samma tjej - den charmiga Lauren.

Av någon anledning börjar Lauren att dejta båda killarna. Killarna upptäcker detta, men kommer fram till att låta bäste man vinna. Dock börjar de att fuska - de använder CIA:s resurser för att spionera på varandra, för att kolla hur pass framgångsrik konkurrenten är. Och de försöker sätta käppar i hjulet.

Riktigt varför de övervakar varandra förstår jag faktiskt inte. Jag menar, det räcker ju att veta att den andre är med Lauren. Och hur lyckas de övertala CIA:s personal att stå för denna bevakning? Förvisso köper jag att saker är otroliga och osannolika i den här typen av film, men man måste ändå acceptera det osannolika. Och det gör jag inte här. This means war är fylld av konstigheter. Jag köper inte att de här två jönsarna jobbar för CIA. Och rollfigurerna är inte tillräckligt crazy för att det ska funka som en hederlig tramskomedi.

... Och jag förstår inte vad Lauren ser i dem. Hon verkar vara vettig, kulturell och bildad. Killarna är två träbockar. Fast de har superflotta bostäder. Det har även Lauren. FDR:s farmor och farfar bor nästan flottast av alla. Historien med Til Schweiger glöms helt bort, först på slutet återkommer han, men de avslutande actionscenerna är abrupta och känns som en antiklimax.

This Means War är mindre lyckad. Men samma handling hade kunnat bli en festlig komedi med två ordentliga skådisar som agenterna.

DVD-RECENSIONER

Big Boys Gone Bananas

Jag gillade Bananas!*; dokumentären som granskade Dole och de fattiga bananarbetare som jobbade åt dem och som hävdade att de blivit sterila på grund av Doles besprutningsmedel. Stora delar av Bananas!* utgörs av bilder från en övervakningskamera i en amerikansk rättegångssal (dokumentärfilmernas motsvarighet till ”found footage”-filmerna?), och som helhet ser filmen mer ut som ett TV-program än en biofilm, men jag tyckte att det blev rätt spännande och intressant.

Big Boys Gone Bananas visade sig bli ännu mer spännande och betydligt mer intressant - eftersom den ställer viktiga frågor som ledde till långa diskussioner efter pressvisningen. Vad vågar man skriva som journalist? Hur långt kan man gå? Finns det någon gräns? Vi diskuterade huruvida det är möjligt att bli stämd för förtal i Sverige eller ej - och kom fram till att vi inte hade någon aning. Om jag recenserar en film - och totalslaktar den - vill jag förstås kunna skriva precis vad jag tycker och tänker om filmen och de inblandade. Inom vissa gränser, förstås, gränser jag själv sätter upp. Jag kallar ju inte en regissör för efterbliven, pittögd shemale, om han/hon nu inte är det.

Fast å andra sidan, vi har ju de där bloggarna som råkat i blåsväder när de kastat skit på varandra, skrivit hatiska grejor, utan någon annan orsak till att de hatar den som utsätts för påhoppen. Och för tjugo år sedan drogs ju Svenska Hustler till rätten efter att de klistrat kändisansikten på porrbilder och kallat det satir.

Gerttens film börjar med att han och hans team anländer till Los Angeles filmfestival, där Bananas!* skulle tävla år 2009. Där visar det sig att Doles mäktiga maskineri skrämt böjsorna av festivalledningen. Om de som planerat visar filmen inom tävlan, finns det risk att de åker dit rejält och får lägga ner hela festivalen. Filmen visas utom tävlan, besked kommer bara ett par timmar innan föreställningen, som blir fullkomligt bisarr. Det visas klipp från denna i filmen.

Därefter blir det hela alltmer absurt och skrämmande. Man undrar hur pass viktig Gerttens lilla film egentligen är för gigantiska Dole, det är lätt att inbilla sig att de kan ha överseende med denna lilla svenska film. Men icke. Svenska journalister kontaktas av representanter för Dole, folk hotas, och amerikaner som inte ens sett filmen pratar illa om den och målar upp Gertten som en lögnare och bedragare, alternativt en naiv filmare som förts bakom ljuset av de skurkaktiga bönnerna på plantagen. PR-byråer hyrdes in för att motarbeta WG Film; byråer som kan ta sig an vad som helst bara de får betalt.

Det blir värre och värre. Men så uppmärksammas filmen och fallet i Sverige, företag hotar med att bojkotta Doles produkter - detta efter att en bloggare i Malmö upptäckte att fruktsalladen på Max hamburgersjapp kom från Dole; killen kontaktade Max, som genaste bytte leverantör. Bananas!* visades i Riksdagshuset och politikerna hade inte mycket till övers för Dole och deras beteende.

Och så gick det som det gick - lilla WG Film i Malmö vann över bananjätten.

Big Boys Gone Bananas är den bästa film Fredrik Gertten gjort. Men det känns onekligen konstigt att utse filmen till hans magnum opus - eftersom det ju aldrig var tänkt att den skulle göras, den kom till tack vare olyckliga omständigheter, och Gertten och hans producent, som fick gå igenom en väldig massa allt annat än kul situationer, hade nog hellre sluppit allt det här. Men, men. Det blev en film Gertten kan vara stolt över.

Ska jag anmärka på något, är det väl att det återigen mer ser ut som en TV-film än en bioproduktion, av ganska naturliga skäl, och ibland blir det lite för stor fokusering på Fredrik Gertten själv, som syns i nästan varje scen och ser mer och mer uppgiven och lidande ut.

Ska du bara se en film med ordet ”banan” i titeln i år, är det den här du ska se!

Fablernas Värld Vol.1-3

Innan jag fick de här DVD-utgåvorna hade jag inte sett ”Fablernas värld” sedan jag var barn. Det är nog snart 40 år sedan jag såg ett avsnitt - men tydligen repriseras serien fortfarande på Barnkanalen.

Jag kom egentligen inte ihåg så mycket av denna hutlöst populära serie, som började produceras 1968 - av någon anledning minns jag att det egentligen var en holländsk serie, fråga mig inte varför jag minns det. Självklart minns jag ledmotivet, Jakob Uggla, Pentti Varg, och jag hade för mig att det figurerade ett djur som heter Landskrona. Jodå, Landskrona 4 är en före detta kapplöpningshäst!

Jag läser att Olle Adolphson, som skrev de svenska texterna till sångerna, även bearbetade avsnitt och dialog. Exakt hur mycket han ändrade och justerade har jag ingen aning om, han kanske till och med komponerade helt egna sånger, vad vet jag, programmet har onekligen något väldigt svenskt och Adolphsonskt över sig.

Jag vet inte om det är nostalgin som spelar in, men jag tycker fortfarande att det här är bra. Jag tycker att de flesta av dagens barnfilmer och -program är mög, och när jag råkar se om gamla grejor från min barndom på 1970-talet konstaterar jag att de ofta … också var mög. Men - ”Fablernas värld” håller.

Beavis and Butthead

På en middag en gång i mitten av 1990-talet, utbrast plötsligt en kompis’ flickvän: “Ni två är ju precis som Beavis and Butt-head!”. Detta eftersom vi antagligen satt och lät “Huh-huh-huh-huh-huh-huh...” mest hela tiden. Det finns även ett (eller flera?) foton på mig där jag kutar runt ombord på ett flygplan, har dragit kavajen över huvudet, och tjoar “I want tee-pee for my bunghole!”.

Det är nu nästan tjugo år sedan Mike Judges animerade MTV-serie “Beavis and Butt-head” först dök upp. Jag tyckte då att det var något av det absolut roligaste jag någonsin sett. För fyra-fem år sedan tittade jag på ett par DVD-boxar med de första säsongerna. Då hade jag knappt sett till B&B sedan långfilmen “Beavis and Butt-head do America” som kom 1996 (och som hade en fantastisk fest i Cannes - jag red bland annat på en mekanisk tjur i form av en naken kvinna). Jag konstaterade att de här gamla avsnitten fortfarande är lika roliga.

Här kommer nu ännu en samling. Den här gången är det Mike Judge själv som har valt ut sina favoriter. Och ja, det är hysteriskt roligt. Den tredje skivan innehåller förresten rockvideor som B&B kommenterar. Jättebra.

De nyproducerade avsnitten som TV-visas nu har jag inte sett, men från en säker källa har jag hört att de är lika kul, enda skillnaden är att huvudpersonerna numera är ännu mer korkade.

Cleopatra - 50th Anniversary

Numera är “Cleopatra” mest känd för att den blev ett gigantiskt fiasko när den kom 1963 - något som är en sanning med modifikation. Filmen var otroligt dyr - den kostade 44 miljoner dollar, vilket i dagens värde skulle bli drygt 300 miljoner dollar. Detta gör filmen till en av världens dyraste någonsin och Twentieth Century Fox höll på att gå i konkurs under inspelningen, som pågick i flera år och var otroligt strulig.

Men! Joseph L Mankiewicz gigantiska epos spelade med tiden in kostnaderna och gick med vinst. Och filmen nominerades till sju Oscars och kammade hem två.

Nå. Är det här något att ha? Jodå. “Cleopatra” är mastodontfilmernas mastodontfilm. Den torde klå “Ben Hur” på den fronten. Eftersom filmen är så imponerande att titta på, spelar det egentligen ingen roll vad det hela handlar om. Men gillar man spektakel med mängder av kända skådisar (Elizabeth Taylor, Richard Burton, Rex Harrison, Martin Landau och ytterligare några tusen), är detta robust underhållning. Den här jubileumsutgåvan innehåller mängder av bonusmaterial.

… Fast “Asterix och Cleopatra” är bättre.

BOKRECENSION

Under Kupolen (Under the Dome)
Stephen King
Bra Böcker

King är inte riktigt rumsren i de fina salongerna. Han säljer för mycket böcker. Han har en förkärlek för skräck och det övernaturliga. Dessutom är han för produktiv. Han är helt enkelt för populär. Men vi ska minnas att Stephen King refuserades gång på gång innan han debuterade med Carrie 1980.King började skriva Kupolen redan 1976, men lade den åt sidan i 35 år. För mycket bakgrundsfakta behövde kollas upp, en komplicerad väv av karaktärer skulle vävas innan boken kunde skrivas. Idag får läsaren en karta över området för att kunna guidas igenom den fiktiva handlingen. Hur läser man då denna tegelsten på 1178 sidor? I hög hastighet och med glupande aptit, nyfiken på vad som ska hända härnäst. Innan man vet ordet av har man läst oavbrutet i två timmar och glömt att laga mat till barnen. För King har den unika förmågan att obevekligen suga in läsaren i texten. När han väl har gjort förberedelsearbetet trampar han plattan i mattan och skriver så att det ryker om tangenterna.

Trogna fans av Homer Simpson vet att den gulhyade tecknade familjen och hela samhället Springfield fångas under en gigantisk ostkupa, med allt vad detta sociala experiment medför. Här upphör också likheterna. Under Kupolen är en detaljerad beskrivning av det lilla samhället Chester's Mill i Maine, och vad som händer när Kupolen en oktoberdag dimper ner över de intet ont anande invånarna. Varför hamnade den just mitt i idyllen?Den är inte av glas, inte ens flygvapnets stridsspetsar eller försök med frätande syra rår på den. Passagerarplan kraschar, fåglar bryter nacken och ingen kommer varken ut eller in. Människor dör. Och mycket riktigt dröjer det inte många dagar förrän paniken bryter ut i Chester's Mill.

Ytterst handlar romanen om överlevnad. Det är ingen enkel sak, även om man, som hjälten Dale Barbara, fått sin utbildning av U.S. Marines. Kupolen handlar om att inte ge upp, att försöka hitta lösningar där inga lösningar finns. Till Kupolens svagare sidor hör att karaktärerna blir något för många, att actionscenerna kanske blir alltför filmiska. Men detta kan vi ha överseende med. För den som aldrig har vågat öppna en roman av mästaren Stephen King är Under Kupolen en bra ingång till en mycket spännande författarvärld. För oss redan frälsta är detta ännu ett storverk att referera till. Vill man börja med något tunnare verk av King kan jag rekommendera Lida, Död zon eller Flickan som älskade Tom Gordon. Men något enkelt har han aldrig skrivit.

Joanna Lundell

Mening och minnen med världsliga låtar
Tore Berger
Nielsen och Norén förlag

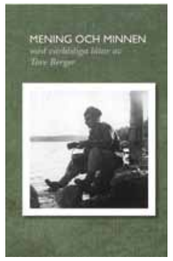

För ett tag sedan gav Tore Berger ut polaroid-fotografier från Hagalund, det handlade om tiden då Gunder Hägg/Blå Tåget spelade, det rörde ett engagemang i 60-talets anda och det bultade också av personliga händelser. Tore Berger har ett knappt, ibland nästan naivt och torrt konstaterande sätt att berätta. Det är mycket intagande, och det haltar litet grand som texterna kan göra i förhållande till musiken. Jag ser det som ett slags skevhet, där aldrig balans finns, och inte heller eftersträvas. Det är en rörelse hela tiden. Det är denna rörelse Tore Berger försöker beskriva, eftersom han själv befinner sig i den.

Nu har han vänt sig ytterligare bakåt. Vi skriver 50-talet, han minns olika glassar, han är på språkresa i Tyskland. Han börjar måla. Därför har det blivit en liten konstbok. Han öppnar med en serie målningar, som han själv kommenterar. Liksom randanmärkningar. Ibland träffar de en målning med en liten ramsa kring motivet eller också kommer där en parentes om Berger själv. Till exempel följande lakoniska självbiografiska notis: "Efter värnplikten kom jag till Valand på Guldheden i Göteborg. Då var jag förlovad, hade fyllt tjugo och var inte lika barnslig." En ungdom ryms i de två meningarna.

Så passerar de förbi, målningarna, några ganska tidstypiska, somliga skolmässiga uppställningar. Men kommentarerna lyckas faktiskt tända något i dem, de berättar om den unga konstnärens hopp, strävan, tankar, distanslöshet. Sedda med den äldre konstnärens blick. Det är helt intagande och fångar uppmärksamheten varje gång.

Så kan jag fastna i ett litet landskap där färgfälten fogats till varandra under en ljusblå himmel. Tidstypiskt abstraherat men med en egen krispighet och den där skevheten jag talade om i början, formerna trängs, brer ut sig, stannar upp om vartannat, men de lever i sina skröra, litet vibrerande färger. Där finns något osmält artistiskt i det hela som gör det sårbart. Målningen bär på ett slags hopp, faktiskt. Den "inväntar morgondagen", precis som i den litet slängiga ironiska text Berger kopplat ihop den med.

Det finns fler bilder i hela boken, och där finns sånger. Sånger som också handlar om den här tiden på sitt vis. En cd-skiva medföljer. Och jag älskar när Berger kombinerar en litet barnslig krittecknig från 1952 med visan "Villanella 55", där en väckarklocka möter en flygande tunna (för det är det väl?!). Han ger tiden klang i början på visan "Vem brydde sig om kriget och hemskheter som spörs?/I femtiotalets mittpunkt var idyll och framgångssaga. / Hillevi Rombin is Miss Universe." Det sista om Miss Universe 1955 är ju ett citat från en känd calypsosång. Alltsammans ett collage av tiden som river också i yngre själar än de som kan ha varit med. Ungefär, tänker jag, som då Gunnar Harding med större rytmisk och poetisk skärpa skrev om J-28 Vampire. Olika i hantverk och utförande, förvisso, men Berger har något gemensamt med Hardings medvetna hanterande av tidens fenomen; och musik.

Tore Berger har skrivit ännu en bok med tidens tumavtryck tydliga. Det är mycket intagande. Precis som i den förra boken om Hagalund lyckas han med sitt konstlösa sätt väcka ord och bilder som annars skulle stumnat.

Thomas Millroth

ZELDA – kampen fortsätter
Lina Neidestam
Kartago

Lina Neidestam kan sedan en tid tillbaka addas som ytterligare en favorit till Åsa Linderborg och David Letterman (i nu nämnd ordning). Åsa Linderborg som skändligen bestals på ett Augustpris för att en kvinna året innan henne också skrivit om sin lite jobbiga uppväxt. Alltså ville juryn i någon slags perverterad könsmaktskvoteringsordning istället ge Åsa Linderborgs pris till en berättelse om en döende (manlig) pensionärs vedermödor. Ena året liv, andra året död. Ena året ung kvinna och andra året gammal man.

Både ämne och författarkön måste alltså kvoteras; konstnärliga kvalitéer är tydligen ovidkommande om kvoten måste fyllas. Upprörande! När Lina Neidestam så småningom nomineras till priset ligger hon bra till, för ingen serietecknare har hittills fått Augustpriset - inte Nobelpriset heller för den delen - för sitt serialster… i den skönlitterära avdelningen alltså, naturligtvis. Men, hon är först och främst värd bägge prisen på rent konstnärliga kvalifikationer, utan hänsyn till kvoteringar eller vilka fenomen som kan tänkas ligga i tiden.

Zelda, kampen fortsätter, handlar inte oväntat om Zelda, och den kamp som fortsätter är den kamp Zelda började utkämpa redan i boken Zelda, som utkom 2009 på Kartago förlag. Läs den också!

Det är en feministisk kamp hon för, mest i ord och mindre i handling. Men det är egentligen inget som bör reta upp Feministiskt Initiativ eller andra hard core kvinnokämpar. Visserligen drivs det ofta ohejdat med dessa ofta ömtåade kvinnor, men Zelda är ingen svikare. Det vågar nog även en vanlig hederlig karlslok påstå. Organiserade feminister är inget folk man annars driver med hur som helst. Man ryser vid tanken att för egen del göra skoj av t.ex. Maria Sveland, Tiina Rosenberg eller Andreas Malm (!?). Zelda utkämpar också en kamp med sej själv. Hon har nyss kommit in på en konstskola i Malmö och får då anledning att reflektera över sin egen eventuella medelmåttighet och sina kurskamraters eventuella konstnärlighet eller rentav genialitet. Lina Neidestams insikter i den unga konst- och konstnärsvärlden är självupplevda, har man förstått efter att ha studerat hennes blogg, och skildras så kul och begåvat att man häpnar. Vem har tidigare drivit med performanceartister, tecknarbattledeltagare, Roy Anderssonepigoner och självgoda målarfäsörer på det här intelligenta sättet? Nästa gång man hör någon falla i trance över Beckmans eller Konstfack eller DI eller svensk design och mode kommer Lina Neidestams bilder att tala ens inre till rätta och framkalla en klädsam och befriande gäspning. Hon är en mästarinna på dialogförfattande. I långa fantasifullt ordrika haranger kör Zelda över killar, exkillar, konstskolelärare och väninnor med oförfärad elegans. Hon har ett visst koleriskt drag men är samtidigt den som utan att blinka hoppar i det dike de massiva utbrotten nyss grävt åt henne. Äntligen kan man glädja sej över välskriven dialog. Och kul. Och allvarlig och gripande mitt i det roliga. Ett bra exempel på det är när Zelda, något påstruken, raggar upp en motvillig kille i en bar och ger denne detaljerade förslag och instruktioner som inte kan återges här, och avslutar med: "du behöver inte ens titta på mej". Där har nutida svensk dramatik, TV-komedier och film mycket att lära med sina yxigt tillkomna repliker, buttert framsagda av sammanbitna rollfigurer som dignar under själskriser och svårmod. (Svenska TV-komedierna utgör ett kapitel för sig).

Pang på rö'betan, så har Lina Neidestam själv karakteriserat allt det snusk (hennes egen beteckning) som ofta förekommer i Zelda och framförallt i Maran (Kolik förlag 2010). Snusket i Maran är nog ändå mer poetiskt i det stora hela, men i Zelda stämmer det där med rö'betan. Vad Zelda till exempel tycker om ett glas champagne på Grand hotels Cadier bar får läsaren läsa själv (sid. 128). Nog sagt om det. Det bör i alla fall tillägas att det rättframma snusket behandlas med samma impo-nerande stilkänsla som mer subtilt filosofiska utläggningar om evigheten inför en intresserat lyssnande krabba.

Lina Neidestam tecknarstil är naturligtvis hennes egen, men man kan urskilja drag av Max Fleischer (Betty Boops tecknare), Billy De Beck och liknande amerikanska 30-tals tecknare som Robert Crumb lät sej inspireras av och återupplivade, kan man säja, i mitten 1960-talet. Teckningarna är alltid välkomponerade och liksom sedda rakt framifrån. "Konstnärliga" vinklar och andra påhitt saknas. Det är bra det, för sådant passar inte i Zeldas berättarstil – Zelda pratar, någon lyssnar och tvärtom. Actionscener klarar sej också utan annat perspektiv än rakt på.

Tyvärr använder moderna tecknare allt mera digitala hjälpmedel. Det sparar förstås tid och är säkert väldigt praktiskt och utvecklingen bla, bla, men så vackra linjer som man kan göra med en stålpenna eller en smal tuschpensel blir det inte. Ekvilibrister som Wallace Wood och Jack Davis med sina skuggeffekter och stofferingar är borta för alltid. Och det ju för all del Vermeer och Puvis de Chavanne också om man ska namedroppa lite i onödan.

Det är i alla fall imponerande att se hur väl Lina Neidestam behärskar Zeldas mimik och plastik. Det är uttrycksfullt, levande, äkta och hela katalogen av Stanislavskis råd till en skådespelare i sitt arbete med sej själv. Hoppas kommande scen- och filmregissörer tänker på detta när Zelda så småningom dyker upp på scener och vita duken. Då ska vi fans hänga på låset som aldrig förr.

Lillemor Walde

Orlando
Virginia Woolf
Norstedts

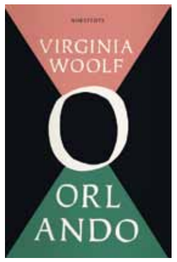

Om Woolf finns hyllkilometer att läsa på annat håll, författarskapet är vridet ut och in, slutsatsen entydig, geniet deklarerat. Jag hänvisar till heltidsintellektuellas rapporter när det gäller nedgrottning i Woolfs förträfflighet och motivationer av plats i litteraturhistorien. Orlando är väl inte precis förbisedd den heller men alla läser vi böckerna lite olika, så here's my take. Fast, till att börja med kan ju faktiskt undra om den här utgåvan behövs. Det är inte precis någon ände på det mycknа bokskrivandet och det är inte ens någon nyöversättning vi har att göra med. Men, vi kan väl enas om att det är glädjande att det i Wordfeudets tidsålder fortfarande går att tjäna en hacka på att se till att böcker av den här sorten finns i hyllorna? En teori om varför det funkar, om det nu gör det, skulle kunna vara att det är hög verkningsgrad på klassikerna, det är helt enkelt större chans att det blir skoj att läsa en jämfört med genomsnittsboken (påståendet grundat på en alltför omfattande egenregisserad empirisk litteraturforskninig men icke därmed bevisat).

Nåväl, Borges skriver nånstans att ingen klassiker kan läsas för första gången eftersom man redan hört så mycket att boken inte är riktigt ny när man tar sig an den. Orlando hör väl till högen, så jag läser den alltså inte riktigt för första gången nu när den re-releasas med snyggt omlag. Jag vet ju som de flesta som snöat in på läsande ungefär vad som händer, könsbyte, England, utomlands,Turkiet?, tidsmaskin på något vis, stor kåk, osv.

Och visst visar det sig också vara en vidunderlig, fantastisk story om livet, flytande i tid och rum. Världens längsta kärleksbrev har det sagts och kanske det, det ligger någon sorts vördnad i tonen, blandat med en överaskande ton av skoj. Hela köret har faktiskt en air av lätt lakonisk humor över sig. Man läser med ett leende. Och man kan läsa Orlando för att den är ett härligt inspirerende tjusigt fladdrande äventyr liksom gestaltat av en komplex personlighet om vilken det berättas med värme och för all del, lägg gärna genus och narratologi i mixen. Och varför inte London förresten, äventyret rör sig över kontinenten men det geografiska centrumet är tydligt. Må det vara hur det vill med allt detta, jag förelår ändå ett annat huvudspår. Om Orlando är ett kärleksbrev så är en hel del av the love helt enkelt sjunget för läsandet och skrivandet. Orlando är tidigt förförd och hooked så hon både skriver och läser sig igenom sina århundraden med en bubblande näst intill naiv passion. "...har lässjukan väl fått greppet över systemet, försvagas det och blir ett lätt byte för en annan farsot som jäser i bläckhornet och lurar i gåspennan". En sak är klar, det hela är mycket smittsamt.

Fredrik Hellström

Tunisian girl
Lina Ben Mhenni
Sekwa

Den arabiska våren är fascinerande i sig. Att det går att störta diktaturer. Att det faktiskt går att förändra det samhälle man lever i, även om det kräver mod och styrka. Det ger hopp och hoppet var förstås vad som gav människor i andra arabländer modet att göra revolution, att sätta sig upp mot personer som förtryckt deras folk i så många år. Om inte varje enskild människa hade varit modig nog att riskera sin egen frihet och i värsta fall sitt liv, så hade det inte blivit mycket till revolution i varken Tunisien, Egypten eller Libyen. Lina Ben Mhenni var en av de modiga i Tunisien. Genom sin blogg och sociala medier så var hon en av dem som möjliggjorde protesterna, och fick så många människor att samlas på samma ställe för att äntligen säga emot på skarpen.

Tunisian girl innehåller utvalda texter och utdrag ur Linas blogg, och ger på det sättet en inblick i hur den tunisiska revolutionen faktiskt gick till. Det är starkt att läsa om hur hon och flera andra uppmanade folk i Tunis, Tunisiens huvudstad, att ta på sig en vit t-shirt en viss dag. Plötsligt blev säkerhetsvakterna och poliserna i staden helt förvirrade av att se vitklädda människor på cafeer, torg och gator och började gripa folk hejvilt. Efter att så många år ha hållit sin befolkning i järngrepp, så blev makten nästan förlamad av de oväntade protesterna och demonstrationerna. Många blev också gripna, men resultatet blev att landets ledare flydde med alla guldreserver. Vad som kommer härnäst är inte klart än, inte i någon av de nämnda länderna, men det viktiga här är att de lyckades.

Texterna har en journalistisk prägel, men vissa av dem är också personliga. Lina berättar om hur hon under en period glömde bort att både äta och sova, så upptagen var hon att samla folkmassor och sprida ordet om olika händelser. Boken är tunn men säger ändå mycket, och Lina är en otroligt modig person. Sedan tänker jag som svensk förstås att om det går att störta en diktatur, bara man är tillräckligt många, så går det också att förändra Sverige som är på väg åt helt fel håll på många sätt. Sammanfattningsvis så ger Tunisian girl styrka och hopp, precis som den tunisiska revolutionen gjorde förra året.

Jessica Johansson

med.bort.in.
Johan Jönsson
Albert Bonniers Förlag

Man måste inledningsvis nämna omfånget, de dryga tolvhundra sidorna. Socialdemokratin, Rumänien genom finanskrisen, herpesstråkuken, kapitalismen, matmissbruk, hopp … alla ämnen dränks i omfånget och går inte att läsa som enskilda stycken utan allt är en del av en oerhörd massa. Alltihop upphackat av punkter: med.bort.in. / kropp.död.bok. Formen skapar ett tempo och är tvingande begränsande. Här finns inga bisatser utan alla meningar och ord är snarare likvärdiga. Statiska.

Jag har läst Johan Jönssons senaste böcker "Efter arbetsschema" och "Livdikt". Jag har också läst lite om Johan Jönsson. Det brukar ofta stå något om arbetarbakgrunden, att böckerna är väldigt långa och att Jönsson uppfunnit ordet zoembient, som betyder ungefär död omgivning. Johan Jönsson har skrivit en pjäs med namnet "Zoembient" som Teater Tribunalen har turnérat med. Intressant förvisso, och zoembient används även i "med.bort.in" men en egentligen ganska tarvlig anekdot. För man måste förstå att Johan Jönssons böcker är smärtsam läsning i sexuella fantasier, hat och ångest. Här fylls bimbon, knulldockan, horans, fittans, hon programledaren på TV, slampans munnar av herpesståkukar och sprutande sperma. Det är extrem och obehaglig läsning. Det jobbiga är att det känns brutalt ärligt.

I "Livdikt" hette det att alla på Carnegie skulle dö och staden Stockholm dödförklarades. I "med.bort.in." specificerar sig Jönsson mer. Borg och Reinfeldt slaktas litterärt av berättarjaget som är märkligt kaxigt å ena sidan och hopplöst uppgiven och förstörd å andra sidan.

Först i "med.bort.in." blir kopplingen mellan de sexuella och författarjagets självömkan tydlig. Ur vare sig arbetarklassens munnar eller bimbons munnar önskas någon information. Det handlar om olika typer av människogruppers orätt att yttra sig. Men det handlar naturligtvis inte bara om självömkan. "Jag tillhör de fattiga i Sverige / alltså gör också min avkomma det", skriver Johan Jönsson. Det är personligt men behandlar samhället i stort samtidigt.

Jag nämnde att man sällan läser om de trasiga, sexuella fantasierna i Johan Jönssons böcker. Jag tycker det är synd, då det är en central del. Men det är inte heller rättvist att bara peka på de jobbiga ämnena i "med.bort.in.", att efter ett tusen sidor läsa en så vacker skildring av Jönssons möte med poeten Bjørn Aamodt att man går tillbaka och läser de sidorna om och om igen för att försöka sätta fingret på det vackra.

Jerker Kaj

Under asfalten vilar en strand
Brutus Östling
Norstedts

Jag hittar i en flyttlåda ett vykort från Brutus Östling 1991. Visar en liten domherre sittande på ett grässtrå, rött bröst och vit gump, i övrigt som domherrar ska se ut. Brutus gillade fåglar, det gjorde jag också, men på lite olika sätt. Jag hade utrymme för höns på den tiden, kanske mest för att ha ett auditorium att träna på, och jag kunde tala till dem i timmar. Höns ville Brutus också ha. Vad det var för problem han fick med dem minns jag inte, men på vykortet hade han skrivit "PS. Jag nackade alla 13 hönsen. Bäst så!" Jag minns inte heller om det var hönsen som inledde hans karriär som fågelfotograf i världsklass. Inget snack om den saken.

"Under asfalten vilar en strand" är namnet på boken, i coffeetable-format med ett tillgängligt typsnitt vackert förenat med bilderna. Amerikanska Midway är namnet på platsen för Brutus nya fågelbok. Nå, det är kanske mer än så. En snabbrepetition av andra världskrigets batalj om Stilla havets strategiskt belägna Midwayatollen inleder. Slaget vanns av amerikanerna. De amerikanska störtbombarna gav japanerna deras första nederlag, men föste också bort albatrosserna. I dag har dessa flygande giganter återigen tagit över öarna med dess hangarer, förrådslokaler och start- och landningsbanor. Här finns nu världens största albatrosskoloni. Mer än en miljon av laysan- och svartfotade albatrosser har man räknat till. Alla dessa servade av ett 50-tal personer och ett mindre antal volontärer, av dem även Brutus som glatt tjänstgjorde med att luka ogräs ett par dagar när ljuset inte var det bästa för fotoarbetet.

Wisdom är namnet på världens (nu levande?) äldsta albatross. Det är förstås en hona och 60 år har hon hunnit fylla. Fortfarande i god kondition och med en ny unge att ta hand om. När hon flyger, och det gör hon i hela livet, blir det långsträckor. Så mycket flyger hon att det motsvaran en sträcka 80 gånger runt jorden. Vad har inte hon fått se där hon seglat fram över kontinenterna?

Tsunamin den 11 mars 2011 översköljde Midway-öarna, och tusentals albatrosser försvann i vågen. Men fiskerinäringen och sopor från all världens hörn är ett betydligt större hot än naturkatastrofer. I magen på en död albatross kan man hitta allt möjligt skräp, allt från cigarrettändare till olika leksaker i plast.

Brutus Östling befäster sin ställning överst på prispallen.

Leif Nelson

BOKRECENSION

The Stig Helmer Stories
Ronny Svensson, Mikael Tegebjer, Lasse Åberg, Bulls

Lasse Åbergs filmer om Stig-Helmer Olsson kan man tycka en hel del om, vilket många även gör. Positivt som negativt. Den här flotta presentboken om de fem filmerna får dock anses vara väldigt trevlig, oavsett vad man tycker om Stig-Helmers äventyr på vita duken.

Jag hade förväntat mig mer uttömmande redogörelser om inspelningarna av filmerna, och bristen på sådana får väl anses vara bokens svaghet; det blir aningen för lättviktigt och tunt med fakta. Men i övrigt innehåller boken stora mängder roligt bildmaterial. Den är lika mycket - om inte mer - en odyssé genom Sverige under fyra decennier, med start 1980, som en redogörelse för Åbergs filmkarriär. Filmerna speglar ju vad vad vi svenskar intresserat oss för och hur vi har betett oss i olika sammanhang. I boken får vi ännu mer av detta. Bilder från filminspelningarna varvas med gamla tidningsklipp, annonser och annat, och jag konstaterar hur längesedan det är sedan det var 80-tal. Eller 90-tal, för den delen.

Ronny Svensson har skrivit de längre texterna som inleder varje kapitel, medan Lasse Åberg och andra medverkande kommenterar bildmaterialet. Annonsen med Lasse Åberg utklädd till Rambo är obetalbar. Vi svenskar gillar att vara nostalgiska, därför torde detta vara en perfekt presentbok.

Pidde Andersson

Filmberätterskan
Hernán Rivera Letelier
Norstedts

Den här boken är bara 110 sidor och då i litet format och med korta kapitel. Ändå lyckas författaren, som är uppvuxen i ett gruvsamhälle i öknen i norra Chile, påbörja, brodera ut och avsluta en hel berättelse. Det är en konst i sig. Flickan i romanen som är filmberätterska, skriver i jägperson och berättar sin historia med personlig röst.

Eftersom hennes familj hade ont om pengar när hon växte upp och pappan blev förlamad från midjan och neråt och inte längre kunde jobba, så hade de inte råd med biobiljetter till hela familjen. Därför fick barnen ”tävla” om vem som var bäst på att återberätta en film, så att också de andra familjemedlemmarna fick ta del av filmen. Alla syskon får en chans var på sig att se en film och sedan uppträda med den i hemmet. Den flicka som berättar i boken fick alltså rollen som filmberätterska. Hon är så duktig på det att folk från hela byn kommer hem till familjen för att lyssna till hennes filmberättelser – de som inte har råd men också vissa som föredrar att höra flickan berätta om en film framför att gå och se den på bio. Det kanske bör påpekas att detta utspelas någon gång innan tv-apparaten var uppfunnen. Vet man inte det så låter det hela kanske inte trovärdigt.

Eftersom boken är så pass tunn så går det egentligen inte att berätta mer än så om själva handlingen. Jag tycker gott att författaren hade kunnat unna sig själv lite mer tid till att berätta om detaljer.
Till exempel så blir jag nyfiken på att veta mer om byn där berättelsen utspelas – en by i öknen där just bion utgör den största möjligheten till förströelse. Och grundberättelsen är intressant och ovanlig på något vis, och det hade varit fint att få vistas lite längre i den och på ett djupare plan. Det korta formatet och de därmed svepande penseldragen, gör att karaktärerna i berättelsen blir väldigt platta. De har en egenskap och inte mycket mer än så, eftersom man som läsare inte hinner lära känna dem bättre. Därför fångar inte Filmberätterskan mig så mycket som jag hade önskat – den hinner helt enkelt inte med, innan boken är slut!

Ser man den som någon timmes mysig underhållning, så är det här en helt okej bok, men som läsupplevelse – nja, jag hade nog behövt något mer för att falla pladask.

Jessica Johansson

Jane Eyre
Amy Corzine (text), John M Burns & Terry Wiley (bild), Argasso

Medlemmar av den så kallade äldre generationen kommer säkert ihåg Illustrerade Klassiker. Själv tillhör jag inte den äldre generationen, men jag är ändå tillräckligt gammal för att minnas denna klassiska serietidning. I USA började den komma ut redan 1941, en svensk upplaga kom 1956, och först 1976 lades tidningen ner. Dock gjordes upplivningsförsök under 80-talet, och även andra förlag försökte sig på att ge ut serier baserade på klassiska romaner.

Det var meningen att serietidningen skulle inspirera unga läsare att leta upp – och läsa – de riktiga böckerna. Fast det blev nog snarare som så att läsarna nöjde sig med de tecknade sammandragen. I vissa fall lästes serieversionen istället för originalboken, om en lärare satte den senare i händerna på sina elever.

Som serier betraktade var dessa illustrerade klassiker oftast rejält undermåliga. Trots att många berömda tecknare jobbade för tidningen - Jack Kirby, Al Williamson, Joe Orlando, Graham Ingels för att nämna ett fåtal - var serierna stela och träiga. Ofta närmast oläsliga.

Sedan några år tillbaka har ett nytt förlag i England gett sig på att göra serieadaptioner av romaner. Jag har bara läst “Jane Eyre”, och liksom den gamla tidningen är det här stelt och träigt. Vem Amy Corzine, som manuserat Charlotte Brontës bok, är vet jag inte, men det finns inget som helst flyt i hennes berättande. Det är ryckigt och hoppigt, vid flera tillfällen direkt förvirrande. Till saken hör dessutom att “Jane Eyre” kanske inte är den mest lämpliga roman att göra serie av. Dock är det förstås fullt möjligt om serieskaparen är skicklig och verkligen vet att utnyttja sin valda konstform.

John M Burns tecknade en gång i tiden Modesty Blaise, och hans bilder är förvisso vackra; vid en första anblick kan det finnas något förföriskt över denna bok på 140 sidor på glansigt papper i färg. Men så fort man börjar läsa inser man att det inte fungerar.

Jag inbillar mig att de som vore lämpligast att göra en serieversion av Brontës böcker, är belgarna Yslaire eller Didier Comès.

Pidde Andersson

Tor och magins mästare
Kevin Crossley-Holland
Argasso

Först efter att jag läst den här boken, noterade jag att den visst är avsedd för barn och ungdomar med lässvårigheter. Visst är den osedvanligt lättläst, men jag trodde förstås att det var en vanlig barnbok.

Det är möjligt att den här boken har skrivits, översatts och getts ut för att casha in på filmatiseringen av Marvels superhjälteserie, men det visar sig att Crossley-Holland återberättar ett par av de gamla nordiska sagorna. Tor åker tillsammans med Loke och ungarna Tjalve och Röskva till jättarnas land, där Tor måste delta i omöjliga tävlingar.

Jag har alltid gillat fornnordisk - och annan - mytologi, det är kul berättelser. Fast just den här versionen är nog lite väl förenklad. Nu har jag förvisso inte lässvårigheter, men det känns allt som om en hel del fattas i boken. Bland annat figurernas personligheter. Alla är endimensionella. Tor vrålar mycket.

Trots dess innehåll har killen som illustrerat boken gett Tor och Loke lite superhjälteutseende; Tor ser mest ut som Mike Grells gamle fantasyhjälte Warlord.

Pidde Andersson

SKIVRECENSION

Bob Hund / Låter som miljarder (Sousafon/Border)

Att vara unik kan också vara något av en förbannelse. Bob Hund är inte bara ett band, det är ett begrepp, vilket i sin tur också innebär att kraven och förväntningarna på att Bob Hund ständigt ska vara nyskapande är orimligt höga. Bob Hund är Bob Hund. Det räcker bra med det. Punkt. Och hade jag fått bestämma hade de fått pris på Grammisgalan varje år. Må så vara att de inte längre hoppar fem meter upp i luften, på skiva alltså. Det behöver de heller inte göra, det räcker mer än väl med att de gör landets mest originella musik. Ständigt denna friska ovilja att vara alla till lags, och på ett helt okonstlat vis inte riktigt passa in. Fortfarande, efter 20 år i musikbranschen, finns det ingen som kan formulera sig med lika tvära kast mellan euforisk glädje och djup sorg som Thomas Öberg eller skruva fram mer personlighet ur sina instrument än detta genialiska band. Det räcker med att knäppa på valfri kommersiell tv eller radio för att inse: ”Tiderna vi lever i, får klockorna att stanna” - det ska ju tävlas i allt: musik och mat, ska man inte tillaga ska man banta, ja kära nån … snart har vi kommit till den punkt där The Simpsons mer eller mindre framstår som en dokumentär. Och allt detta utan att folk reagerar, trots att alla varningsklockor ringer! Harduingetmankandansatill, så funkar alltid Bob Hund, oavsett tid, plats eller omgivning och de låter lika rätt nu som på sin debut. Låter som miljarder? Knappast, tack och lov…

Lars Yngve

Bruce Springsteen / Wrecking Ball (SonyBMG)

När Bruce Springsteen kör upp sin Telecaster i det rådande Amerikanska klimatet och tar tempen på landets tillstånd är det sällan uppmuntrande att se var kvicksilvret befinner sig, och så fort han kritiserar regering och makthavare tänker jag alltid på Spitting Images sängliggande gummi-Reagan i Genesis video till Land of confusion, i vilken gummi-Reagan lyckas förväxla knapparna Nuke och Nurse. Man kan skratta åt det, men faktum kvarstår att denna president, alltså en gång i tiden världens mäktigaste man, totalt missuppfattade Born in the USA, och citerade Springsteen i sina tal i tron om att den var en patriotisk hyllning. Nåväl: Om The Rising var en skiva som symboliserade ett land som tog sig samman, reste sig upp och borstade av sig dammet, känns Wrecking Ball mer som en beskrivning av en nation som balanserar ostadigt på ett broräcke och inte riktigt kan bestämma sig för om de ska kasta sig ut i framtidens ovisshet. Som brukligt är när det stora landet i väst krisar så rycker Bossen ut, det brukar gå tio år mellan varven. Den här gången trodde jag dock att Springsteen skulle spänna musklerna hårdare än någonsin och därmed spräcka skjortan med sina hantlade biceps, eftersom det rapporterats om hans stora ”vrede” på Wrecking Ball, men så är inte fallet. Det är naturligtvis fortfarande bredbent rock, men definitivt inte Bossen mest arga skiva. We take care of our own kan beskrivas som denna skivas Born in the USA, med ett budskap som kan förväxlas om man inte lyssnar riktigt på den, och man kan tro att det är en hyllning men: “There ain’t no help, the cavalry stayed home/ There ain’t no one hearing the bugle blowin’”, är i själva verket ett påpekande om att individen i dagens samhälle står ensam. Låtarna har influenser av folk, nu-gospel, Pete Seeger, rebellmusik från inbördeskriget, och ta mig fan om det inte dyker upp hip-hop i Rocky Ground. Han konstaterar trött i Jack of all trades – delvis inspirerat av Occupy Wall Street – “The banker man grows fat / The working man grows thin / It’s all happened before /And it’ll happen again”. Bruce Springsteen har tagit på sig att vara den vanliga mannens ventil och den lilla människans röst, som skildrar- och beskriver, skillnaden mellan den Amerikanska drömmen och att leva i den Amerikanska verkligheten. Springsteen förlorar aldrig hoppet, hur mörk framtiden och samtiden än tornar upp sig. Det kommer inte att finnas en arena i USA där publiken inte kommer att rätta in sig i Wrecking Ball-ledet, kavla upp skjortärmarna, stampa takten med vänsterfoten och sträcka upp knytnävarna i luften och sjunga med i raden: ”We take care of our own, Wherever this flags flow’n”. Barack Obama må vara Amerikas president, men Bruce är fortfarande The Boss. Bruce for president?

Lars Yngve

Thåström / Beväpna dig med vingar (Razzia)

Långsamt rullar det stora vemodet in. Det skaver, gnisslar och kokar under ytan. Joakim Thåström har gjort det igen. Gjort en platta som lever, talar och berättar om sig och sin samtid. Thåströms återkomst till det svenska språket Skebokvarnsv. 209”(2005) och uppföljaren ”Kärlek är för dom” (2009) var i mångt och mycket självbiografiska med den episka Kort biografi med litet testamente (från just ”Kärlek är för dom”) som en självklar höjdpunkt. Nya Beväpna dig med vingar är mera av en reaktion än en återblick även om sådana förekommer. I ”Samarkanda” besjunger han återigen Gun Club men även Fellini och Dylan återkommer i texten. Titelspåret har samma dova känsla som Kort biografi med litet testamente och ingen annan kan få en rad som: ”Jag kunde inte sova en blund inatt/ för jag visste du var på väg” att låta som något av det viktigaste som sagts på år och dag. Det är just det som är Thåströms styrka, att tala till den som lyssnar på ett sätt så att det inte spelar någon roll om man är generationskamrat med honom eller född på sent 90-tal. Det centrala temat är tiden, livets korthet och hur det sakta rinner iväg. I titelspåret nästan skriker han ”Det är så mycket jag måste hinna med” och i Brunkebergstorg viskar Amanda Ooms om samma sak. Kanske börjar Thåström se slutet av sin karriär? Plattan är varsamt producerad av Ulf ”Rockis” Ivarsson. Han lyfter fram Thåströms texter och bjuder på en ljudbild som är både avskalad och komplex. Som om Tom Waits flyttat till Sverige och tagit med sig sin trasiga blues. Det här är dock ingen lättlyssnad platta. Den kräver tid och eftertanke men ger så mycket tillbaka att det känns ännu bättre att lyssna på ”Beväpna dig med vingar” än att få tillbaka på skatten. Jag sitter stum, jag är tagen och berörd men även tacksam för att jag får ta del av Thåströms tankar och sånger.

Jerry Prütz

SKIVRECENSION

Blue For Two / Tune The Piano, Hand Me A Razor (Kning Disk)

Memoryhouse / The Slideshow Effect (Sub Pop)

Moon Safari / The Gettysburg Address (Blomljud)

Thus:Owls / Harbours (Hoob)

Cross / Wake Up Call (Progress) 4

Bland det gulligaste som finns är hundvalpar och 3”-singlar och i den sistnämnda kategorin är Rhododendron String Bands föregivet dyslektiska tolkningar av amerikansk ur-country något att fundera på, så det kan bli när improvisationsmusiker som bland andra Herman Müntzing sätter tänderna i musikcacher.

En comeback som heter duga är Blue For Twos när Freddie Wadling lämnar James Bond och skillingtryck bakom sig och återförenas med Henryk Lipp och gör en rejält skitig bluesskiva. Nej, det var inte vad jag väntade mig, mestadels nyskriven musik (tre covers från Mayall till Captain Beefheart) och det låter som cowboypunk eller hillbillycybercitymusik, en återgång till gammal blues och jazz som i en elektrisk blandning blir en jävligt intressant återkomst efter femton (väl?) år sedan senaste släppet. Musik för dem som inte diskar sina whiskyglas, tror att damm är en del av inredningen och gärna läser westernböcker av Joe R. Lansdale medan det senaste upphittade exemplaret av lp:n ”Peter Alexander präsentiert Walt Disney’s Welt” rituellt smälts över lägerelden.

Två inhemska exempel på progressiv musik att låna sina öron till. Först: Moon Safari har samlat ihop det som varit mest tilltalande på sina studioalbum när nu det dubbla livealbumet ”The Gettysburg Address” släppts från spelningen på Rites of Springfestivalen i maj förra året. Om jag var något sval gentemot den senaste cd:ns slicka produktion och klanderfria stämsång, blir det live en mer intressant mix med både det som låter som Beach Boys i moonboots och som är trevligt tillbakablickande (till exempel avslutande ”Other Half Of The Sky” kan ses som en månsafariansk summering av deras progressiva influenser från främst det allt mer mytiska sjuttiotalet). Svensk progressiv musik är vid god vigör.

Och: Cross visar också på sammaledes i samma genre men i den mestadels mer melodiska à la Camel, nionde skivan ”Wake Up Call” på ledaren Hansi Cross’ eget skivbolag, men det är långt till de DYI-inspelningar som brukar förknippas med att utge sig själv. Detta är både spelskickligt och klädsamt genreadderande, bedårande och stundtals vackert och bekant, men nog kunde man fått med mer än styvt 50 minuter musik, om inte det också är en sorts historisk hyllning till genren?

I samma familj men i slyngelrummet, postrockrummet intill hallen, finns likaledes svenska Thus:Owls och ”Harbours”. Sprödbakad pop med frasiga kanter som ger tuggmotstånd och vandrande tunga över smakerna. En tugga till, förnyad spänning, undran vad smaken påminner om, kraftfull syra, medryckande kryddning och Erika Angell gör mig både överraskad och glad.

Kanadensiska duon Memoryhouse ger oss särskilt vacker, i stora stycken instrumental musik på ”The Slideshow Effect”, stillsamheter i ambientland som tangerar det andra postrockande försktighetsfrämjare försöker skapa, här dock en djuplodande skönhet som blir magnetisk, man dras till skivan. Denise Nuvions drömska röst, likheter med allt sådant du känner till (Owl City, Explosions In The Sky, Mogwai, Nils Frahm) och en given rekommendation för skönhetstörstande vårvirare.

Några tips till: Flying Colors (Music Theories) är en ny ”supergrupp” i den progressiva genren (Steve Morse, Casey McPherson, Neal Morse, Dave Larus och Mike Portnoy) och visst låter den självbetitlade debuten mer åt Dream Theatre-/Deep Purple-hållet än den snällare, mer exploratoriska proggen, balladerna klädsamt pinsamma och det är bara en tidsfråga innan Roine Stolt blir inbjuden att delta också – men när de vrider alla knapparna åt det röda hållet blir det ett rätt, tja, häftigt resultat.

Glöm inte heller den drömska popen som School Of Seven Bells bjuder oss på tredje skivan ”Ghostory” (Vagrant), skir och smäcker temaskiva om Lafaye och hennes spöken, och popen övergår till bitvis ren ambient, men när popen regerar finns det mycket som svårligen släpper innerörat: när du upptäcker att du nynnar på musik du inte kan eller kommer ihåg, då är det musik från ”Ghostory”.

Jag kan inte påstå att Frankie Roses skiva ”Interstellar” (Memphis Industries) gör mig stum eller att jag inte vet vad jag hör, men i en intervju säger hon själv (bördig från indieband som Dum Dum Girls) följande och det beskriver musiken på skivan på pricken: “Often this album is the scene in the film when the main character is reunited with his lost love, or perhaps like a visit to another planet. I want every song to be like some kind of pop song cinematic adventure.” Right she is, men det låter mer The Cure än Vangelis, det är då säkert.

Avslutningsvis: en ny skiva med Mouse on Mars är alltid en händelse att skriva hem om, så gör det nu: ”Parastrophics” (Monkeytown), skiva nummer tio, låter som det gjort på senare år, en blandning av innovativa syntetiska saker och kanske beats man kan dansa till, på denna är mycket stöttat av de nya programvaror duon Andi Toma & Jan S:t Werner på sant tyskt manér knåpat ihop.

Jan-Erik Zandersson

Southern Culture On The Skids / Zombiefied (Kudzu Records)

Den här utgavs från början som en 8 låtars EP och endast i Australien, men kommer nu ut igen med 5 extra låtar. Alla låttitlarna följer ett mönster och det mönstret är plattans titel. Om titlar och text har en helhet så är musiken allt från coola lugna låtar till en del med ett hejdlöst driv i. Det är dock klass på låtarna över hela linjen och det är flera bra covers, bland annat Primitive, som The Cramps gjorde känd. Trots att det är ett bra tag till Halloween, kan man med fördel spela Zombiefied hela året. Aldrig fel men en hyllning till lågbudgetskräckfilmer och det är bara att återigen lyfta på hatten för denna outtröttliga trio.

Janne Falk

Mark Lanegan Band / Blues Funeral (4AD)

Den forne Screaming Trees sångaren är tillbaka med sin sjunde soloplatta, den första på åtta år. Under tiden som gått har han hunnit med att par olika sidoprojekt med bl.a. QOTSA, Isobel Campbelle, the Gutter Twins, the Twilight Singers m.m. några av vilka också deltar på plattan. Det vilar ett tungt monotont malande vemod över plattan och den växer för varje lyssning, man hittar nya saker hela tiden i arrangemangen. Lanegans röst känns sårigt raspig och man känner med honom i varje stavelse. I låtar som t.ex. St Louis Elegy finns också tydliga spagetti-western-influenser, med plåtigt eko och stråltrådsgitarr. Ascoolt!

Tord Johnsson

Caviare Days / Nonsense (släpps 25:e April)

Swing of Sorrow / Winhill/Losehill (Tyrandora)

Vill man inte bara ha systrar som spelar gitarr, sjunger stämsång och gör musik minnande om musik som redan finns, tar man ett par andra systrar, Lina och Maja Westin, lyssnar till deras debut-cd och si, då är världen litet mer kantstött, litet mer i avsaknad av buntbantande och helt enkelt taggigt motståndsbjudande. Musik som bygger på genrebroar, möten på krön, jazz och urpop. Och annat.

Det här är fjärran mittfåror och förbandslådor, här har vi definitivt vårens mest spännande svenska cd i popgenren. Låtarna har en karaktär som växlar med humör och spårval, influenserna är rena provkartan över pophistoriens mer utvecklande delar. Litet smartare. Det är Doors, det är Pink Floyd-pop, det är Cream-krämande, det är den klubben i källaren dåförtiden i San Francisco eller i Köpenhamn. Allt mynnar ut, någonstans, i en stark lust att trycka på repeatknappen, vad var det man hörde? Ska man inte passa på att höra det en gång till? Och en gång till, för det här växer? Likt Le Bataillon des Fous debutskiva härområdet. Att de kallar sig själva för ett ”psykedeliskt popband” tyder på insikt.

Jag bryr mig föga om i vilka studior världen runt man spelat in, vem som betalar kläderna, den ytan är onödig, ska inte ta plats. Det räcker att spela skivan, en summering som är i Johan Kinde-land när det gäller förhållandet till livet under de föregivna kristallkronorna i ett sant amerikanskt storstadsland många år tillbaka i tiden, utomeuropeiskt och långt från Faulkners vita sydstatsherrgårdar och apelsinjuice-och-bootlegsprit-drinkar i gamla juiceburkar. Lika mycket paisley som smoking, ett dödsskönt möte. Neopop. Vi börjar om.

Rekommenderas, verkligen. Vårens vackraste, mest sorgliga och mest hoppingivande skiva är däremot sextetten Winhill/Losehills debut ”Swing of Sorrow” om sorgens alla färger, en palett sprungen ur sångaren, Jonas Svennem Lundbergs, egen förlust av sin mamma, bortgången i cancer. Ett par års inspelningar på två cd, längs sorgens väg, kantad av hopp och förtvivlan, belyst i musiken genom både soul och country, med varierande men indiepropsande arrangemang och instrumentkombinationer, hjärtesträngsspelande körer och stråkar när det behövs. Vi går mot en morgondag, genom vardagens moras av känslostormar, hur vi står oförstående inför det orimliga, hur logiken försvinner när någon nära försvinner. Fantastiskt vackert och förrädiskt lätt att känna igen sig i.

PS. Bandnamnet Caviare Days?
F. Scott Fitzgeralds bok Tender is the Night står för inspirationen, citatet ”the lost caviare days” syftande på de dagar av lyx och överflöd som tjugotalet betydde för vissa i New York. Lysande författare, lysande bok.

Jan-Erik Zandersson

Imperial State Electric / Pop War (Psychout Records)

Nicke Andersson (Nihilist, Entombed, Hellacopters) skulle aldrig mera vara en del av ett band och det var mycket därför han startade upp Imperial State Electric. På första plattan regerade han också i ensamt majestät men nu när det är dags att förklara popkrig så är han återigen omgiven av ett koppel medmusiker. Detta band, som består av Datsunsbasisten Dolf De Borst, gitarristen Tobias Egge och förre Captain Murphy-trummisen Tomas Eriksson, är samma band som har stöttat Nicke ute på vägarna. Pop War är begåvat med ett osedvanligt snyggt omslag med Nicke till häst och på väg framåt. Kanske säger det något om hur han ser på sig och sin musik. Själva plattan är en riktig fest i powerpop-rockens tecken. Tänk Cheap Trick, tänk Urge Overkill, Kiss och kanske även lite Electric Light Orchestra, så har du en god bild av hur Pop War låter. En helt igenom riktigt bra platta.

Jerry Prütz

Lindha Kallerdahl / Let´s Dance (Hoob Records CD030)

Få sjunger som Lindha Kallerdahl. Hon har den där friska öppenheten att röra sig mellan olika genrer. Här ryms fri improvisation, konstmusikens vassaste vokala insatser. Där finns visa i hennes röst och jazzens energi. Lindha Kallerdahl har här gjort ett album som i mycket vilar på en akustisk ljudbild. Det är jazzigt, det är genomträngande, det finns skarpkantade klanger med rockballadens kvaliteter. Dramatiskt. Stora surrande moln som sluter sig runt hennes röst, som ändå lyfter över allting. Produktionen är lysande och klar. Det som också är härligt med Kallerdahl är hennes frenesi. Hon är inte rädd för det sentimentala, nästan gråtmilda, och hon kastar gärna sin röst som en raket ut i rymden i triumf. Här är det ingen balans, ingen återhållsamhet. Det är ett album att ovillkorligt kapitulera för. Den som hört när hon avsiktligt låter rösten spricka en förtrollad sekund kan inte få nog.

Thomas Millroth

Van Halen / A Different Kind of Truth (Interscope)

Van Halens första platta med David Lee Roth bakom sångmikrofonen på 28 år är inget annat än ren och skär glädje. A Different Kind of Truth får mig på gott humör och livet känns som en enda lång sommardag fylld av vackra kvinnor, doften av nygrillat kött och mängder av öl. Många har gnällt om att det är gamla riff från den av Gene Simmons bekostade demon från 1976 som utgjort grunden till nya plattan. Men även gamla riff kan bli som nya och har man inte hört en låt så är den ny. Basta! Bandet känns otroligt vitalt och även om ett styvnackat fan som undertecknad har hyst vissa farhågor kring Eddies hälsa så kommer de rejält på skam här då 57-åringen levererar stort och infriar alla högt ställda förväntningar på både gitarrspel och låtskrivarpenna. Att Sammy Hager varit med i Van Halen har jag förträngt, plattan med förre Extremesångaren Gary Cherone har jag inte ens brutit omslagsplasten på. Det är David "Diamond – Dave" Lee Roth som är Van Halens sångare. Han kanske inte är världens mest tonsäkra på en scen och visst har han alltid haft sina begränsningar men det är just de som varit hans stora styrka. Det man inte har i strupen kan man alltid ersätta med gott humör och humor. Dessutom – när det kommer till att domptera en publik är det få som kan mäta sig med David Lee. Imponerar gör även unge Wolfgang Van Halen, endast 21 år gammal, med sitt mogna och drivna spel. Nu väntar jag bara på ett Sverigebesök för att lyckan ska bli total.

Jerry Prütz

Leonard Cohen / Old Ideas (Sony)

Leonard Cohen behöver väl knappast någon närmare presentation. Även om hans senaste platta heter Old Ideas innehåller den bara nya låtar. Hans pratsjungande baryton är sparsamt ackompanjerad av ett fåtal instrument och väna bakgrundskörer. Låtarna kan väl sägas vara privata meditationer över livets fundament såsom relationer, kärlek, saknad och död, ibland smärtsamt personligt att lyssna på. Som helhet är det svårt att plocka ut enskilda låtar som sticker ut men den är väl värd att lyssnas på om och om igen. Hans djupt poetiska texter berör långt in i själen. Ingen platta att festa loss till utan för intimlyssning i tyst ensamhet!

Tord Johnsson

MYRORNA ÄR EN DEL AV FRÄLSNINGSARMÉN
WWW.MYRORNA.SE

RUTH Illustration Chrissie Abbott

10 I TOPPLISTAN
SAKER MYRORNA ÄLSKAR

10. SVÄRMORS JULKLAPPAR

9. FINA POJKVÄNSPRESENTER SOM INTE BLEV HELT RÄTT

8. NÄR TVÅ MED OLIKA SMAK BLIR EN

7. BARN SOM VÄXER UR SINA KLÄDER

6. ARVEGODS SOM INTE PASSAR JUST NU

5. NÄR EN BLIR TVÅ IGEN OCH LYAN BEHÖVER BLI MINDRE

4. VÅRSTÄDNING I FÖRRÅDET

3. ÄLSKLING, JAG KÄNNER ATT VI BEHÖVER TÄNKA OM HÄR LITE I VARDAGSRUMMET...

2. BRÖLLOPSPRESENTER I TRIPPELEXEMPLAR

1. DEN STORA UTLANDSFLYTTEN. HEJ CALCUTTA!

Välkommen in med allt du inte behöver. Alla butiker tar emot dina gåvor.

MYRORNA

ÄLSKA ÅTERANVÄNDNING

CALGARY
REYKJAVIK
NEW OLREANS
CASCAIS
HAVANNA
PENANG
MERIDA
PANAMA
KRAKOW
BATH
DURBAN
LUCERNE
BILBAO
BORA BORA
CAPRI
MARRAKECH
ISTANBUL
BEIRUT
MANAUS
CAIRNS
ST LUCIA
ABU DHABI
NAXOS
MILANO
POTSDAM
SHANGHAI
OSAKA
MENDOZA
around the world
KERALA
PHOENIX
HALLONG BAY
BONAIRE
BARBADOS
NERJA
SEATTLE
SITGES
DELHI
ASUNCION
NEWPORT
KUALA LUMPUR
KINGSTON
EPERNAY
DENPASAR
COLOMBO
ALBA
KOTA KINABALU
WINDHOEK
PORT MORESBY
ANCHORAGE
LUSAKA
DOHA
CEBU
LYON
BUSAN
GANZHOU
fieldwood travel
HOBART
SIEM REAP
www.fieldwood.se 0411-653 80

Humor

Mars månads horoskop

Vattumannen 20 jan – 18 feb.
Det känns som om du tagit dig vatten över huvudet nu när du låter vårkänslorna springa iväg med dig. Det kommer ändå bara att sluta i skilsmässa så varför bry sig över huvud taget? Rygläge framför TV:n med två liter cola och några påsar chips är ett betydligt bättre alternativ.

Fiskarna 19 feb – 20 mars.
Du känner dig allvarligt leksugen, men passa dig, en och annan näbbgädda ligger och lurar i vassen. Vuxna människor ska inte tänka på lek alls! Korsstygn är en lämplig sysselsättning.

Väduren 21 mars – 19 april.
Dina ekonomiska framtidsutsikter ser ljusa ut framöver. Du kommer att hitta en tusenlapp på ett övergångsställe, när du råkar gå mot röd gubbe, mitt i rusningstrafiken. Det kommer precis att täcka sjukhuskostnaderna!

Oxen 20 april – 20 maj.
Ditt slit och släp kommer äntligen att ge utdelning under våren, för din chef d.v.s. Du kommer som ett bevis på din goda arbetsvilja att få dubbelt så många arbetsuppgifter till halva lönen. Grattis!

Tvillingarna 21 maj – 20 juni.
Du kommer att vakna upp en och inte känna dig riktigt som dig själv. Mycket riktigt har du i fyllan och villan gått in till grannen och lagt dig. Men det gör inget för denne ligger och sover inne hos dig så du kan lugnt somna om.

Kräftan 21 juni – 22 juli.
Varför vänta med att investera ditt surt förvärvade sparkapital i högriskfonder till ett senare tillfälle? Passa på nu för om en månad finns de inte längre!

Lejonet 23 juli – 22 augusti.
Äntligen får du utlopp för din exhibitionistiska ådra nu när våren kommer. Du kommer att vara först med shorts, linne och lunginflammation även detta år.

Jungfrun 23 augusti – 22 september.
På dejtingfronten intet nytt. Att ragga på krogen är som att öppna en ask chokladpraliner. Alla godbitarna går åt först, kvar blir bara några spritfyllda äckel i hörnen!

Vågen 23 september – 22 oktober.
Efter moget övervägande vågar du äntligen ta steget fullt ut och bejaka ditt, fram tills nu helt förträngda, intresse för Tibetansk strupsång och jak-mjölkning. Starkt jobbat!

Skorpionen 23 oktober – 21 november.
Du kommer att bege dig ut på en längre resa under den närmaste tiden. Se till att du får med dig dina viktigaste och käraste ägodelar för preskriptionstiden ligger på 25 år så det kan ta tid innan du kan komma hem igen!

Skytten 22 november – 21 december.
Du sköt ett snabbt skott från höften och det kan stå dig dyrt! Du lär bli underhållsskyldig i åtminstone 18 år!

Stenbocken 22 dec – 19 jan.
Gång på gång lyckas du slå din omgivning med häpnad bara genom att vara dig själv. Avundsjuka och missunnsamhet förföljer dig, men vad gör det? Du kan inte hjälpa att du är den du är!

O. Rakel

Adi S. analysieren.

Historia:
Hört förra lördagen på krogen:
– Tjänare Schnygging! Jag är säker på att vi har setts förut! Kan det ha varit i djuraffären?
– Det är möjligt…
Vilken bur satt ni i?

Analys:
Ach so, eine sclagkräftige Mädchen! Aber ich versteht nicht waß den Mann in dießen Tieraffären gemacht, wenn er war in einen Bühr gefunden. Mann können doch nicht hilfen das sie Schwedern einen kunstiges form auf hümor gehaben. Als ganz der Mann möglicht Affe geheißt!

Auf wienerschnitzel wünschen ihren
A. Schicklgrüber

Jack-Åke, ständig praktikant

Asså dett spottlåvet har vatt typ semmsta nånsin! All snö e båtta å sen ble ja influnsad å fick ligga hemma typ hela vickan. Då fick man glo po teve men de va bara en jäla massa skti po den so ja spela litta nätpocker å förlora 700 spänn. berätta ente för mussan för de va hennes kort ja spela po! typ semmsta jäla skitlåvet! Döp åm ti Skitlåv!

Ha de!
Jack-Åke, ständig praktikant
jack_ake99@hotmail.com

S. Kald

Marsipanien

Semlan saftig sig samlar
fastnat i fastlagens fest
marsipanien mandelmassa
vispgrädden i gräddad
bulle i bulimikers ugn

S.Kald

Gluggla

Testfnisse

Historia 1:
Det var en skåning med en hund och en engelsk kvinna som satt mitt emotvarandra på ett tåg. Efter en lång tystnad sa plötsligt den engelska kvinnan:
– What a handsome face!
Då svarade skåningen:
– Naj, di va hongen.

Analys:
Ack denna språkhförbistringh somh hråda hmellan de europeiska språken. Man tro hvål att i dess htider så hgott som alla innehafva kunskaper uti det anglo-saxiske språk. Å andra sidan äro det bedröfvligt att de europeiske icke hafva större kunskaper i det skånska språk, detta språkens urmoder, det absolut hmest renodlade utaf de nordiske språk! Alla andra äro i afvund å de som tala detta, speciellt Stockholmarne som icke besitta ett eget språk af rang!

Historia 2:
Två gamla kompisar språkades vid:
Minns du Roffe, han som vann en miljon på tipset?
– Givetvis!
– Nu har han supit upp alla pengarna.
– Det är väl inte så konstigt. Det var ju ett systemtips.

Analys:
Äro det säkert att det hvara htipset som denne hvunnit å, månne det icke hvara V75:an?
(ursäkhta hmitt försök att hvara lustigh…!)

Kreativiteten frodas

Vad fan idag är det den 25 och lönefredag. Men eftersom någon idiot envisas med att gå runt och lägg räkningar i min brevlåda har jag bränt en massa onödiga pengar på att betala alla dessa tråkiga räkningar. Som jag kunde ha lagt på nåt kul istället. Nåja!
Tänkte därför att man kanske skulle kunna vara lite kreativ och tänka utanför lådan och lägga ut räkningarna på blocket kanske? Typ så här.

Säljes.

Tillfälle Dr Evils konstverk; Mina räkningar ? nu till salu!

På grund av allergi tvingas jag nu skiljas från mina räkningar. Vi har haft många fina stunder tillsammans. Denna nogsamt komponerade kollektion av inbetalningskort pryder vilken hallmatta eller brevlåda som helst.

Samtliga räkningar är naturligtvis rökfria och har ej eller varit i kontakt med vare sig hund eller katthår. Bitmärket i ena hörnet på Teliakuvertet gjorde jag själv en onsdagseftermiddag förra veckan. Säljes till högstbjudande. Billigare vid snabb affär.

Dr Evil

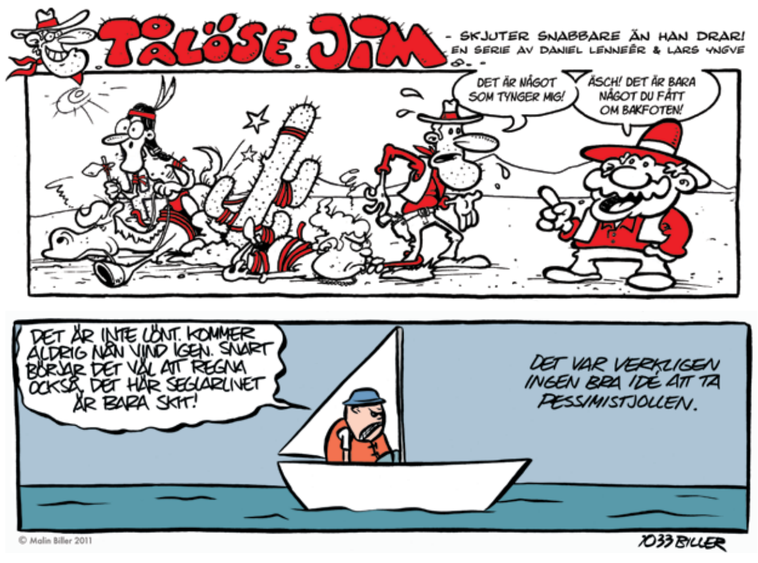

Appropå på all rojalistisk yra

Av Lars Yngve

”Visst får man imponeras av Kronprinsessan som gifte sig med en man av folket - det är mer än man kan säga om hennes pappa”.

”Estelle!? Estellet för vad då?”.

”Prins Daniel pappaledig? Jag visste inte ens om att han hade ett arbete!”.

Grefve Fågeslparres eskapader

Under vinterhalvårets stilla mörker haver jag bland annat fördrivit tiden genom att förbereda mitt deltagande i den svenska klassikern. Vilket innebär att Vasaloppet, Vätternrundan, Vansbrosimningen samt Lidingöloppet avverkas under ett och samma kalenderår. Skidor har jag aldrig varit bra på men jag tror mig kommit på den ultimata träningsmetoden då jag införskaffat ett elektriskt löpband som jag, med ett par rullskidor på fötterna, övat stakåkning på.

Ja gäfvlar sicken röra det blivit utav allt, i vilken ände skall jag begynna? Jo, i alla fall efter en ytterst knölig tågresa involverandes trettiofem tågbyten, oförklarliga stillestånd i ödemarken, plötsliga inbromsningar, torftigt kaffe, gapiga medpassagerare som oblygt trumpetade ut pikanta delar av sitt Harlekin-liknande privatliv lyckades jag överleva färden i någorlunda fräscht skick. Lyckades uppnå om inte än nirvana så undgå gehenna genom att rulla ihop och därefter nogsamt placera bitar av en fluffig SJ-fralla i vardera örat, samt av och till hjälpligt förlora mig i Doktor Glas bryderier.

När jag så nu på eftermiddagen trampade in på hotellet i Mora slogs jag av frånvaron av resterande vasaloppsåkare. Jag hade förväntat mig att hela Mora skulle vara packat till bredden med kolhydratstinna norrmän, linimentsindränkta svenskar och småfulla balter. Härav såg jag vid inträdet på hotellet intet. Om nu bara receptionisten hade tagit några Tulo hade man i dennes andedräkt aldrig noterat spåren av gårdagskvällens uteliv.

Hur som, det var bra nära att såväl polismakt som jourhavande dårdoktor tillkallats av hotellpersonalen då man trodde jag icke var vid minna sinnes fulla bruk där jag stod och sporde om den tillsynes låga beläggningen trots förestående Vasaloppshelg.

Jag var förövrigt bra nära att rekvirera hjärt och lungräddning då det stod klart att det förbannade Vasaloppet gick av stapeln föregående helg. Hur kan detta vara möjligt? Hade jag bara haft en butler i min tjänst skulle ett misstag likt detta aldrig ha skett. Jag var säker på att kommande söndagen var första söndagen i mars månad. Måste ha glömt byta ut 2008 års väggalmanacka? Var det 2009 års almanacka som gick i kakelugnen på nyårsdagen? Illa…

Ett möjligt försvar kan vara att undertecknad sedan föregående onsdag varit fasligt upptagen med att fara runt i Danmark på jakt efter kapabla illustratörer till mitt barnboksprojekt. Efter ett upprörande möte i förrgår hos min före detta förläggare ligger nu hela det projekt i malpåse, mer om det en annan gång. Ämnar förövrigt avrunda kvällen med att åse Ernst Hugo Järegård i en av sina paradroller i dvd-boxen Riket. Tv-serier kan de göra i Danmark, men teckna? Icke!

Konstateras kan i alla fall att något Vasalopp lär det icke vara fråga om för Grefve Fågelsparres del denna helg. Nu ämnar jag å det snaraste checka ut, skippa järnvägen och beställa en droska för omgående vidarebefordran mot de östgötska slätterna. Ty jag har av järnvägen fått en alltför kraftig dos. Vad är det den där australiensiska skiffelgruppen AD/HD brukar skråla? I am on the railway to hell.

Med lyft cylinderhatt
Grefve Fågelsparre

Gotte

Gottfried de Walt är känd som nyhetsankare för ekonominyheterna på tv. Vi publicerar här exklusivt hans personliga minnesanteckningar från finanskrisen.

Här följer en utvärdering av gårdagens kidnappningsdrama. På plussidan: Media impact. Terrorverksamhet ett spännande verktyg inom viral marketing. På plussidan sätter jag även team building. Inom ett terrornätverk jobbar man för varandra mot ett gemensamt mål. På minussidan måste jag tyvärr sätta Stefan eftersom han försvann med hela lösensumman. Men jag visste var jag skulle leta. Jag hittade honom på operationsbordet hos en av Stockholms plastikkirurger. Kirurgen tittade upp från sitt arbete när jag och assistent managern stormade in i operationssalen. Stefans ansikte var en blodig massa.

Plastikkirurgen drog ner sitt munskydd och förklarade att han hade raderat Stefans gamla anletsdrag med hjälp av en liten, liten hammare. Sedan höll han upp ett porträtt på skådespelaren Ralph Macchio, känd från Karate Kid-filmerna, och sade att det var så här Stefan ville se ut när han vaknade.

”Du kan stänga av taxametern doktorn”, sade jag, ”denne man är inte längre kreditvärdig.”

Jag började rycka i tennisbagen som Stefan krampaktigt höll i sin famn. Stefan vände plötsligt sitt mosade ansikte. Två ögonglober stirrade på mig. Där hans mun tidigare suttit öppnades ett svart hål.

”NEEEJ!”

”Släpp, din bitch!”

Väskan lossnade och jag öppnade dragkedjan och konstaterade att lösensumman på 200 000 kronor i form av omärkta 500-sedlar fortfarande fanns kvar. Jag slängde två till kirurgen.

”Här är till gasbinda och desivon. Laters.”

Vi hade alla haft våra skäl att delta i kidnappningen. Elisabeth för att hon hatar samhället. Stefan för att han inte har det där riktigt konkurrenskraftiga utseendet. För mig handlar det om romantik. Under min tid i exil i kontorslandskapet träffade jag Stormy på Internetsajten Horny Webcam Sluts dot com. Hon har kommit mig närmare än någon annan kvinna. Jag uppfann till och med en extern pleasure device med hjälp av en termos, färdig att plugga in i datorns USB-port. Men strax innan vår kärlek skulle fullbordas, strax innan vi skulle älska över world wide web, bröts kontakten och vi slets från varandra i cyberrymden. Jag har bestämt mig för att finna henne. Men strax innan jag skulle borda planet mot Caymanöarna hörde jag tumult längre bak i inchecknings skön. Jag såg en överviktig man med ansiktet inlindat i gasbinda.

”Wax-on. Wax-off för fan”, skrek han.
Det hjälpte inte. Han brottades ner av säkerhetsvakter. När han släpades bort sträckte han ut sin hand mot mig. Det var Stefan. På jakt efter revenge.

Dagens börskurser:
Stockholm OMX: -1.2
Dow Jones: -0.9
Nasdaq: -2,1

(Gotte är en av karaktärerna från humorprogrammet Mammas nya kille i Sveriges Radios P3. Fler går att hitta på sverigesradio.se/p3.)

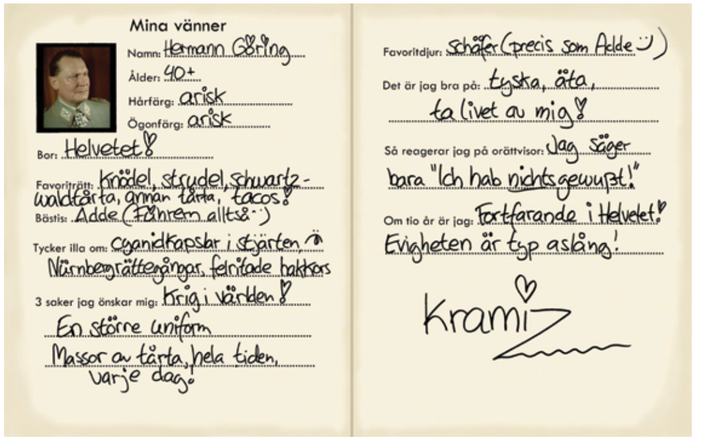

TILLSAMMANS – MOT FÖRTRYCK

PG: 90 00 72-0
BG: 900-0720
www.amnesty.se

AMNESTY INTERNATIONAL

Hälften av alla som drunknar har alkohol i blodet.

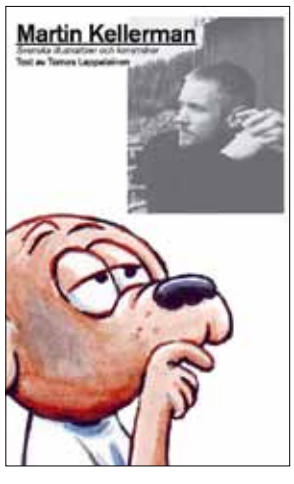

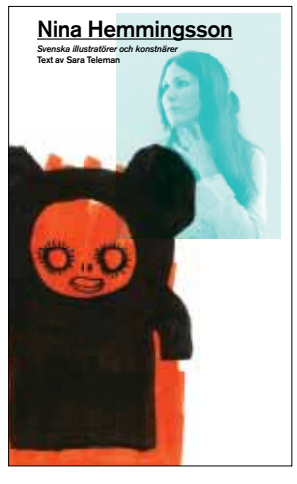

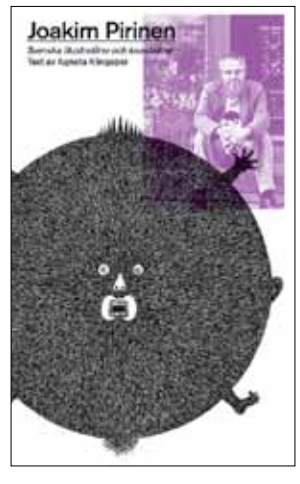

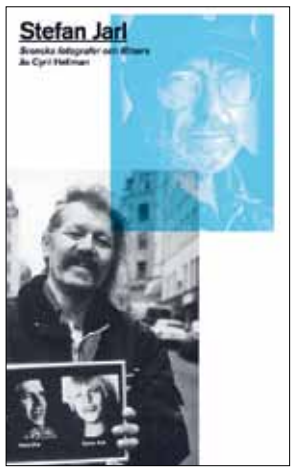

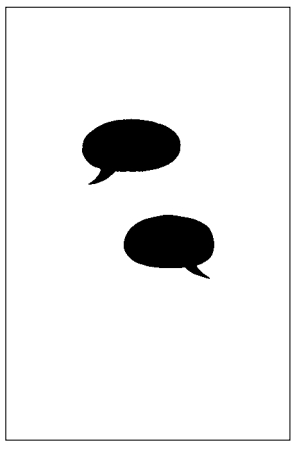

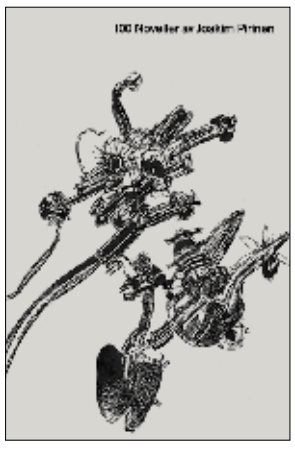

www.orosdi-back.com

Orosdi-Back